

אתגרים

טונים ותוכן של הילדים אוהבים

ויטב תטפ"ה

מצורף לגליון מספר 571

מצורף למגזין
'טועמיה'

סיפור קואיקס

חזש!

פנים מאידות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

דפוס
מהיר
ומתקדם

שפיד

מעל 15,000 קוראים

מפרכת השיבני פון

בית שמש

- אבות ובנים "רמת עזרא" רח' רב חתן 15:00 שעה שבת
- תהלים בנות משפ' חסון אבי' 41 דירה 15:00 שעה שבת
- תהלים בנות משפ' ישראלוב אבי' 41 דירה 15:00 שעה שבת
- תהלים בנים "משק ישראל" רח' אבי' 28 15:00 שעה שבת
- אבות ובנים "משק ישראל" רח' אבי' 28 18:30 שעה שבת
- תהלים בנות משפחת ארז רח' רב המנונא 6 דירה 9 15:30 שעה שבת
- תהלים בנות משפחת עמרם ש.האמוראים 15 דירה 5 15:30 שעה שבת
- תהלים בנים משפחת עמרם ש.האמוראים 15 דירה 5 14:00 שעה שבת
- אבות ובנים "כתר החיים" רח' מר עוקבא 6 15:00 שעה שבת
- תהלים בנים "כתר החיים" רח' מר עוקבא 6 15:00 שעה שבת
- תהלים בנות משפחת גמליאל רח' רב חתן 2 דירה 12 15:30 שעה שבת
- אבות ובנים "בעלזא" רח' רב חתן 4 15:00 שעה שבת

אופקים

תהלים בנות דרך הטייסיים 1554

צפת

תהלים בנות לוחמי הגטאות 9

שחררו מהכלא הסורי

ברוך מתיר הסורים

בניתוח יוצא דופן, הפרשן האיראני ברדיה נרשאבי מודה כי תוך 14 חודשים הצליחו להביס אסטרטגיה איראנית שנבנתה במשך 45 שנה במזרח התיכון

חיילי צה"ל הגיעו לחרמון הסורי וגילו שכבר יש שם בית חב"ד

אם אנחנו כבר בשוונג, מה עם סיני?

כל הכבוד למורדים בסוריה חיכו 6 שעות בין בשאר לחלאב

שנת 2024 תיזכר בתור השנה שבה אם ישנת שנ"צ קצת מוגזם יש מצב שספספת מחיקה של מדינה או לפחות איזה הפיכה טובה

אנשים טובים עדיין קיימים

איש צנוע שוטף את החלב לפני מכירתו ללקוחות

מתוך המבחן המסכם לפרמדיקים במד"א: 6. מה יקרה לכף רגל שאינה מקבלת דם לאורך זמן? נמק.

מה הצעד הבא שלך?

כל מה שקורה רצונו של הבורא

דבר העורך

מסופר על הרה"ק רבי גדליה משה מזוועה על זצ"ל, כששכב ביסורים קשים, ראהו משמשו רבי אליהו ראטה זצ"ל שהוא ממלמל: "לא עשה לרעהו רעה וחרפה לא נשא על קרובו", וחזר עליו כמה וכמה פעמים.

שאל המשמש את רבו למה מתכוון בשינון פסוק זה דייקא, והשיבו הרבי: "דע לך, כמו שכאן בעולם הזה ישנם דרכונים, שבהם אפשר לעבור רק ממדינה לרעותה, ויש דרכונים הניתנים רק לשרים ורוזנים, שבאמצעותם אפשר להיכנס לכל מדינות העולם - כדוגמת כך יש בשמים ממעל 'דרכונים' שבאמצעותם ניתן להיכנס להיכלות העליונים. על ידי התורה, נכנסים להיכל התורה, ועל ידי התפילה נכנסים להיכל התפילה. אבל יש דרכונים מיוחדים שבאמצעותם נפתחים כל שערים, ואפשר להכנס לכל היכלות גן העדן, למעלה למעלה, עד אין שיעור. והדרכון הזה הוא מי שיכול להעיד על עצמו שמעולם לא פגע באיש יהודי. זוהי הסיבה שהנני חוזר ומשנן פסוק זה עתה, כי הוא הדרכון שבאמצעותו יפתחו לפני כל שערי גן עדן".

והדברים מחרידים לב כל נפש ירא אלקים...

בידידות ובחילה נר מצות

אסד מסתובב עכשיו ברוסיה ומספר לכולם שבסוריה הוא היה רופא

מה שיפה בזוגיות, זה שפעם אתה טועה ופעם היא צודקת.

תחושת הסיפוק הזו שאתה מצליח להפריד בין 2 צלחות חד פעמיות שהתקשת שהן לא צלחת אחת.

אלשה שהיה

סם החייק!

ממונהלי אופטיקה 'עניית' ברחוב סטראוס בירושלים, שבמוצאי שבת אחת לפי קרוב לחמש עשרה שנים קיבל טלפון מביתו של הסבא רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל והבהילו אותו לבוא מיד.

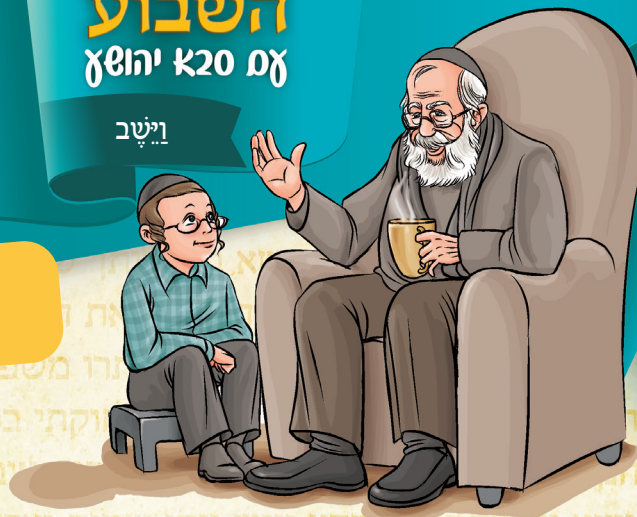
מה אירע? הרב אלישיב נפל, נשברו לו המשקפיים והוא מתקשה לראות ולקרוא ומיהרו לקרוא למומחה להתקין לו משקפיים חדשים. הוא מיהר לבית הרב ורואה מהומה גדולה בפרוזדור. הבנים הנכדים והגבאים כולם עומדים מודאגים. הם סיפרו כי הרב ספג מכות יבשות וגם המשקפים התנפצו לו בפנים ויש לו חבורה גדולה בעין. העין נפוחה מאד מלבד שהוא מתקשה מאד לראות משהו. הם היו בדיונים מה לעשות ולמי לפנות. רבי יוסף ידע שמדובר ביהודי שמתקרב לגיל מאה לאחר נפילה וחבטה שכמעט שברה לו את העצמות וגם מתקשה לראות, והיה משוכנע שלבטח ימצא אותו שוכב במיטה חסר-אונים. אולם, בניגוד מוחלט למהומה ששררה בחוץ - כשנכנס לחדר פגש בו יושב במקומו הקבוע בראש השולחן, עינו נפוחה מאד, וראשו דבוק לגמרא במאמץ לקרוא מילה ועוד מילה. כהרגלו, גם לא הרגיש שמישהו נכנס. כשהסבו את תשומת-לבו התאימו לו משקפיים חדשים.

אחד הנינים של הרב אלישיב ששהה אתו בלילות סיפר לי שבערוב-ימיו משך תקופה ממושכת היה נוטל מידי לילה לפני השינה שני כדורי אקמול. הוא סבל מכאבים חזקים ברגליים עד כדי שהתקשה להירדם ללא משכחי כאבים. ולמרות כך, אף פעם לא היה צריך ליטול אקמול לפני הלימוד. מיד כשהחל ללמוד נעלמו הכאבים! ראינו בעינינו שמתקיימים בו דברי חז"ל "זכה נעשית לו סם החיים" כפשוטם.

פרשת השבוע

אם 20 א תושה

וישב

לזכר - לפחות בהתחלה

**חדשים עברו, מה אתה נדהם?
האיש כבר שכח שאתה קיים...**

עוד ילדים. אתם יכולים עוד לפתח בתוכם את מדת האמת הנדירה והיקרה. להתרגל לכוף שאם אתם מבטיחים - הדבר מתבצע. ואין זה משנה כמה זמן עבר, ואם טרחו להזכירם טוב ושוב...
אני לקחתי את הדברים ללב, ספר איציק, והחלטתי שכתבתי מבטיח משהו - אדאג

שההבטחה תתקיים!

בתחלת שנת הלימודים, עזב שלומי פרנקהוץ את פתגמו ועבר לעיר אחרת. כלם אהלו לו הצלחה, והוא בקש - אוילי חצי בצ'וק - שלא ישכחו אותו לגמרי, ויזכרו להזמינו למסבת חנוכה.

החברים מהרו להבטיח, אבל אני, המשיך איציק, "הבנתי שכלנו נשכח את ההבטחה תוך יום. החלטתי בלבי ש-לי זה לא יקרה! אני בעזרת ה' אצטרף!!

ועכשיו, סיים איציק בבטח פנים, "שבוע לפני חנוכה, אבא אומר 'שלומי פרנקהוץ, ואני קולט ששכחתי מכל העסק הזה. שכחתי לגמרי..."

"רגע", מאירצ'יק קמט את מצחו, "מה פתאום נזכר אבא בשלומי? אבא בכלל לא הכיר אותו!"

ואבא הסביר: "הורדתי עכשיו את בית החנוכה מהבז'ד, ומצאתי בפנים פתק: 'לזכר את שלומי פרנקהוץ! נסיתי לברר מי שם אותו שם'."

"אהה, זה הייתי אני! קפץ איציק. "פחדתי כל כך שאשכח, עד שהבריק בי הרעיון - לשים פתק בתוך בית החנוכה, כדי שנמצא אותו לפני חנוכה. אפילו מזה הספקתי לשכח..."

"ומה נעשה שאנו שכחנים כאלה?" שאל איציק את סבא, "איך אפשר כן לעמוד בהבטחות שלנו?"

וסבא ענה בחיוב: "אתה בסדר גמור, איציק. ככה זה, בני אדם שוכחים. תפקידנו

"שלומי פרנקהוץ", אבא הגיע מן החדר הפנימי, "מיהו שלומי פרנקהוץ?"
"אוי!" קרא איציק בבהלה, "אני לא מאמין, שכחתי משלומי לגמרי!"

לקולו המבהל הגיע מאירצ'יק לברר מה ארע, ואיציק שתף אותו ואת אבא בספור הישן.

"בסוף שנה שעברה, הרב יואל דרש בכתנתנו דרשה מרתקת. הוא ספר ספורים משנות החדר הראשונות, עוד מלפני שנולדנו. אתם יודעים למה קוראים לחצר האחרית: החצר העתיקה? הוא שאל.

הסתקננו, ור' יואל הסביר: 'פשוט, בשנים הראשונות, השטח הקדמי לא היה שייך לחדר. החצר הסתימה במקום בו עומד עץ הברוש, הראה לנו דרך החלון. אני הייתי אז מלמד צעיר ותמים - כך הוא ספר. 'הגעתי לעירייה וספרתי כמה ילדים לומדים בחדר, וכמה צפוי. הנציג שם שמע ואמר: אני מבטיח שכתשתהיה ישיבה בעירייה, אמליץ בחם להגדיל לכם את השטח.

באותו לילה הלכתי לישן רגוע. הייתי בטוח שהעסק בידיים טובות.

עברו חדשים, והנה המנהל מספר שאתמול הייתה ישיבה בעירייה. התרגשתי ומהרתי להתקשר לנציג, לשמע מה היה פשהמליץ עלינו. ומה התברר? הנציג שכח לגמרי מכל מה שדברנו..."

אחד המלמדים המבגרים צחק עלי: אתה צריך לעבר קורס יסודי בהבנת החיים. אתה חושב שאם נציג בעירייה מבטיח, אפשר לישן רגוע? חלפו כבר חדשים! האיש לא רק שכח מה שאמרתי, הוא שכח בכלל שאתה קיים. בשביל לקבל טובות מאנשים, צריך כל הזמן להזכיר את קיומך, עוד צלצול טלפון לברר מה קורה, מתי קורה..."

'ילדים! המשיך הרב יואל, 'חשוב לדעת להסתדר בעולם, אבל זה עדין אינו נוגע אליכם. למה ספרתי לכם את זה? פי אתם

"ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו" (בראשית מ כג)

למה השכחה מזכרת בפסוק פעמים - גם 'לא זכר', וגם 'וישכחהו'?

אומר החתם סופר, שהיו שני שלבים. יוסף לא התפוג, שמד כשצא שר המשקים לחפשי - זכירהו לפני פרעה. אסיר משחרר, לא מתאים שברגע שיצא - מיד יבקש על אחרים. די לו במה שהוא עצמו יצא.

אלא, בקש יוסף שיזכר אותו מיד בצאתו - במחשבה וינדע יוסף, שאם זכר אותו, תהיה לו סיעתא דשמיא שיזכירו לבסוף אל פרעה. "דרך עושי מצוה, שתחלת מחשבתם על מנת לעשות כן לכשיגיע זמנו, והקב"ה גומר על ידו". אמנם, שר המשקים 'לא זכר' גם בהתחלה, וממילא - 'וישכחהו' בסוף.

כי העבודה שלנו היא להתאמץ ולרצות. ומי שעושה את המאמץ מצדו, ועזרהו ה' להצליח.

ואלה תולדות

רבי דב בער זצ"ל
המגיד ממעזריטש

תלמיד הבעל שם טוב
בעל ספר 'מגיד דבריו ליעקב'

נולד בשנת תס"ד, נפטר ב"ט בכסלו תקל"ג

גביר בבית דל

כפאזות."

"ומה עוד יש לכם?" שאל המגיד.

"יש לנו כלי חרסינה נאים ומעטרים ביד אמן, ויש כפוזות יפות מקסרף", הסביר הגביר.

"ומה עוד?" המשיך המגיד לשאל.

"יש לנו מאכלים טובים, ברוורים אבוסיים, דגים מבשלים, פת לבנה ופריכה, יש ירקות מחמצים ויש ירקות מבשלים ברטב..." וכך הוא הלך ומנה את כל הטוב שיש בביתו.

"ומה עוד?" המגיד לא הפסיק לשאל.

המשיך האורח ותאר כי בביתו יש ארונות והם מלאים בכל מיני בגדים ומלבושים נאים ובגנעלים טובות. והמגיד ממשיך להקשות ולבקש לשמע מה עוד יש לגביר, והגביר עונה עוד ומסביר באריכות על כל שכיות החמדה השוכנות בביתו.

"מעגנו", אמר המגיד, "איפה כל הדברים הללו שאתה מדבר עליהם? אני לא רואה אצלה אפילו דבר מכל הדברים שפרטת?"

"בנדאי", חיד הגביר, "זה פשוט כי אני בדרך. פשוט צאים בדרך אי אפשר לשאת את הכל, אף כל הדברים הללו נמצאים ברשותי, והם מחפים לי בבית".

"דע לה", אמר לו המגיד, "שבבית האמתית שלנו, בעולם הבא, יש לנו דברים יקרים וחסובים הרבה יותר מכל מה שפרטת. הם מחפים לנו שם ומצפים, אלא שעכשו אנחנו במצב של נסיעה, אנחנו בדרך..."

וזה מה שרצה הבעל שם טוב הקדוש ללמד את הגביר. שידע ויראה כיצד צריך לדעת ולהרגיש שהעולם הזה טפל, ורק מתכוננים בו כל העת לעולם הבא - שהוא העקר.

הגה"צ ר' צבי מאיר זילברברג ספר ספור זה בשם האדמו"ר מצאנז, שהיה מספר כן על המגיד ממעזריטש. ספור דומה ידוע גם על 'החפץ חיים' זי"ע.

הדלת נפתחה לרוחה בפניו של הגביר, והוא נכנס פנימה אל הבית הדל ביותר שראה מאז עמדו על דעתו. חדר אהד בסך הכל היה שם, ובחדר לא היה אפילו שלחן. חבית ריקה וישנה עמדה במרכזו של החדר, ועליה דף עץ פשוט. רבי בעריש מלמד, מי שלמים יקרא בשם 'המגיד ממעזריטש', ישב בעצמו על חבית, וסביבו ילדי חמד שולמדו עמו בהתלהבות רבה.

רבי בעריש לא הפסיק לרגע מלמודו כדי לקבל את האורח. רק כאשר הסתים השעור והתלמידים יצאו החוצה להפסקה קטנה, התרומם רבי בעריש ונתן שלום לאורחו.

"הייתי אצל רבנו הבעל שם טוב", הסביר הגביר, "והוא בקש ממני שבדרך לביתי, כאשר אעבר בעיר ראונע, אכנס לביתכם ואמסר לכם ממנו דרישת שלום".

כאשר שמע המגיד שהאורח הוא שלוחו של הבעל שם טוב, בקש ממנו להתעב אצלו. "אני רוצה לעשות סעודה לכבודו!" הוא הזמין את הגביר לסעד אצלו.

ראה האורח את המגיד לוקח בגד ישר ופורש אותו על דף העץ במקום מפה, ולאחר מכן מניח לפניו לחם יבש, בו התחילה הסעודה. התישבו השניים לאכל, ואחרי כן הגישו לשלחן שתי קערות חרס ובהן מים רותחים שמערב בהם מעט קמח; זה היה המרק.

הגביר הרגיש שהוא אינו יכול לשאת זאת. קזו עניות אצל אדם כה גדול? איך זה יתכן? צער גדול מלא את לבו.

"מדוע הנך בוכה?" תהה המגיד כשראה שעניו של האורח זולגות דמעות.

"אין לא אצטער, כשאני רואה שתלמידי חכמים שרויים בעניות נוראה? אין להם לא שלחן ולא פסא, לא מפה ולא כלי סעודה ראויים, ואפילו אכל ראוי אין להם..." ענה הגביר.

"ומה יש לכם בבית?" שאל המגיד את האורח.

"לנו בבית יש כמה וכמה שלחנות", ענה הגביר, "ויש מפות נאות שמכסות את השלחנות, וסביב כל שלחן כמה וכמה

מצבת המגיד ממעזריטש

שבת טיש

ספורים ואגדות • פנינים ופרפראות • מדות והליכות

מתוך הספר "שבת טיש"
כרך שישי בסדרה בע"ה

פנינים

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (לה, א) - כתב רבי יהונתן איבשיץ, שיעקב בקש לתקן את מצות כבוד אב שבטל כשישב אצל לבן, ולכן דר אצלו עתה כדי לכבדו. וקמו לזה בראשי התבות וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען שהם בגימטריא לכבוד אב. (איל גיב)

וישב יעקב - וישב בגימטריא ש"ה, יאוש בגימטריא ש"ו, ללמדך שגם בזמנים קשים שדרוך האדם לבוא לידי יאוש, לא התנאש יעקב אביו והיה תמיד למעלה מן היאוש במצב של ישור'ב - גימטריא ש"ה, אחד יותר מלא"ש. (רבי לביב אהר)

לך ינא ראה אתי שלום אחיך (לה, ד) - למה אמר לו בלשון 'נא' שהוא לשון בקשה, והלא הוא מצוה לשמע בקול אביו? ולמה נזק יוסף, והלא שלוחי מצוה אינם נזוקים? אלא שיעקב אמר לו לך 'נא' - ניא מיל, ואם לא ימצא את אחיו ישוב לביתו. אולם יוסף הלך נ"ב מיל כמנן "מצוה" שנאמר "נסעו מצוה", ובמיל האחרון שלא נצטווה - נזק. (עשני ויא)

וימצאוהו איש והנה תעה בשדה (לה, ט) - ולהודיענו, כי הצורה אמת והחריצות שקר, כלומר מה שגור הקב"ה וקצב לאדם כך יהיה, ורבו השתדלותו של האדם שקר ואין לו השפעה, שכן הקב"ה זמן ליוסף מורה דרך שלא מדעתו להביאו אל אחיו, להודיענו כי עצת ה' היא תקום. (הרמב"ם)

ויפשיטו את יוסף (לה, יב) - בזכות זה שיוסף לא הרחיק אחר הקב"ה על שאחיו הפשיטו את בגנתו ומכרוהו, והאמין שהכל לטובתו, זכה להציל בפסיון עם פת פרעה והפשיט בגנתו ויגם יצא החוצה, ללמדך לקבל את הנגזרת ה' בשמחה ואהבה. (שפת אמת)

ויאמר יהודה לתמר פלתו שבי אלמנה בית אביך ע"י יגדל שלח בני (לה, יא) - ויאמר יהודה רמו לקב"ה ששם הו"ה בשם יהודה, אל תמ"ד פלתו נוטריקון תזרת משה רבינו, שהתורה ככלה שנתן לעם ישראל, שבי' - נוטריקון ש'מעון בן יוחאי לרמו לתורת הנסתה, אלמנה בית אביך - שתורת הנגלה והנסתר שרניים בגלות כאלמנה בבית ה', עדי יגדל שלח בני - עדי כי יבוא שילה הוא המלך המשיח, ויצא חתן לקראת כלה לקבל את התורה כלה. (פי חסמים)

והיא לא נתנה לו לאשה (לה, ט) - תמ"ד נוטריקון תזרת משה רבינו שהיא התורה שבעל פה שנמסרה למשה בסניני, שבי' נוטריקון ש'ני לזיוות אבירית שהיא התורה שבכתב, וכשראיתו תמר שלא נתנה לו לאשה, לחבר את התורה שבעל פה לתורה שבעל פה, הפקידה עצמה ואף להשרף באש, מפני שאין להפריד ביניהן, ש'אין אמתנו אמה אלא בתורתיה' - שבכתב ועל פה יחד, כדברי רב סעדיה גאון. (חסד לאברהם)

לאיש אשר אלה לו אנכי הרה (לה, טז) - ראשי התבות וסופיהן בגימטריא יהודה ב'יעקב, וכאן רמזנו לו תמר למי הרתה. אבל הספיקה למסר נפשה ולאבד שלש נפשות, כדי שלא להקלמו ברבים. (ברך לוד)

ספורים בפרשה

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (לה, א) מביא רש"י מדברי המדרש, "בקש יעקב לישוב בשלוה, קפץ עליו רגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישוב בשלוה, אומר הקב"ה לא ידן לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישוב בשלוה בעולם הזה". וכבר העירו רבים, כי במקור דברי המדרש הנסח הוא "אמר השטן" ולא "אמר הקב"ה", והוא דבר המסתבר שהשטן מקטרג ואין לו מנוח פאשר הצדיקים מוכשרים לישוב בשלוה, ואלו הקב"ה חפץ בשלותם של צדיקים. ומספר רבי דוד פלדמן רבה של ליפצ'י, כי בצעירותו התקשה בדרך למה נכתב ברש"י באופן שונה מדברי המדרש, עד שמצא השערה כי בדפוס נכתב תחלה 'אמר השטן', ואחר כך תקנו 'אמר השם', ואחר כך העתק ונשתנה 'אמר ה' תברך' ומשם נספח הנפוץ 'אמר הקב"ה'. והתקבלו הדברים על לבו, כפי שמצינו פעמים רבות ששנו המדפיסים מתוך חסר הבנת ראשי התבות. וספר רבי דוד: "פעם בקרתי אצל גאון מפרסם, והראה לי קשי הבנה בפרוש רש"י בש"ס, ונדחקתי לישובו, אך הוא אמר לי כי הוא טעות הדפוס. ובילדותו שהיתה בי העותי פני ואמרתי לו, אם נגיה בכל מקום שקשה לישובו, נעשה את העקב למישור, והיה לו לגער בי בנזיפה כי באמת הביא הרבה ראיות לדרביו, אך הוא השיב לי בדרך החכמים שדבריהם נשמעים בנחת. בנני עקיד להודות על האמת כי פרושך דחוק כבונת רש"י ז"ל, ותדע שלאחר אריכות ימים ושנים נקדם את פני רש"י ז"ל בעולם האמת, וגם את פני 'הבחור העזעזע' - המדפיס ששנה את דברי רש"י. לי יתן רש"י יישר פח על שתליתי את הטעות בפרופים, וישבתי את דבריו באופן ישר ומבורך בלי חזק. ולך יתן המדפיס יישר פח שלא תלית את הטעות בו, אלא דחקת את עצמך בישובים דחוקים כדי לישובו..."

עלימכרם בכסף צדיק ואביון בעבוי נעלים (הפסוק וישב) בימי עונותיו, למד רבי יצחק אלחנן ספקטור מקובנא ביישיבת וולוז'ין, והיה שרוי בדחקות ועניות. בגדיו היו בלוים, נעליו מרפטות וקרועות, אולם הוא התמיד בתורה מתוך הדחק במסירות נפלאה. הקר הלך והחמיר, ומחסר ברירה נסה להתחנן בפני אחד מבני העיר שהתפרנס ממכירת נעלים, שיעניק לו זוג נעלים לרגליו. אולם הלה סרב, והציע לנער לעבד בתנאות זמן מסוים השוה לערך זוג נעלים. רבי יצחק אלחנן סרב להצעה, והעדיף להמשיך להתפרנס בקר העז, אך לצל את הזמן ללמוד התורה. לאחר שנים, כשיצא שמו של רבי יצחק אלחנן בגדול הדור, הגיע פעם לבקרו בעיר וילנא, והעיר בלה התרגשה לקבל את פניו, ונגידי העיר נאבקו על הזכות לשמש אכסניה לאורח הדגול, ועל הזכות להדפיס את כתביו ולהוציאם לאור עולם. אחד מאלו שהשתוקקו להדפיס את חבנריו, היה אותו סוחר נעלים, שבקש עתה לשלם את כל הוצאות ההדפסה. אלא שרבי יצחק אלחנן זכה אותו ואמר בתקיפות: "עכשו אתה נזכר? היכן היית בשעתו כשבקשתי ממך זוג נעלים וסרבתי? עכשו כבר מאחר מדי!"

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (לה, א) מביא רש"י מדברי המדרש, "בקש יעקב לישוב בשלוה, קפץ עליו רגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישוב בשלוה, אומר הקב"ה לא ידן לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישוב בשלוה בעולם הזה". וכבר העירו רבים, כי במקור דברי המדרש הנסח הוא "אמר השטן" ולא "אמר הקב"ה", והוא דבר המסתבר שהשטן מקטרג ואין לו מנוח פאשר הצדיקים מוכשרים לישוב בשלוה, ואלו הקב"ה חפץ בשלותם של צדיקים. ומספר רבי דוד פלדמן רבה של ליפצ'י, כי בצעירותו התקשה בדרך למה נכתב ברש"י באופן שונה מדברי המדרש, עד שמצא השערה כי בדפוס נכתב תחלה 'אמר השטן', ואחר כך תקנו 'אמר השם', ואחר כך העתק ונשתנה 'אמר ה' תברך' ומשם נספח הנפוץ 'אמר הקב"ה'. והתקבלו הדברים על לבו, כפי שמצינו פעמים רבות ששנו המדפיסים מתוך חסר הבנת ראשי התבות. וספר רבי דוד: "פעם בקרתי אצל גאון מפרסם, והראה לי קשי הבנה בפרוש רש"י בש"ס, ונדחקתי לישובו, אך הוא אמר לי כי הוא טעות הדפוס. ובילדותו שהיתה בי העותי פני ואמרתי לו, אם נגיה בכל מקום שקשה לישובו, נעשה את העקב למישור, והיה לו לגער בי בנזיפה כי באמת הביא הרבה ראיות לדרביו, אך הוא השיב לי בדרך החכמים שדבריהם נשמעים בנחת. בנני עקיד להודות על האמת כי פרושך דחוק כבונת רש"י ז"ל, ותדע שלאחר אריכות ימים ושנים נקדם את פני רש"י ז"ל בעולם האמת, וגם את פני 'הבחור העזעזע' - המדפיס ששנה את דברי רש"י. לי יתן רש"י יישר פח על שתליתי את הטעות בפרופים, וישבתי את דבריו באופן ישר ומבורך בלי חזק. ולך יתן המדפיס יישר פח שלא תלית את הטעות בו, אלא דחקת את עצמך בישובים דחוקים כדי לישובו..."

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (לה, א) מביא רש"י מדברי המדרש, "בקש יעקב לישוב בשלוה, קפץ עליו רגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישוב בשלוה, אומר הקב"ה לא ידן לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישוב בשלוה בעולם הזה". וכבר העירו רבים, כי במקור דברי המדרש הנסח הוא "אמר השטן" ולא "אמר הקב"ה", והוא דבר המסתבר שהשטן מקטרג ואין לו מנוח פאשר הצדיקים מוכשרים לישוב בשלוה, ואלו הקב"ה חפץ בשלותם של צדיקים. ומספר רבי דוד פלדמן רבה של ליפצ'י, כי בצעירותו התקשה בדרך למה נכתב ברש"י באופן שונה מדברי המדרש, עד שמצא השערה כי בדפוס נכתב תחלה 'אמר השטן', ואחר כך תקנו 'אמר השם', ואחר כך העתק ונשתנה 'אמר ה' תברך' ומשם נספח הנפוץ 'אמר הקב"ה'. והתקבלו הדברים על לבו, כפי שמצינו פעמים רבות ששנו המדפיסים מתוך חסר הבנת ראשי התבות. וספר רבי דוד: "פעם בקרתי אצל גאון מפרסם, והראה לי קשי הבנה בפרוש רש"י בש"ס, ונדחקתי לישובו, אך הוא אמר לי כי הוא טעות הדפוס. ובילדותו שהיתה בי העותי פני ואמרתי לו, אם נגיה בכל מקום שקשה לישובו, נעשה את העקב למישור, והיה לו לגער בי בנזיפה כי באמת הביא הרבה ראיות לדרביו, אך הוא השיב לי בדרך החכמים שדבריהם נשמעים בנחת. בנני עקיד להודות על האמת כי פרושך דחוק כבונת רש"י ז"ל, ותדע שלאחר אריכות ימים ושנים נקדם את פני רש"י ז"ל בעולם האמת, וגם את פני 'הבחור העזעזע' - המדפיס ששנה את דברי רש"י. לי יתן רש"י יישר פח על שתליתי את הטעות בפרופים, וישבתי את דבריו באופן ישר ומבורך בלי חזק. ולך יתן המדפיס יישר פח שלא תלית את הטעות בו, אלא דחקת את עצמך בישובים דחוקים כדי לישובו..."

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (לה, א) מביא רש"י מדברי המדרש, "בקש יעקב לישוב בשלוה, קפץ עליו רגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישוב בשלוה, אומר הקב"ה לא ידן לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישוב בשלוה בעולם הזה". וכבר העירו רבים, כי במקור דברי המדרש הנסח הוא "אמר השטן" ולא "אמר הקב"ה", והוא דבר המסתבר שהשטן מקטרג ואין לו מנוח פאשר הצדיקים מוכשרים לישוב בשלוה, ואלו הקב"ה חפץ בשלותם של צדיקים. ומספר רבי דוד פלדמן רבה של ליפצ'י, כי בצעירותו התקשה בדרך למה נכתב ברש"י באופן שונה מדברי המדרש, עד שמצא השערה כי בדפוס נכתב תחלה 'אמר השטן', ואחר כך תקנו 'אמר השם', ואחר כך העתק ונשתנה 'אמר ה' תברך' ומשם נספח הנפוץ 'אמר הקב"ה'. והתקבלו הדברים על לבו, כפי שמצינו פעמים רבות ששנו המדפיסים מתוך חסר הבנת ראשי התבות. וספר רבי דוד: "פעם בקרתי אצל גאון מפרסם, והראה לי קשי הבנה בפרוש רש"י בש"ס, ונדחקתי לישובו, אך הוא אמר לי כי הוא טעות הדפוס. ובילדותו שהיתה בי העותי פני ואמרתי לו, אם נגיה בכל מקום שקשה לישובו, נעשה את העקב למישור, והיה לו לגער בי בנזיפה כי באמת הביא הרבה ראיות לדרביו, אך הוא השיב לי בדרך החכמים שדבריהם נשמעים בנחת. בנני עקיד להודות על האמת כי פרושך דחוק כבונת רש"י ז"ל, ותדע שלאחר אריכות ימים ושנים נקדם את פני רש"י ז"ל בעולם האמת, וגם את פני 'הבחור העזעזע' - המדפיס ששנה את דברי רש"י. לי יתן רש"י יישר פח על שתליתי את הטעות בפרופים, וישבתי את דבריו באופן ישר ומבורך בלי חזק. ולך יתן המדפיס יישר פח שלא תלית את הטעות בו, אלא דחקת את עצמך בישובים דחוקים כדי לישובו..."

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (לה, א) מביא רש"י מדברי המדרש, "בקש יעקב לישוב בשלוה, קפץ עליו רגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישוב בשלוה, אומר הקב"ה לא ידן לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישוב בשלוה בעולם הזה". וכבר העירו רבים, כי במקור דברי המדרש הנסח הוא "אמר השטן" ולא "אמר הקב"ה", והוא דבר המסתבר שהשטן מקטרג ואין לו מנוח פאשר הצדיקים מוכשרים לישוב בשלוה, ואלו הקב"ה חפץ בשלותם של צדיקים. ומספר רבי דוד פלדמן רבה של ליפצ'י, כי בצעירותו התקשה בדרך למה נכתב ברש"י באופן שונה מדברי המדרש, עד שמצא השערה כי בדפוס נכתב תחלה 'אמר השטן', ואחר כך תקנו 'אמר השם', ואחר כך העתק ונשתנה 'אמר ה' תברך' ומשם נספח הנפוץ 'אמר הקב"ה'. והתקבלו הדברים על לבו, כפי שמצינו פעמים רבות ששנו המדפיסים מתוך חסר הבנת ראשי התבות. וספר רבי דוד: "פעם בקרתי אצל גאון מפרסם, והראה לי קשי הבנה בפרוש רש"י בש"ס, ונדחקתי לישובו, אך הוא אמר לי כי הוא טעות הדפוס. ובילדותו שהיתה בי העותי פני ואמרתי לו, אם נגיה בכל מקום שקשה לישובו, נעשה את העקב למישור, והיה לו לגער בי בנזיפה כי באמת הביא הרבה ראיות לדרביו, אך הוא השיב לי בדרך החכמים שדבריהם נשמעים בנחת. בנני עקיד להודות על האמת כי פרושך דחוק כבונת רש"י ז"ל, ותדע שלאחר אריכות ימים ושנים נקדם את פני רש"י ז"ל בעולם האמת, וגם את פני 'הבחור העזעזע' - המדפיס ששנה את דברי רש"י. לי יתן רש"י יישר פח על שתליתי את הטעות בפרופים, וישבתי את דבריו באופן ישר ומבורך בלי חזק. ולך יתן המדפיס יישר פח שלא תלית את הטעות בו, אלא דחקת את עצמך בישובים דחוקים כדי לישובו..."

יעזב בגדו אצלי

רבי יצחק אלהן גיבולטור, יהודי יקר ערך שנפטר רק לפני שנים ספורות, היה פעין גשר היסטורי עם הדורות הקודמים בטרם עלה הכורת על יהודי אירופה בשואה האיומה. בסדרת ספריו "יסר יפוני", בהם תאר את מארעות חייו מאז לדתו בקובנה בשנת תרפ"ט, דרך מסכת היסטוריה והתלאות שסבל בשואה יחד עם בני משפחתו עד לנס הצלתם המפלא ועלייתם לארץ ישראל, הוא שקע ספורים רבים על הליכות חייהם של יהודים כשרים וישרים שחיו בדור העבר, ורבות נתן ללמד מהם ומחליכותיהם דרכי הנהגה בעבודת ה' וביחוד בעניינים שביין אדם לחברו.

בעיר קובנה עמד בית מדרש גדול בשם 'הנביזר', שנבנה בידי נדיב בשם זה, ושם היו יושבים תלמידי חכמים מפלגים שהיו מכנים 'פרושים', שכן הם פרשו מביתם וישבו בבית המדרש בכל ימות השבוע, ורק בשבתות היו שבים לביתם. וכך היו שבים מדי מוצאי שבת לשבוע נוסף של למוד והתעלות, כשהם מנתקים מכל הבלי העולם הזה ושקועים בתורה ועבודה וחקון המדות. בלילה היו נחים מעט על ספסל בעזרת הנשים, ומתגברים שוב לעבודת בוראם בפרישות מחלטת.

"ברצוני לספר על אחד מצדיקי הדור, שלמד במקום ונמנה על הפרושים", מספר המחבר, "במעשה נורא זה חזיתי אני, ויבוא זה וילמדנו על גדלותם".

"לאבא היתה חנות נעלים גדולה בשם 'חנות נעלים גיבולטורס'. אבא עצמו עסק ביצור הנעלים עם הפועלים, ובסעיקתא דשמיא הצליח אבא בעסקיו והיה עשיר מאד בשנים דאז, והברכה שרתה בכל עסקיו. לאחר הלחתי חלה אבא כאשר התכופה בחנות, וקבל ארוע מחי, והוא אף בן ארבעים ושתים שנה. אבא שכב מחסר הפרה במשך בשלשה חדשים, ושב לאיתנו כתשעה חדשים לאחר מכן, אך הוא לא התאושש לגמרי ונשאר חולה לב, והיה עליו להזהר מכל מאמץ מיוחד.

"בהיותי בן חמש הייתי שוזה בחנותנו יחד עם הורי, שכן הלמודים בליטא התחילו רק מגיל שבע, ולכן ראיתי מעשה זה. באחד מימי החרף, כאשר הקר היה פעורים מעלות מתחת לאפס, וביום כזה היתה סכנה ללכת ברחוב בשל הקרח והשלגים, אף אם היו לבושים בגדים מחממים. בליטא דאז לא דאגו העיריות לפני השלג במדרכות ובבבשים כמו בזמננו. בחנותנו דלק תנור ברזל והפיץ חם על ידי פחמים. לפתע נכנס לחנות אחד מהפרושים מבית המדרש הנביזר, ובקש מאבא צדקה בעבור מצוה חשונה. מחמת עניו הנה הצדיק הפרוש ללא מעיל עליון עבה, ויתכן אף שחשש מאסור שעטנז, ועטה על גופו רק מעיל דק. ובעוד שפתיו פחלות, שניו נוקשות וכלו רועד מקר, ספר לאבא על מסרת בואו. בליטא, כאשר אספו כסף לצורך מצוה לא הלכו למקומות רבים כדי לאסוף כסף, אלא פנו למקום אחד לפי דעתו של העוסק בעניו, ושם קבלו את כל הסכום שבקשו. כשאבא ראה את הפרוש הצדיק רועד מקר, נתן לו מיד את הסכום שבקש, ובמהירות פשט את מעיל הפרוה שלו וכסוהו. הצדיק הפרוש לבש את מעיל הפרוה בידעו שאם אבא לובשו הוא יכול להיות סמוך ובטוח בי נקי הוא משעטנז, שכן אבא היה ידוע בקובנה כממחה לבדיקת שעטנז, ואף רבי מרדכי פוגרמנסקי היה בא לאבא לשואלו שאלות בנושא".

כאשר פנה הצדיק הפרוש ללכת, לנה אותו אבא עד לפתח החנות, אף פשיצא הלה מהחנות מיד התישב אבא צמוד לתנור הברזל כשהוא משלב את זרועותיו על חזהו וכלו רועד מקר. אבא בקש מהעובדים בחנות להכניס פחמים רבים לתנור, כדי שיוכל להתחמם, ואכן תנור הברזל להט פלו וקפד אדם, עד פי נשקפה סכנה שהחנות תעלה בלהבות... אבא התרחק כל הזמן מהחם הלוהט שבקע מהתנור וקפה שהחם יתפשט בחנות וירגש יותר, ומרב הקר התקשה אף לדבר. בינתיים רצה אמא והביאה לאבא את מעיל הפרוה של שבת, ואבא לבש אותו ונגוע מעט מהרעד שתקפו בשל הקר. לאחר שאבא התאושש, נגשה אמא ושאלה הסבר לי בבקשה, כיצד יכלת לסכן את חייך ולתת את מעילך בקר העו כל כך השוור בחוץ? אתה הרי אדם חלש וחולה לב ואב לילדים קטנים, ועל ידי המצוה שלך כמעט גרמת לאבדו עצמך לדעת חס ושלום! אמא הצדקנית המשיכה בדבריה, ואמרה פי פשנתו אבא לפרוש את הפסך בעבור הצדקה שבקש, היה צריך להוסיף לו סכום כסף גם בשביל קניית פרוה, והפרוש היה הולך לחנות לקנות לעצמו מעיל פרוה, שהרי בין כך ובין כך יצטרכו בעת לקנות לאבא פרוה אחרת...

לאחר שחזרה נשימתו הסדירה של אבא ויכול היה לענות, הסביר את מעשיו, ועד היום מהדהדים באזני דבריו של אבא: 'כשראיתי את הפרוש התלמיד החכם הגדול והצדיק נכנס אל החנות כשהוא לובש בתלוק עליו דק, וכלו רועד מהקר הגדול ושפתיו פחלות מקר, ראיתי ספר תורה שרוי בצעור! ובמצב שכזה אין חשבונות, פי הרי צדיק עצום רועד מקר גדול. נכונה העבדה שספנתה את חיי ושאיני אב לילדים קטנים, אולם מה תפקידי, ומה עלי לעשות? האם איני חייב להוריד מיד את מעיל הפרוה שלי ולהלבישו לאותו צדיק כדי שיפסיק לרעד מחמת הקר? לאחר שנתתי לפרוש את המעיל ליתתי אותו כדי שלא ירגיש שאני רועד מקר, ורק לאחר שיצא יכלתי להתישב על ידי התנור הלוהט ולחכות שתביאי לי את מעיל הפרוה של שבת".

ומסים הרב גיבולטור את ספורו: "אם רוצים לדעת מה היה יהודי דור העבר, הרי שעבדה זו מוכיחה בצעיר אנפיו את גדלותם. כאשר רואים ספר תורה חי בצעור, אין שום חשבונות, שום מחשבות, העולם עוצר מלכת". והוא מוסיף ומצין כי "הפרוש הצדיק זכה לעלות לארץ ישראל שם פרץ המלחמה, ונודע בארץ כאחד מצדיקי הדור, אך את שמו לא אזכיר משום כבודו, אולם ספרתי את המעשה כדי להסביר את ערכו של תלמיד חכם בעיני יהודים בעבר".

והכלל יוסף וגו' (לו. ה) - צריך לדעת, למה היה יוסף מגדיל השנאה כמה שהיה מספר חלומות גדולו מגידות, ומקורם אחר יודעו כי הוא שואו בעינינו כאומרים ז"ל בפסוק ויאמר לו הנני שמסר עצמו למיתה. ואולי כי נתפון להודיע אותם כי מן השמים הגלוהו לקעלה ומעשה עקב היא בהקפמת עליונים ומזה יחדלו משנאו אותו:

או זכון להודיעם, כי עדיו יצטרכו אליו ויבואו וישתחוו לו, ואולי כי בידעם בן ירחיקו השנאה לכל ינקם מהם לעת יפלו לפניו, כי השבטים יכופו ראשם לגרות אל עליו ולמצבה:

כי אסירכתי וגו' (מ. ט) - אולי שהתנה עליו שלא יתקם הפתרון הטוב אלא תנאי אסירכתי, וטעם יוסף ששים בטחוננו בו, לצד כי ראה חלומי יגיד בשורה טובה כי ישראל נמשלו לגפן, כאומרים בפסוק והנה גפן לפני וגו', ואם לא בא החלוס אלא לדבר הנוגע לשר המשקים, היה די לה להראותו שנתן הכוס על יד פרה, אלא ודאי הראוהו על יוסף שהוא הגפן שהיה לפניו שם בבית הספר. ואמרו והוא גפן שהיה פרוש, שתפריח ותעלה הגפן. נצה - פרוש יתעלה מפרעה למדרגה, והוא שהודיעו מכלל פתרון ואמר לו כי אסירכתי וגו' ואחר האמת בן היה, שעל ידי נתעלה יוסף, וסבר יוסף שפרש לו הדבר הנאמר לו בחלוס ונלה לו סודו. וטעם שנגעש יוסף, כי טעה בהשבו כי מרצונו של שר המשקים תהיה מעלת יוסף, ולא בן הוא, שאמת כי ה' יעשה הדבר על ידו אבל לא לרצונו, וכמו שכן היה, שעל פרוה דבר אל פרוה ושם אהנו. ובמקרה החלוס שהודיעו הדבר לשר המשקים, כדי שיתפשו יוסף בדבר, לא שישים בטחוננו בו:

דברי הימים

ביום ה' בססול תרכ"ט, נולד רבי ישראל מסטולין, שנודע בכינויו 'הינוקא', שכן התייתם מאביו בעודו בן פחות חמש שנים, אך אביו רבי אשר השני מסטולין ודמו ה'בית אהרן' מסרלוין כבר התבא על נולד שמתו, והחסידים שמו בעיניהם ב' והודיעוהו להנהגת תענה, והוא אכן החל להנהיג כבר בהגיעו למצוות.

הכינוי 'ינוקא' שמשמעותו התינוק בארמית, ניתן לכמה מצדיקי החסידות לדורותיהם שהתורו בהנהגת עדתם עוד בצעירותם. מקור הכינוי מהתנ"ך הנודע שבוהו בנו של רב המונט סבא ששמו לא פורש, ושם מסופר כי פעם עברו התנאים רבי יצחק ורבי יהודה בכפר סכנין והתפללו בבית רב המונט שלא היה בביתו ולא ידעו מי בעלי הבית, והתפללו מחבו הקטן שבבית שלא רצה להתברך בהם מפני שראה שלא קראו קריאת שמע באותו יום, ומי שאינו קרא הוא בנידוי כל יוהם. המנהג החממים על רוח קדשו והסביר, כי היו שטיפים במצוות צדקה לחתן וכלה והיו פטורים מן המצוה, וכששאלוהו כיצד ידע זאת אמר להם שהריהן כן מבגדיהם. אחר כך תמשיך הילד ודרש פסוקים בתורה, והתנאים ביקשו לדעת את שם אביו אך הוא לא נלה להם, וכשחזרו לרבי שמעון בן יוחאי נלה להם שהוא בנו של רב המונט. על פי המסורת, קבור הינוקא יחד עם אמו במערת מיר"י גיבוי בבית העלמין העתיק בצפת. רב המונט זה היה אביו תמיד בן שבע שנים, ואף מונט בוהו שהיה חי עוד בזמן דברימ"ק השני; ואילו רב המונט סבא המוכר בגמרא, הוא אמורא שחי מאוחר ממנו בדור השני לאמוראי בכל היה תלמידו של רב. הכינוי 'ינוקא' נמצא גם בשם בבלי על "הואו ינוקא דדרש בחשמל ונפא נורא ואכלתו" במסכת זבוח, וכן אמור בבבא בתרא כי "מיזם שנוהר בית המדקדק ניתנה נבואה לשוטים ותינוקות".

על דמויות ינוקא נוספות נמנה גם נחמן קטופא / חטופא, עלישם שנקטק ונתפך לעולמו בילדותו בשנת ד'רמ"ז. כבר בימיו הראשון החל ללמד דברי תורה, אלא שאביו המנוהל השתיקו ונעשה אילם עד יום הולדתו ה"ב, ואז התנבא את העתיד לבוא עדי ביאת המשיח והסתלק לעולמו. בניואותיו התפרסמו בספר "נבואת הילד", ונכתבו בארמית-ירושלמית בחרוזים בסדר אלפא ביתא, אך קשה להבין את הרמזים שבהם, וגם לא ברור אם אכן הנבואה מקורית, כי גם הספר "אלפא ביתא דבריסוי" הוא מסופר על ינוקא פלאי כן. עם זה שהיה אצאט כפול ליהמיו הנביא (סבא בנימטריא ירמיהו), והיה בעל ידיעות נפלאות והתוכח בחכמה עם המלמד שלו מלימדו אל"ף ב"ת, ואף שלמדו להלכה מסיפור לידתו של זה, הסתייג מהספר עצמו ורואו בו זיוף מאוחר.

הרשב"א נשאל על תופעות של נבואה בומנו, והשיב בתשובה ארוכה בעניין כי לרוב אינם אלא נביאי שקר, ואילו המתנבאים שלא לפי כוחם הרוח מברות בהם, והוא מספר על ינוקא בעיר לרצה שאינו יודע ספר, והיה אמור כמה מוזמרים וכמה דברים, ואחר אמר להם הוא עצמו לעשות לו פואה וכתבו מפיו אחת [בטרה הכוונה לשם קודש] ועשו ונתרא, וכאלו רואו מאנשים הרבה". שנתמרו גם חיבור דברי נבואה עותק יחיד בעולם בשם "פרוה לחם", ונוקא בשם ישראל דב בער ב"י שאול מרדכי טישלער מטרקא שנפטר בהיותו בחור בן כ"ב שנים ב"ב באלול תרפ"א, ואביו הדפיס את החיבור לזכרו, ובחזקתה הוא מספר כי מילדותו סבל "סורים וחדש פרושים פלאים בתורה, ולדעתו אין ספק כי בא לעולם לתקן כמה מגוללים וידוע אבותיו, ונאלו רואו מפיא בן זמננו ר' ישראל שמו לנ"ג, שבטודו ילד קטן בשנת תשי"ד, כבר ידע את כל התורה כולה באופן פלא, עד שרבי אהרן מבעלזא השכיח ממנו הכל, והמארע הפלאי החביטם בעולם כולו.

הגיע תורו של רבי שלום שבדרון שנועד לנעול את שורת המספדים, ואף שטרם והגיע מירושלים וישב שעות ארוכות בשהוא מאזין לכלל המספדים, הביט בשעון וראה כי השעה קרובה לשתיים עשרה בלילה. עלה והכריז: "רבותי, השעה מאתרת, ואיני הפך לעכב איש. הרי למדנו מרבי חיים המנוח, כי 'בין אדם לחברו זה אש, ואש בוערת'!" קרא את הפסוק "ומחה ה' אלקים" פנהגו, וירד מהדוכן, ואמרו השומעים, כי הספד זה השפיע עליהם עמוקות, וקמו שאף לכבודו של אדם גדול לא גורמים צער לרבים ולא מעפבים אנשים בשעה מאתרת בלילה, כי 'בין אדם לחברו זה אש'!

באחד הימים התפק אדם על דלתו של רבי אהרן ליב שטינמן, וכיון שהלה היה מכבד במחזור על הפתחים ומבקש צדקה, תחב מטבע לידו והלה הלך לדרכו. אלא שהלה שב על עקבותיו לאחר דקה ושתיים, ושוב נקש על הדלת. התפלל רבי אהרן ליב, אך כדי שלא לפגע באיש, לא אמר דבר אלא רק החיה בידו בפליאה כאומר 'הלא כבר היית פאך?!' אלא שהאיש הסביר כי הוא לא בא לשם בקשת נדבה, אלא הוא מבקש לשוחח עם הרב. הזמינו הרב פנימה, והלה ספר כי בנו הגיע למצות והוא מבקש להכניסו ליישוב פוניב' לצעירים שבראשה עומד הרב. הצטדק רבי אהרן ליב בדרבו שאין הוא מתערב בנושא שבוצ' תלמידים, הנתון לסמכותו הפלעדית של רבי מיכל יהודה לפקוביץ, ואף הביע את חות' דעתו כי הפכויים לקבל את הנער קלושים, שכן מחזור התלמידים החדש שלא עד אפס מקום. אלא שבכל זאת התענון הרב שטינמן ובקש להבינו: "מדוע לא דברת עמי מיד כשהגענו בפעם הראשונה ונקשת על דלת? וכי בזמן הקצר שבין שני הבקורים שלך, חשבת על העיון להכניס את בנו ליישוב?" בנוך האיש והגיב, כי גם בפעם הראשונה בקש לשוחח עם הרב בענינו בנו, וכלל לא הגיע לשם קבלת נדבה, אלא שבין שני השובים שטינמן לו מטבע, וטלו ופנה להתדפק עם על דלתו השניים ביתנים, ושוב חזר לדבר בענינו בנו. כששמע רבי אהרן ליב את דבריו, חזרו פניו פסיד והוא התמלא צער: "אוי ואבוי! הפכתי אותך למקבץ נדבות", והחל להתחנן בפני האיש שישלח לו על כך. מוכן מאליו כי האיש כלל לא הבין מה מקום כאן לסליחה, ש"הרי ראש הישיבה צודק, ומלאכתי היא לקבץ נדבות וכך אני עושה תמיד, למטע הפעם הזו שבאתי למטרה אחרת", אלא שלמרות כן והסברים לא נחה דעתו של רבי אהרן ליב, והוא טען כי "בין שנקבלתי ופגעתי בכבודך, עלי למצוא דרך לכפר את הענין", ואף שמעולם לא התערב בענין קבלת בחורים ליישוב, חרג הפעם ממנהגו ופעל להכניס את הבחור אל הישיבה. וכאן נפתחה מסכת שלמה שנמשכה במשך שנים ארוכות, כאשר רבי אהרן ליב מהמספר למען הבחור ועוקב אחר התקדמותו יום יום, ומסיע לצמיחתו התודנית. הלוי נמשך גם באשר הבחור עמד לעלות ליישוב הגדולה, ורבי אהרן ליב פעל למענו והמשיך ללוותו עד שהתפתח ונעשה תלמיד חכם מכלג ומרביץ תורה נודע. וכל זאת רק עקב חשבו נדנדו של פגיעה בזולת!

ספר רבי יחמיאל יהודה מאיר מאמשינו, על אביו רבי שמעון שלום, כי עקרב שבת אחת, נכנס אליו יהודי עם גנו הצעיר, וספר כי הפך נחן בקול נעים והוא רוצה לעודדו ולחזקו, ולכן הוא מבקש מהרבי שיכבד את בנו לנגן בזמן עריכת 'השלקן' בכלי שבת, את מזמור 'שיר המעלות' שנהגים לומר לפני ברפת' המזון. והסבסם היה, כי הרבי יסמן בידו סמון בלשהו, והבן יבין מזה מתי עליו להתחיל לשיר את המזמור. בליל שבת, בעת עריכת השלקן, קדש הרבי, נטל ידיו לסעדת השבת וטעם משהו, וזמן קצר לאחר מכן כבר נשמע קולו של היילד כשהוא פותח בקולו הנעים ושר: "שיר המעלות בשבוע ה' את ישיבת ציון"... מסתבר, כי בטעות היה נראה לילד שהרבי סמן בידו כי כבר הגיע זמן ברפת' המזון, אף שהדבר היה בתחלת עריכת השלקן שהיה נמשך תמיד משך שעה, אולם הרבי התעשת מיד והצטרף לשירתו של היילד בלי לגלות כל סמון של אי-נוחות. צבדו החסידים לא הבין מדוע הרבי מקצר בפעדה ומסימה זמן קצר לאחר שהחלה, אלא שהרבי העדיף לומר על המשך עריכת השלקן וסעדת השבת, רק כדי שלא לפגע בכבודו של ילד יהודי!

במשך תקופה היה הרב משושבין מוסר שעור קבוע בביתו שבירושלים, לחבורת תלמידים שומעי לקח. באחד הימים הגיע קצב יודע ספר אל בית הרב, ובקש להכנס לשמע את השעור, והרב הסכים. הלה הנהג משעורו של הרב, והחליט להגיע בקביעות לשמיעת השעור, אלא שהיה מגיע הישר מהאטליו שבבניאל, כשהוא לבוש בבגדים בהם עבד כל היום בחנותו בהמות והם הדיפו ריח עז. הרב משושבין היה פידוע איסנים בטבעו, והוא התקשה מאד לסבל את הריח שנגד מהבגדים, אך יותר ממה שהיה איסנים ואינו טעם המקפיד על נקייו ונפשו סוללת מדבר מאוס, היה אינו רמדות ונקיות נפשו היתה להפליא, ולא אמר לאיש מאומה אף לא ברמו. אלא שלאחר כל שעור, היה חש הרב שלא בטוב, ואף שהמטב הפך להיות בלתי נסבל, המשיך להבליג כדי שלא לפגע בכבודו של יהודי. לאחר תקופה כשראה הרב שאין שנוי במצב, ספר באחד השעורים על אחד מגדולי ישראל שהיה נוהג ללבוש בבגדים מיוחדים לקראת למודו, מתוך הכבוד שהעניק לתורה הקדושה, והרב קנה שהלה יבין את הרמו, אלא שגם זה לא הועיל והאיש כלל לא הבין כי עליו לשנות את דרכיו. פמה ממשנתהו השעור שהחזינו שפכל שעיוב הרב בעטיו של אותו קצב, והשכילו להבינו את כוננו כספור הדברים על החלפת הבגדים לפני השעור, בקשו ממנו רשות להעיר לאיש על הצער שהוא גורם לרב, אלא שהוא התנגד לכך בתקף מחשש שמא יכלימו את האיש וילבינו את פניו. בסופו של דבר לא נותרה לרב הבררה, אלא לבטל את השעור לחלוטין באמתלה כי הוא נחלש ואין בכחו למסר שעור קבוע ברבים, ובכלל שלא לפגע בכבודו של יהודי.

לאחר פטירתו של רבי חיים שמואלביץ, נערך לזכרו הספד בבני ברק, ושורה של רבנים ידועים עמדו ובכו את הסתלקותו של ראש הישיבה הנערץ ועוררו את השומעים ללכת בדרביו. בשעת לילה מאתרת

אלה תלדות יעקב יוסף (י.י. כ.י.) אחר חבת אלה של פסק, לרמו שפסקה ישיבתו של יעקב בארץ נענו אחר שבקש לשבת בשלוח בארץ נענו, וחבת יעקב מסעמת בטעם רביע שבקש לרצו ולנח בארץ, אלא שפכץ עליו רגזו של יוסף שגרש ממנו כדי שירד למצרים, ולכן מסעמת חבת יוסף בגרשים. (מספר יח)

שמעון-א החלום הזה אשר חלמתי (י.י. כ.י.) למה היה יוסף צריך לבקש מאחיו שישמעו את חלמו? והלא בפסוק שלפניו נאמר וירא לאחיו: אלא שתחלה אמר להם שחלם חלום וחתל לספרו, ומשנאחו לא רצו להטות און להקשיב לדבריו, ולכן קרא שוב שמעון נא את החלום הזה אשר חלמתי, כלומר - הקשיבו נא לדברי ושמעו את דבר החלום. ולכן מסעמות החבות שמעון נא בטעם זקן גדול, לרמו שפרא להם בקול גדול כדי שיאזינו לו. (מספר יח)

הרמב"ן כתב על הפסוק "ויסופו עוד שנתא אתו על-חלמתי ועל-דבריו" שזראה בלשון פבולה, כי הם שנאו אותו גם על עצם החלומות וגם על צורת הספור, שהיה מספר אותם כ"שחלמתי", ולכן מסעמות החבות שמעון נא בקוב גדול, לרמו לכן שחלמתי שהיה מרים קולו בספר את החלומות, מתוך שהוא כמתחלל עליהם. (מספר יח)

ועתה! לכו ונמנהגו (י.י. כ.י.) אחר חבת ועתה של פסק, לרמו שלא היתה פונתם ללכת ולחגור אותו מיד בלי עיון בריו, אלא להפסיק עתה ולהתיישב מה דיו של יוסף, ולפי מה שמתקבל ברין כדי יעשו ולא תליה לחרג אותו בחפזון. (מספר יח)

לכו ונמנהגו לישמעאלים (י.י. כ.י.) בטעמי גרשים מהר רביעי, לרמו לדבר המורש שבנות אחי יוסף היתה, למכר את יוסף לישמעאלים ויהיה עבר תמורת הגורה שאמר הקב"ה לאברהם בברית בין הבתרים "ועברו וענו אתם ארבע מאות שנה", ובקשו לגרושו ולשלחו לחיות עבר, ועל-ידי כך היה מנה רביעי - ויחוו מצות ארבע מאות שנה ורק חזר רביעי וישבו לך. (מספר יח)

מדגש

על הפסוק "וינתבלו אותו להמיתו" מפרש רש"י: "אחיו - פמו אותו, עמו. כלומר, ונתחבטו וקפצו שיש להבין את אריות דבריו והקפצים בקצירתם אחיו בש"ת "אחיו האחר", ומקורו מכתבי המקרא רבי שמשון מאוסטרופוליס בסוף "מאמרי הגדולים" וכן במקור מתבדח, מוכא מעשה נפלא שהכס קדמון בשם רבי נחמן פרישמואל, שהתקשה להבין את דברי רש"י אלו, עד שגלה כי יש בדבריו סוד נסתר, כי רש"י היה צנוע ורמו כאן סוד עמוק למה חזק נעשה הפולאק מטטרון, והוא מספר כי חזק על קברו של רש"י "הייתי בוטט בגלל יחזיו מרעיש על קברו, ויצא מעט פשו מקברו ופרעתי לאחור, ונראתי פסיד של אש, וזה לשונו את התרועע לגלות לך ונתבלו אותו פמו אותו עמו, כלומר אליו, כי התייר לך? ומיד פשתלמתי ד' אמות לאחור" שמעתי קול דמקה דקה 'תשחיר עיניך תפגעת, ואם לאו אין לך תקנה', והוא משיב לספר כי השמשח כל אותו הלילה על קבר רש"י עד שזכה לשמע שם פרו "אני שלמה בר יצחק התעניתי כמנון תר"ג תפגתי רבאים וחי משפחות וימים טובים" עד שחפרתי ופרחתי על התורה שבכתב ושפער פה וכלי, עז שם פאריבת.

רבי אפרים וזמן מרגלות כובא "יש אפרים" בארנים בענין, אך פובת לבל אל השרושים בני יודע למה צריך רש"י להאריך ולכלכל ברבים ללמד על מלות אלו שיש לקרוא בלשון אלו, ולקדוה לך מלות אלו עמו", והוא סופר כי "כחן שתיק פתוב רק 'פמו' והסופר העתיק בטיעת עמו, ושוב העתיק עם פמו וגם עמו, ואתר פה העתיק אלו במקום אותו לתקנו תלשון, וזלה חבת רש"י "אחיו פמו אליו כלומר עליו".

ממחה

בראשית ימי הנהגתו של 'הקלחת' הושע"ז מציאלא בירושלים, לא היה לו לעתים אפלו עשירי למנון, אך את הבחורים שהיה מארח בביתו במטרה להציגם מרוחות ורות ולתדריכם בדרך ה', היה מעודד להשתלב בקהלות דיעות ולהתדבק בצדיקים מפרסמים. ואמרו עליו, שהיה הולך בדרך זמנו רבי יחמיאל מפשטתא בנו של יהודי הקדוש, שרבים מחסידיו של הרבי ר' בונים מפשטתא היו באים אליו כדי לסעוד על שלחןו בחגים ובמועדים, פיון שהסעדה בבית רבי בונים לא הסיפיקה לכלם, ולאחר שהיטיבו לבם על חשבונו של המארח רבי יחמיאל, היו הולכים אל רבם הרבי ר' בונים ונותנים לו פתקא פנהגו עם פדיון נאה בצדקה... והנה רבי יחמיאל אומר בהלצה: "אותי הם מכבדים בהוצא, ובהנהגה הם מכבדים את רבי בונים..."

"לך-נא ראה את-שלוש אחיד" - לך-נא' הוא מלשון הולכה והנהגה, שכן למד יעקב אבינו את יוסף בנו, להנהיג בעצמו הנהגה לחפש תמיד ולראות את שלמותם של אחיו, את המעלות שהם ולא את חסרונותיהם ופגמיהם, ועל-ידי כך תתבטל המחלוקת ויגדל השלום.

(הרבי ר' בונים מפשטתא)

ספרי 'שבת טיש' ו'מידות טיש'
 בחנויות הספרים המובחרות
 לכמויות במחיר מיוחד: 02-5806777
 5806777@GMAIL.COM

בעקבות

כ"ק האדמו"ר האמרי ברוך מויז'ניץ זי"ע

יומא דהלולא - כ' כסלו

אמונה

באים לראות את כשרוננו הנפלא. אך אם יעשה תנועה - ולו קטנה ביותר - בלתי נכונה, ייפול הוא מייד אל מותו. לכן מובן שהוא אינו מהרהר בשעת הליכתו אם מעט אנשים צופים בו או רבים; כי אם יחשוב בדבר ולא יתרכז לחלוטין בהליכתו - ייפול, והגמשל הוא בתפילתו של הצדיק - אם תהא מחשבתו נסובה על ציבור הסובבים אותו, הרי ייפול הנפול. "הצדיקים קשורים בעליונים, ואינם מבחינים בתחתונים".

אמת

'רוח הקודש' הינה דרגה מרוממת ונעלה עד מאוד. וכיצד יכול היהודי להתקרב עדיה? מרן האמרי ברוך' דרש את הכתוב (תהלים נא, יג): "אל תשליכנו מלפניך ורוח קודשך אל תיקח ממנו", שראשי התיבות "אל תשליכנו מלפניך" הם אמת, וגם ראשי התיבות "אל תיקח ממנו" הם אמת, וביניהם כתיב "ורוח קודשך" - לרמוז, שאם איש יהודי מסובב במידת האמת בכל הליכותיו, הרי הוא זוכה לרוח הקודש.

עצה לזכרון

פעם הגיע לפני האדמו"ר, בעל האמרי ברוך' מויז'ניץ זי"ע, אחד מאברכי החסידות. היה צעיר למדן ושקדן, שלימוד התורה היה כל עולמו.

אך נקודה אחת הכאיבה לו וטרדה את מנוחתו: הוא לא הצליח לזכור את תלמודו. זמן קצר לאחר שהסתיים הלימוד, הוא כבר שכח את הדברים כולם, וכאילו לא למדם מעולם.

ציפה האברך לשמוע מהאדמו"ר סגולה חשאית ונסתרת, או שילמדו הרבי שיטה מיוחדת שתועיל לו לזיכרון. אלא שלהפתעתו, השיב לו הרבי שישקוד וילמד את מסכת שבת והלכות שבת. ורמז לכך נמצא בזמירות ליל שבת [כל מקדש] "זכור תורת משה", מי שרוצה לזכור ולא לשכוח מה שלמד בתורה הקדושה - "במצוות שבת גרוסה" יתעסק ויתעמק בלימוד ענייני שבת קודש, ועל ידי זה יזכה וישתמר הכול בזיכרונו".

(הובא בסוף ספר 'אמרי ברוך' תרנ"ז)

אישה חשוכת ילדים באה אל רבנו האמרי ברוך' זי"ע, ושפכה לפניו את מר ליבה, כי עדיין לא זכתה לזרע של קיימא. ברך אותה הרבי שתזכה להיפקד, ותזכה לגדל את בנה לתורה, לחופה, למצוות ולמעשים טובים. אולם האישה מרת הנפש לא הסתפקה בכך, והוסיפה ודרשה מהרבי הבטחה מפורשת. הרבי הסביר לה בענוותנות: "הכיצד אוכל להבטיח לך, הלא אין בידי להבטיחך, אין כוחי אלא בפה - להתפלל לה' שישיעך".

אך האישה האומללה בכתה והפצירה עוד, באומרה שהרבי יכול לגזור כל דבר, והיא לא תצא מהחדר עד שהרבי יבטיח לה מפורשות. לאחר שהעתירה עוד ועוד, הבטיח לה הרבי. היא יצאה מאת האמרי ברוך', כשפניה מאירות בשמחה. אמונתה בדברי קדשו הייתה כה איתנה, עד כי מייד את יצאה מביתו פנתה לקנות עגלת תינוק חדשה ונאה, והכינה בגדים, חיתולי בד, וכל הצידוד הנדרש לתינוק רך. ידידותיה ומכרותיה ניסו לשכנעה: "מה לך לקנות כעת? המתני מעט, עד שתראי שברכת הרבי אכן חלה!" אמרה אחת, ואחרת הוסיפה: "ומי יודע, אולי רצונו של הבורא הוא שלא יהיו לך ילדים...?" אך האישה אטמה אוזניה מול כל ההסברים. היא מילאה את ביתה בכל הדרוש לתינוק, ואכן... עוד בטרם חלפה שנה, זכתה האישה, ונוולד לה בן זכר!

כשבישרו על כך לאמרי ברוך', וציינו זאת בתור 'מופת', ביטל הרבי את ענין המופת, בהסבירו: "האמינו לי, כי אין זה מכוחי, אלא הודות לאמונתה הגדולה. היא האמינה שבכוחי להבטיח - עזר לה ה' יתברך, והיא נושעה".

תפילתו של צדיק

פעם הביע האמרי ברוך' זצ"ל תמיהה: כיצד ייתכן שהצדיקים אינם מתפעלים בראותם המוני יהודים מסתופפים סביבם בתפילות? אין הדבר נוגע להם, ואין הבדל בעיניהם אם יש סביבם מתפללים רבים, או מעט מזעיר?

והסביר האמרי ברוך' את העניין, במשל לאיש הולך על חבל דק בגובה רב. אנשים רבים

מתולדותיו

- נולד - סיון התר"ה
- נפטר - כ' בכסלו התרנ"ג
- פעילות - אוקראינה והונגריה
- מקום קבורה - ויז'ניצא - אוקראינה
- חיבורים - אמרי ברוך

הרבי הקדוש, רבי ברוך הגר זי"ע נולד בשנת תר"ה לאביו, רבי מנחם מענדל בעל 'צמח צדיק' מויז'ניץ, ולאִימו, הרבנית בת רבי ישראל מרוז'ין. הוא נקרא על שם הצדיק רבי ברוך ממעז'בוז. לאחר הסתלקות אביו, בערב ר"ח חשוון תרמ"ה, ישב על כיסאו, והיה לאדמו"ר השני לחסידות ויז'ניץ. אך הוא לא האריך ימים על ממלכתו, ולאחר כשמונה שנים נסתלק לבית עולמו, בערב שבת קודש, כ' כסלו תרנ"ג. בעת שהאריך באמירת הפסוק: "צדיק כתמר יפרח", יצאה נשמתו בטהרה.

מוסר השכל

כשימוזי מאנון לה יכול הכח,
הוא זוכה ורואה נסים.

התכנים מוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

עֲרָכִים לְשִׁלְחַן שֶׁבֶת

טְרִיבֵי

לע"נ האישה החשובה מרת דבורה פרומור ע"ה בת ר' אברהם שמואל ז"ל

חידון טריבוייה א-ב לפרשת השבוע, שאלות קלות ומאתגרות כדי שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

- א** כיצד נקראות חבילות השיבולים שראה יוסף בחלומו?
- ב** לשם הושלך יוסף מביתו של השר:
- ג** מה ראה שר המשקים בחלומו?
- ד** במה טבלו אחי יוסף את בגדו לאחר מכירתו?
- ה** איזה יום חגגו ביום השלישי לחלומותיהם של השרים? (רמז: ביום הזה מכינים עוגה עם נרות)
- ו** מה נאמר בתורה שחשבו אחיו של יוסף, כשראוהו מתקרב?
- ז** כיצד מכונה הבן הקטן במשפחה? (נאמר על יוסף, ובפרשתנו הכונה היא לא לבן הצעיר ביותר במשפחה כי זה היה כמובן בנימין, אלא לבן שנולד בעת שאביו היה מבוגר)
- ח** מה ביקש יוסף מהשר בבית הסוהר שיעשה איתו?
- ט** מה אמר יעקב אבינו לעצמו כשראה את בגדו של יוסף מלא דם?
- י** מוצאים של האנשים בשיירה, שראו אחי יוסף:
- כ** מה תפר יעקב ליוסף?
- ל** כיצד קורא הפסוק לשורשים שנשאו עמם הישמעאלים?
- מ** מה לא היה בבור שאליו הושלך יוסף?
- נ** מה כן היה בבור שאליו הושלך יוסף?
- ס** מה היה משלח ידם של המדיינים שביצעו את מכירת יוסף?
- ע** כך נקרא החפץ שנותנים למישהו כמשכון, עד להסדרת חוב:
- פ** שמו של השר שקנה את יוסף:
- צ** כך קורא הפסוק לשרף שנשאו עמם הישמעאלים:
- ק** מה אירע בחלום לאלומתו של יוסף?
- ר** מה הייתה עבודתם של יוסף ואחיו?
- ש** שני אנשים שפרעה כעס עליהם והשליכם לבית הסוהר:
- ת** באיזו מילה מתאר יוסף שהאלומות של אחיו פנו לעבר אלומתו?

תשובות: א. כבש וזב. ב. מצרים. ג. שבע. ד. בגדיו. ה. יום חמשה עשר. ו. שבעה ימים. ז. יוסף. ח. שבעה ימים. ט. יוסף. י. שבעה ימים. כ. שבעה ימים. ל. מצרים. מ. מצרים. נ. מצרים. ס. שבעה ימים. ע. חוב. פ. פטרו. צ. שבעה ימים. ק. שבעה ימים. ר. שבעה ימים. ש. שני אנשים. ת. יוסף.

דיון מסביב לשלחן

האם שליח מברך על הדלקת נרות חנוכה?

שאלה

בהתקרב ימי החנוכה החלו ההכנות בבית משפחת לוי. השנה מר לוי החליט לשלב גם חסד, יחד עם מצוות החנוכה; והתנדב במיזם שהפנה מתנדבים לבתים של אנשים גלמודים ונוזקים כדי שידליקו בביתם את הנרות, וישמחו אותם.

באחד הימים הוא הגיע יחד עם בנו כדי להדליק את הנרות בביתה של אלמנה. מייד כשהגיעו, הבחינו שהאישה חרשת לגמרי.

מלימוד ההלכות קודם חנוכה הוא זכר במעורפל שיש שיטות שאין השליח להדלקת נר חנוכה מברך על ההדלקה כשהמשלח לא נוכח במקום ושומע את הברכה. אומנם בעלת הבית במקום, אבל היא לא שומעת את הברכה. האם הוא יכול לברך?

מצד שני, טען הבן, גם אם האמא חרשת הרי בנה הקטן נמצא כאן, והוא שומע את הברכות. הוא אומנם אינו חייב במצוות כגדול, אבל מדין חינוך הוא חייב בהדלקת הנר.

האם במקרה כזה אפשר לברך על ההדלקה?

תשובה

אדם ששולח שליח להדליק נרות שבת במקומו, השליח צריך לברך על מעשה ההדלקה גם אם אינו גר כלל באותו הבית, וגם אם בעל הבית אינו נמצא בבית שמדליק (משנה ברורה רסג, כא).

אך נר חנוכה שונה מנרות שבת, והשולח שליח להדליק את הנרות במקומו [ולשליח אין סיבה לברך על ההדלקה במקום זה מצד חיוב של עצמו], השליח מדליק את הנרות בלא ברכה (שם תרעה, ט).

ובביאור ההבדל בין נר חנוכה לשאר מצוות, יש להקדים שהסיבה שבמצוות אחרות השליח יכול לברך על עשיית המצווה [כגון בהפרשת תרומות ומעשרות], משום שהוא נכנס במקומו של הבעלים ומתחייב במקומו בקיום המצווה.

אך בנר חנוכה, המצווה היא שידלק בביתו נר שלו, וכדי שיתקיים דבר זה, הוא אינו צריך למנות שליח שיכנס במקומו ויתחייב את חיובו; ולכן השליח אינו יכול לברך (יד אפרים תלב, ב. אשל אברהם תרעט, א).

כל זה הוא כשבעל הבית - השולח אינו נמצא עמו בזמן ההדלקה, אבל כשבעל הבית נמצא עמו ושומע את הברכות ויוצא בהם ידי חובה, יכול השליח לברך, כיון שבמקרה זה הברכה אינה עבור השליח אלא עבור בעל הבית.

לפי האמור, במקרה שבעל הבית הוא חרש שאינו שומע כלל, ממילא הוא אינו יוצא ידי חובה בברכה, ולכן למברך אסור לברך על ההדלקה.

אך כשיחד עם בעל הבית החרש מתגוררים עוד בני בית והם נמצאים במעמד ההדלקה ושומעים את הברכות, יכול השליח לברך עבורם שהרי גם הם חייבים בהדלקת הנרות, ואף במקרה שמדובר בקטן שעדיין לא הגיע לגיל מצוות; אם הקטן הגיע לגיל חינוך והוא מקשיב לברכה מותר לשליח לברך עבורו מדין חינוך (כמבואר באורח חיים קסז, יט).

סכום

שליח שמדליק נרות חנוכה ובעל הבית אינו נמצא איתו, ידליק בלא ברכה.

אם בעל הבית נמצא ושומע יכול השליח להדליק בברכה, ואף אם נמצא שם רק קטן מבני הבית שהגיע לגיל חינוך ושומע את הברכות, יכול השליח להדליק בברכה.

המדור נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

לקראת שבת

ל"ט אבות מלאכה

מלאכת הסותר

היכן היתה במשכן

פרקו את המשכן על מנת להעבירו למקום אחר.

הגדרת מלאכת הסותר

סתירת בנין שמטרתה לצרף בנין.

לכן אסור לפרק אהל קבוע או שאינו קבוע. לא להסיר דלת או חלון מן הצירים. אסור לפרק צמה.

"אז את המכסה הזה, של בור הנקוז - אל תפחת. צריך להגיד לעירייה, זה לא בסדר", דבר פתאום הרבי מושקוביץ' כאלו לעצמו. "חייבים לתקן את המכסה".

קופלה הביט בשעון ונבהל קצת: "אבא שלי מחכה ב'אבות ובנים" - הוא התנצל בפני הרבי.

"לפי גם אני בדרך לשם", אמר הרבי. "הילד שלי מחכה שם! אז בוא בלך יחד".

קופלה הזדוה. אבא אמר שיחכה לו בבית-הפנסות, ללמד יחד ב'אבות ובנים". קופלה רצה להגיע בזמן ולקבל פרטים שיזכה אותו בממתק בסוף שעת הלמוד.

אלא שקופלה הסקרן היה חייב למצא משהו מעניין בדרך. הפעם היה זה בור נקוז שהמכסה שעליו לא היה סגור בצורה הרמטית, וקופלה "רק" רצה לבדק האם זה לא מסכן.

"קופלה, הזהר", הוא שמע את הרבי מושקוביץ', המחנך שלו, שצץ פתאום. "זו סכנה, אפשר חלילה לפל פנימה!" הוא קרא, והוסיף: "וחוץ מזה, לפתח בור נקוז אסור משום סותר! כל בנין שאסור לבנות בגלל 'בונה', אין להרס בגלל 'סותר'.

מצאו את 10 ההבדלים

המדור מתוך סדרת הספרים המרתקים מבית מלכות וקסברגר

מלכות וקסברגר פאר היצירה היהודית

ספרים מוצגים: ספריו חיים, ריחיו סים, יאונות וקטניות, יש מלאכת שבת, סיפורי צדיקים, סיפורי הבנים, לידים סבוכים חיים, ליהונג הינטיים.

דיבורים טובים

שבועון הילדים של 'משמרת השלום'

הנני: **לא להעלב**

מס' 53
פר' וישב
כסלו פ"ה

לא החברים מחליטים פמה אני שוה

סטירה בליל יום כפור

ליל יום כפור בבית הכנסת של העירייה יאנוכה. רבי יעקב שנבחר להיות חזן, עומד ומתפלל שמונה עשרה בכונה. אט אט מסיימים כלם את תפלתם ומחכים לו שיתחיל את פיוטי הלילה. אך רבי יעקב כה שקוע בתפלה, ומסיים אותה רק דקות ארוכות אחרי כלם. כשהוא פוסע שלוש פסיעות לאחור, נגש אליו בכעס אחד מעשירי הקהלה, איש תקיף במיוחד, נותן לו סטירה מצלצלת על הלחי וצועק: "חצפה! איך אתה מעז להתפלל באריכות כשאנשים מחכים? זה לא יפה! חבל שבחרו אותך להיות חזן!"

המתפללים המומים וממתינים לתגובתו של רבי יעקב. אך הוא, כאלו לא קרה דבר, פוסע שוב שלוש פסיעות קדימה, ומיד מתחיל באמירת פיוטי ליל יום כפור: "יעלה תחנונו..."

אחד המתפללים, אינו נרגע ממה שראה. למחרת יום כפור הוא מגיע לרבי יעקב ומבקש ממנו למכר לו את הזכות הגדולה של אותו עלבון, של אותה שתיקה. אך רבי יעקב מתפלא! הוא אינו מבין על מה הוא מדבר: "למכר זכות? איזו זכות? כלל לא נעלבתי, ואיני כועס על האיש! כבר ברגע של הסטירה לא היה לי שום כעס עליו..."!

בעקבות אותה הבלגה זכה רבי יעקב, ובאותה שנה נולד לו בן לאחר שנות המתנה ארוכות. הבן גדל והיה לצדיק רבי אהרן הגדול מקרלין זי"ע, שזכה להכניס תחת כנפי השכינה כשמונים אלף בעלי תשובה, ועד היום יהודים מתחזקים מדבריו ומזמירותיו.

איה הצדיקים אינם נעלבים?

זהו ספור מרגש, אך אינו הספור היחיד. ישנם ספורים רבים על צדיקים שכלל לא חשו עלבון או

אז מה הסוד? איך לא נעלבים?

לצדיקים יש ערך עצמי חזק, המחבר היטב לבורא העולם. הם יודעים שלא הסוכבים מחליטים מה הערך שלהם אלא רק הקדוש ברוך הוא; ברור להם שאצלו הם שוים הרבה הרבה, שוים בכל מצב ובכל מקרה. המלים המעליבות לא מקטינות אותם. הם רק שומעים ושוקלים בכבד ראש אם יש בדברים אלו מה לקחת לעצמם לשפר ולתקן להבא.

"אני" זה לא מה שאנשים חושבים עלי. אני זה מה שהשם חושב עלי, והוא חושב שאני יכול וחזק ומסגל. הוא מצפה ממני לעשות לו נחת, ונותן לי כל מה שאני צריך בשביל זה. אני יקר לו יותר מכל דבר אחר בעולם, יותר מהמלאכים אפלו. אני זוכר שגם החברים שלי יקרים אצל השם. הם אמרו משהו מכאיב? היתה להם טעות? זה חבל! אבל אני לא צריך להבהל מהם או לשנא אותם על כך. המלים שלהם לא משנות שום דבר! רק השם מחליט כמה אני שווה!

מה אמר לעצמי כשמעליבים אותי?

גם אם החברים מעליבים אותך ואומרים לך למשל: "אתה צולע/חלש/שמן/נמוך/לא מבין", גם אם זה אמת, זה לא מוחק אותך. כי אתה שווה בכל מקרה. אינך צריך להיות בריא/חזק/רזה/גבוה/גאון כדי להיות שווה. זה פשוט לא משנה! אתה נמוך? אז מה? אתה הרי יהודי חשוב עד השמים!

יבנה וי, ענין יחידות בעניני מדות ושמירת הלשון הרב דוד נמנאל שורץ שליט"א, י"ר מכון "פלא התורה"

צער ממלים פוגעות שנאמרו

להם.

הצדיקים יודעים שעלבון הוא מתנה גדולה מהשם. הם פשוט שמחים עם הבזיונות, כי ישורים ממרקים את העוונות, ובזיונות - טובים יותר מכל היסורים שבעולם.

אבל - אתה שם לב? הם לא רק שותקים, הם פשוט אינם נעלבים. לא מרגישים את העלבון. גם אני רוצה לא להעלב! אוי, כמה שאני רוצה לא להעלב!

לשתק בכח - אני יכול לנסות, ובעזרת השם גם להצליח. אבל בלב אני מרגיש שאני 'מתפוצץ'! וכשהלב כואב כל כך, בחלק מהפעמים זה עלול בסופו של דבר לצאת החוצה... או שאני מעליב בחזרה את מי שהעליב אותי, או שאני חס וחלילה, עלול לספר עליו לשון הרע...

חידה במידה

חידות בעניני מדות ושמירת הלשון

הרב דוד נמנאל שורץ שליט"א, י"ר מכון "פלא התורה"

חידה:

איך יתכן שאדם מספר לאב על בנו שעשה דבר לא טוב על מנת שיוכיח אותו (שבאפן זה זה מתר), ואף על פי כן הוא עובר בזה על אסור לשון הרע?

מקורות: פרשת השבוע בפסוק ויבא יוסף את דבתם רעה וכו'. ספר חפץ חיים בפתחיה, ובהלכות לשון הרע כ"ל ח' סעיף י"א.

כְּשֶׁזֶה בְּרוּר לְךָ בְּתוֹךְ הַלֵּב, לַפְעָמִים זֶה כָּבֵד מִסְפִּיק. כָּבֵד אִין צֶרֶךְ לְהִתְנַחֵם אֲתוֹ וּלְהַגִּיד לוֹ שְׂאֵתָה לֹא תִינּוֹק... כִּי הָעֵקֶר הוּא שְׂאֵתָה לֹא נִפְגַּעְתָּ. שְׂאֵתָה מְכִיר אֶת עֲצָמְךָ, וּמְרַגֵּשׁ חֶזֶק מִבְּפָנִים.

כָּכֵל שְׂנֵאֲמִין בְּעֶרְךָ שְׁלֵנוּ, יְהִיֵה לָנוּ קֵל יוֹתֵר לְשִׁתֵּק כְּשִׂמְעֵלִיבִים אוֹתָנוּ.

בְּחֻנְכָה הַזֶּה נִנְסָה לְחֻזֵק אֶת עֲצָמֵנוּ וְלִמְצָא בְּתוֹכֵנוּ אֶת כָּל הַמַּעֲלוֹת שֶׁהֵשֵׁם בְּאַהֲבָתוֹ נָתַן לָנוּ. נִזְכִּיר לְעֲצָמֵנוּ שְׂאֲצֵלוּ אֲנַחְנוּ שׁוֹיִם יוֹתֵר מִכָּל הוֹן שְׂבַעוֹלָם, וְכִכָּה יְהִיֵה לָנוּ כַח לְשִׁתֵּק וְלֹא לְהַחֲזִיר.

רַגְעֵ!

מָה אֵינִי אֲרוֹיחַ כְּשִׂמְעֵלִיבִים מַעֲלִיבוֹת לֹא יִצְלִיחוּ לְהַעֲלִיב אוֹתִי?

עַל זֶה נִדְבָר בַּעֲז"ה בְּשַׁבּוּעַ הַבָּא...

בִּינְתִים תַּחֲשֹׁב עַל מָה שֶׁקְרָאתָ!
שַׁבַּת שְׁלוֹם - מְשֻׁלָּם.

וְאִם אָמְרוּ שְׂאֵתָה לֹא מִבִּין? אִז מָה? הֵשֵׁם בְּחַר לְתַת לְךָ מַעֲלוֹת אַחֲרוֹת!

וְאִז מָה אִם אֲתָה חָלַשׁ בַּגּוֹף? לְכָל מַעֲשֵׂה אוֹ דְבוּר שְׁלֵךְ יֵשׁ הַשְּׂפָעָה עֲנֻקִית בְּעוֹלָם!

כְּשִׂאֲתָה זוֹכֵר אֶת הָאֲמִת, אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל הַטְּמוּן בְּךָ, אֲתָה הוֹפֵךְ לְהִיּוֹת יֵלֵד חֶזֶק מְאֹד.

כְּאִלוּ יֵשׁ עָלֶיךָ מִין שְׁרִיּוֹן מִיַּחַד, וּכְשִׂאֲתָה שׁוֹמֵעַ מַלְיִם מְכֹאִיבוֹת, הֵן אֵינָן חוֹדְרוֹת לְתוֹךְ הַלֵּב שְׁלֵךְ.

כְּשִׂאֲתָה חֶזֶק, אֲתָה מִסְגֵּל לְחַשֵּׁב: "אִז הֵם אָמְרוּ! מָה קָרָה?"

כִּי גַם אִם הֵם אָמְרוּ מִשְׁהוּ מַעֲלִיב נוֹרָא, לֹא נִהְפַכְתָּ לְאַפְס. הָעֶרְךָ הָעֲצָמִי שְׁלֵךְ לֹא נִמְחַק. אֲתָה יֵלֵד יְהוּדִי יָקָר וְאֲדִיר וּמְתוֹק וְנִפְלָא.

וְאִם הָעֲלִיבוּ אוֹתְךָ בְּמִשְׁהוּ לֹא נָכוֹן? גַּם כָּאֵן הָעֶרְךָ הָעֲצָמִי עוֹזֵר לֹא לְהַעֲלִיב!

לְדַגְמָה, חֵבֵר לַעֲג לֵךְ: "אֲתָה תִינּוֹק!"

אִם הָעֶרְךָ הָעֲצָמִי שְׁלֵךְ חֶזֶק מִסְפִּיק, אֲתָה פְּשוּט שׁוֹאֵל אֶת עֲצָמְךָ: הוּא חוֹשֵׁב שְׂאֵינִי תִינּוֹק. וּמָה אֵינִי חוֹשֵׁב? שְׂזֶה נָכוֹן? מִמֶּשׁ לֹא! אֵינִי לֹא תִינּוֹק.

שו"ת משולם

הַלְכָה לְשִׁלְחוֹ הַשַּׁבָּת

עַל אִיזָה לֹא מֵהַתּוֹרָה עוֹבְרִים כְּשִׁפּוֹנְעִים בְּחֵבֵר וּמַעֲלִיבִים אוֹתוֹ?

"לֹא תוֹנוּ..."

(וַיִּקְרָא כִּיָּה, י"ז) - הוֹנָאת דְּבָרִים. אֲסוּר לְגַרֵם לְחֵבֵר עֲלֵבּוֹן, צַעַר אוֹ בּוֹשָׁה.

זֶהוּ אֲסוּר מִפְּרִשׁ מֵהַתּוֹרָה, וְהוּא אֶחָד מֵהַלְאוּיִן שֶׁעֲלֵיהֶם עֲלוּלִים לְעַבֵר בְּדַבּוּרֵי לְשׁוֹן הָרַע.

קומיקס
בהמשכים

סיונות במגרש החיים

תקציר: משולם לומד מאורי לא להקטיב לצייטה, אך בגללו הסברים מתרחקים מפניו. מספר טובלים מפריעים לקהלה לשנות לפגרוש פראה של 'הידר'.

כתבה: ש. רוזנשטיין | איור: יוספי זוסף

וברכה! אני רואה שאמנה מסתדר בלעדי בפעם... איך זה? אמנה פרוצה מהשנוי?

הו, שלום אורי!

לאחר מספר ימים.

בפיה טעויות עשיתי עד שהפרתי אותך...

תתעודד. אמנה בכחון הנכון, ובהחלט מתקן כיה שאצריך.

ברוך השם, מאד! אני לא מבין איך הקשבת רק לצייטה עד לפני בפיה ימים.

אמ... זה כיה שרציתי, דעקור...

מעגין כיה מעגיד אורי! שטרעה את זה!

גם הסברים פרגישים זאת. יהודה מפישו חבר שלי. אבל כיה יהיה עם איציק? קשה לי אתו.

אמנה צריך אותי רק בשביל שיהיו לך חברים?

המשך יבוא בעד"ה

לקבלת העלון
להפצה בבית הכנסת
חינוך: 02-5379160 שולוחה 0

רוצים לשמע יותר על משלם וחבריו, ועל חילוי היצר הרע המסכנים? הפנוסו לקו חברים 072-337-2212 שולוחה 32

זבל מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת וישב תשפ"ה שנה י | גליון מס' 561

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

צדיקים בזכות עניית אמן

המגלה עמקות בפרשתנו מגלה לנו כי שרשו של יוסף הצדיק הוא בסוד אמן, כפי שרומז הכתוב האמור עליו בתחלת הפרשה (בראשית לז א): "בן זקנים הוא" - סופי תבות אמן.

נמן לומר כי עגן זה בא לידי בטוי אף בתאר "צדיק" בו כנה יוסף (ראה יומא לה ב ובעוד מקומות), וכך אף נקבע שמו לדורות: "יוסף הצדיק", שכן רבנו בחיי אומר כי בעבור הקפדתו על עניית אמן זוכה אדם לתאר "צדיק", ככתוב (ישעיה כו ב): "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים", הרי שישיראל מכנים "גוי צדיק" בזכות הקפדתם על עניית אמן (כד הקמח' ערך אמונה).

זכני השם יתברך להיות מבאי ביתו של אחד ומיחד מהצדיקים ששתל הקדוש ברוך הוא בדור האחרון, הלא הוא ראש הישיבה רבי אהרן יהודה ליב שטיינמן זי"ע, אשר ביום רביעי הקרוב תמלאנה שבע שנים להסתלקותו.

זכיתי להפירו מקרוב ולראות את יחסו המיוחד לעניית אמן. בעיני ראיתי את גדל חביבותו ודבקותו המיוחדת בכל הקשור למצות עניית אמן, כידוע וכמפורסם לכל מי שזכה לשהות במחצתו.

לזכר עולם חקוק בלבנו המעמד הנפלא והמרטיט שהיה מתקיים במעונו מדי בקר. זמן מה לאחר עלות השחר, טרם תחלת תפלת שחרית כותיקין שהתקיימה בביתו, היה נעמד לאמירת ברכות השחר בפני הצבור. הברכות היו נאמרות מפיו מלה מלה, כמונה מעות, כאשר כל הנאספים היו עונים אחריו אמן. לאחר אמירת הברכות היה נשאר על מקומו כדי לשמע את ברכות הנאספים ולענות אחריהן אמן.

רגיל היה ראש הישיבה לעורר את שומעי לקחו על מעלת עניית אמן וחשיבותה, ואף היה מתפלא על האנשים המזלזלים במצוה זו.

"בעולם הבא נראה כי כל אמן שונה מיליונים", היה זועק מנהמת לבו הטהור. והדברים אינם דברים בעלמא! הם מחיבים את כל ההולכים לאורו, להתבונן ולעשות חשבון נפש כיצד אנו מתניחים לעניית אמן, ובמיחד למנהג שימך - אמירת ברכות השחר בחברותא.

זכרנו כי באחד הכנסים שהשתתף, כאשר בקשתו לשאת דברים ולעורר על חשיבות עניית אמן באזני הנאספים, אמר לי בפליאה, כשבת שחוק נסוכה על פניו: "אם חז"ל כותבים דברים כה נשגבים על עניית אמן, מה יש להוסיף על כך?"

ואכן, אין מה להוסיף! גלך בדרכי צדיקים, נשכים קום לבית הכנסת לענות אמן אחר ברכות השחר של המתפללים, ויזמם בנו הכתוב (תהלים לד טו): "עיני ה' אל צדיקים ואזינו אל שועתם".

בקריאת "גוי צדיק שמר אמונים!"

שבת שלום,

י' 298 ז'ב מכוול"ן.

בניני אמונים

בניני תפלה בפרשה

תפקידנו בעולמנו - להתמודד עם הקשיים

ויישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" (לז א)

רש"י מביא את דרשת חכמים (ב"ר פד ג) כי הכתוב "ויישב יעקב" מבטא את משאלתו של יעקב לשבת בשלוח בעולם הזה, ואולם משאלתו לא התקיימה ובהא עליו צרת יוסף, לפי שאמר הקדוש ברוך הוא: "לא דים לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוח בעולם הזה?"

בעל ה'תשובות והנהגות' מבאר כי אל לו לאדם לשאף לשבת בשלוח בעולם הזה, לפי שהתמודדותו עם המאורעות והקשיים הפוקדים אותו בעולם הארעי והחולף שבו אנו חיים, היא היא הקובעת את מעמדו בעולם הבא.

בהקשר לכך הוא מספר מעשה שהיה אצל רבו, רבי משה שניידר ראש ישיבת 'תורת אמת' בלונדון: אחד מתלמידי הישיבה נכנס טרם נשואיו לחדרו של ראש הישיבה ובקש את ברכתו. "על מה תבקש?" שאלו ראש הישיבה, והבחור השיב: "שהכל יתנהל בביתי כשורה ולא אצטרף להתמודד עם קשיים".

"זו אינה ברכה!" הגיב ראש הישיבה על אתר, "אברך אפוא שתתמודד בהצלחה עם כל הקשיים שיעברו עליך בימי חייך" (חכמה ודעה).

תפלה לכפרה על חטא מכירת יוסף

"וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים" (לז א)

אמרו חכמים (שבת י ב): "לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת [צמר משבח] שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו, נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו

למצרים" (שבת י ב).

כתב רבי מאיר שמחה הכהן מדוינסק:

אם נדקדק נמצא כי אף משקל "לשון של זהורית" [רצועת צמר צבועה באדם] שנתנה בראש השעיר המשתלח ביום הכפורים, היה שני סלעים (יומא מב א). הסבה שתקנו כך לדורות היא לפי שמדי שנה עלינו לכפר על חטא מכירת יוסף שרשמו נותר קים בכל דור ודור (מדרש משלי א יג). שכאשר בני הדור חוטאים בעוונות שבין אדם לחברו, נפרעים מהם מן השמים אף על חטא מכירת יוסף, כדברי חכמים (סנהדרין כז ב) שכשאוחזים הבנים מעשה אבותיהם בידיהם, פוקד הקדוש ברוך הוא עון אבות על בנים. וכאשר מכפרים על חטא זה, מתכפרים אף שאר החטאים שבין אדם לחברו.

על פי זה יתבאר הנסח המיוחד שאנו אומרים בתפלת יום הכפורים: "כי אתה סלחן לישראל ומחלו לשבטי ישראל בכל דור ודור"; "מחלו" - על חטאם של "שבטי ישראל" במכירת יוסף, ובכך מתכפרים כל החטאים שבין אדם לחברו, ששרשם בחטא מכירת יוסף (משך חכמה אחרי מות).

הוסיף ואמר רבי יוסף פהן, אב"ד בירושלים:

המשך חכמה שבכל שנה ביום הכפורים אנו מבקשים שיתכפר חטא מכירת יוסף, יש לומר שאף אסור געילת מנגעים ביום הכפורים נועד גם כדי שלא יזכר על ידם חטא מכירת יוסף, אשר נמכר בעבור געלים, ככתוב (עמוס ב ו): "על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור געלים". כפי שהקהל הגדול אינו לובש בגדי זהב בעבודת יום הכפורים, כדי לא להזכיר את חטא העגל (ר"ה כו א), כך אנו איננו לובשים מנגעים, כדי שלא להזכיר ביום זה את חטא מכירת יוסף ('דברי יוסף').

תפלת רבים על ראש הישיבה

שמואלביץ במצב קשה וממטת חליו בקטש מחתנו שיתקשר לרבי אליהו ויבקש ממנו להתפלל לרפואתו.

מיד כששמע רבי אליהו על מצבו הקשה של רבי חיים, מהר להפגס אל היכל ישיבת פפר חסידים שבה כהן כמשיגים, פתח את ארון הקדש ושקע בתפלה נרגשת. בארץ נס, פעבר זמן קצר קם רבי חיים ממטתו לתדהמת הרופאים והלך לביתו בריא ושלם.

לאחר פטירתו של רבי אליהו נעמד רבי חיים בלוויה והספידו במלים נרגשות. במהלך ההספד עצר לפתע רבי חיים, פנה לנפטור ואמר: "רבי אליהו, עזרת לי בעת מחלתי, מבקש אני מך, אגא עורר רחמים לפני פסא הכבוד על יצחק בן חנה הנתון כרגע בצרה ובשבביה שישתחרר במהרה, הלא אדם גדול הוא... אני מעיד עלי... רטט של התרגשות עבר בקהל, והוא הצטרף בעינים דומעות אל התחנה הנרגשת.

ואכן, כשבוע אחר פטירת רבי אליהו, לאחר שצבא ירדן פתח במלחמת חרמה במחבלים הפלסטינים והרג אלפים מהם, נכנעו החוטפים ללא תנאי, שחררו לחפשי את נוסעי המטוס ובהם רבי יצחק ומשפחתו. שמחה עצומה השתררה ברחבי העם היהודי, והכל הודו על התשועה הגדולה שזכו לראות בעיניהם.

בכ"ז באלול, יום שחרור החטופים, מלאו שבעה ימים לפטירתו של רבי אליהו לופיאן. בהספד שנערך לזכרו בישיבת 'מאה שערים' בירושלים, קם רבי חיים שמואלביץ לשאת דברי התעוררות, במהלכם אף הודה לרבי אליהו על שהליץ ישר על רבי יצחק לפני פסא הכבוד ופעל לשחרורו.

על אודות מעשה זה כתב לימים הגאון רבי אברהם מרדכי איזבי, מראשי ישיבת 'בית ישראל' בעיר אשדוד, בספרו 'חלקת מרדכי' (שבועות עמ' שג):

"אביא מעשה נפלא שראינו ישועת ה' בשלמות בלי התערבות יד אדם. בשנת תשל"ל חטפו הערבים הפלסטינים ימח שמם מספר מטוסים, ובאפן פתאומי הפך ה' את לבב מלך ירדן ונתן פחד בלבם מהפלסטינים המחבלים, שאם יצליחו במעשיהם לבסוף יפילו אותו מכסא ממלכתו, והכריזו נגדם מלחמה. אחינו בית ישראל בכל העולם כלו פחדו מאד ממפנה זה, וחשבו שודאי פעת באמצע מלחמה כשאת צולפת משני הצדדים, והשבויים בתוך הרי המצב אבוד ח"ו. אבל סוף דבר היה שאדרבה זו היתה הצלתם, כי נתן ה' בלבם של המחבלים שלא יפילו השבויים בשום אפן לידי מלך ירדן, כדי שלא יהיה לו הכבוד מחטיפתם... ומאת ה' היתה שתחת אשר יהרגו אותם, אדרבה מסרו אותם לידי אנשי האו"ם, והגיעו כלם בלי יוצא מן הכלל לביתם בשלום."

ספר הזכרון לגר"ח שמואלביץ עמ' קו; 'שיח יוסף' ח"ב עמ' קכא

בה' באלול תשל"ל הפך העמות למלחמה של ממש. באותו יום חטפו מחבלים פלסטינים שני מטוסי נוסעים והנחיתו אותם בירדן. כארבעה ימים לאחר מכן נחטף מטוס נוסף והנחת גם הוא בירדן. הנוסעים החזקו כבני ערבה. תמורת שחרור בני הערבה דרשו המחבלים את שחרורם של כלל המחבלים הפלואים בישראל ובמדינות נוספות.

אחד המטוסים שנחטף היה של חברה אמריקאית שפעלה באותה עת תחת השם "טרנס וולרלד אירליינס". ביום החטיפה טס המטוס מישראל לגמל התעופה הבינלאומי של פרנקפורט בגרמניה, משם היה אמור להמשיך לגניו יורק. על ספון מטוס זה שהו עשרות יהודים ובהם ראש הישיבה רבי יצחק הויטנר והרבניתי; בתם היחידה ובעלה רבי יהונתן דיויד.

זמן קצר לאחר המראתו מפרנקפורט לגניו יורק השתלטו המחבלים על תא הטיס והכריזו על חטיפתו. המטוסים שנחטפו הנחתו בשדה תעופה ירדני נדח, סמוך לעיר זרקא, הידוע גם בשם "שדה דוסון". בתוך כמה ימים שחררו רב החטופים, מלבד חמשים וששה מהם, בהם הנוסעים שאהו כיהודים.

כשלושה שבועות היה רבי יצחק נתון יחד עם משפחתו ושאר החטופים בשבי המחבלים. בשבוע הראשון שהה כל הזמן בתוך המטוס בזרקא. לאחר מכן הובל על ידי המחבלים אל בית בודד שבו היה לבדו בהשגחת שני מחבלים. בשבוע השלישי שהה בחברת חטופים נוספים, כאשר סביבם מתחוללים קרבות כבדים בעקבות המלחמה שהכריז מלך ירדן על המחבלים. כל מי שבין כמעט לא אכל, ומשקלו ירד בעשרים קילוגרם.

גם בתו וחתנו ואף שני ילדיהם שנסעו אף הם באותה טיסה, סבלו מרעב ומצמא.

העולם היהודי כלו נחרד בשמעו כי ראש הישיבה הנערץ נתון בשבי פראי האדם הישמעאליים, והתגיס להצלתו. גדולי ישראל קראו להרבות בתפלה, ונערכו תפלות רבים נרגשות לשלומם ולהצלתו. ראש ישיבת מיר, רבי חיים שמואלביץ, אף יצא למסע התעוררות כדי לעורר את הצבור לבקע שערי שמים בתפלותיהם.

באותה תקופה נסתלק לבית עולמו המשגיח הנודע, רבי אליהו לופיאן. זמן מה לפני פטירתו של רבי אליהו, אשפז רבי חיים

בשבת קדש פרשת וישב, כ' בכסלו תשפ"ה, תמלאנה ארבעים וארבע שנה לפטירתו של הגאון רבי יצחק הויטנר, בעל הפחד יצחק. הספור דלהלן מתאר מארע מסעיר שבו נקלע לארוע טרור עולמי אשר העמיד את חיי וחיי בני משפחתו בסכנה עצומה. הארוע שאחד את עם ישראל בתפלה, הסתים בנס ללא פגע.

היה זה בסביבות שנת תשל"ל ממלכת ירדן הפכה לבית לארגוני טרור פלסטיניים

ואכן, כשבוע אחר פטירת רבי אליהו, לאחר שצבא ירדן פתח במלחמת חרמה במחבלים הפלסטינים והרג אלפים מהם, נכנעו החוטפים ללא תנאי, שחררו לחפשי את נוסעי המטוס ובהם רבי יצחק ומשפחתו.

מטוס של חברת "טרנס וולרלד אירליינס" ממריא

שפעלו בגלוי משטחה והרבו לפגע מגבולה בתושבי ארץ ישראל.

השוטלת ההאשמית, שחוסין מלך ירדן נמנה עם בניה, מצאגת רק כעשרים אחוז מאכלוסית ירדן, בעוד רבים מן התושבים הם פלסטינים, ולפיכך הפכו הארגונים הפלסטינים באותם ימים לאיום של ממש על יציבות המטטר הירדני.

מחבלים חמושים הסתובבו בגלוי ושלטו הלכה למעשה ברכוזי הפלסטינים בירדן. הם הציבו מחסומי דרכים, גבו מסים, פגעו ללא רחם במי שלא סר למרותם ומדי פעם אף תקפו את יחידות הצבא והמשטרה היירדניים.

— הפסקה לעניית אמן על ברכת פהגים —

השומע ברכת פהגים בשעה שאומר קריאת שמע וברכתיה, יכול להפסיק לעניית אמן אפלו אם עומד באמצע הפרק. ויש אומרים שיכול להפסיק לעניית אמן גם אחר ברכת "אשר קדשנו בקדשתו של אהרן", שמברכים הפהגים לפני ברכתם. אך כשאין שם פהו ורק הש"ץ אומר הברכה, אין להפסיק לאמירת "כן יהי רצון" אפלו בפסקי דזמרה.

1. ידועה דעת הח"רדים' (יב יח, הובאה בבאור הלכה' ריש סי' ככד) שמצות ברכת פהגים כוללת הן את חובת הפהגים לברך את ישראל, והן את חובת הישראלים להתברך מפי הפהגים (באור דעת הח"רדים ראה בהפלאה' פתבות כג א). האגרות משה' (או"ח ח"ד סי' כא אות ב) מוכיח מדברי השלחן ערוך' בהלכות נשיאת כפים (קכח כה) שמצות ברכת פהגים כוללת גם את חובתו של ישראל המתברך מפי הפהגים לענות אמן אחר ברכתם. לדבריו כן היא צורת המצוה: הפהגים מברכים והעם שומעים ועונים אמן אחר ברכתם. משום כך פסק שאחר שלשת פסוקי הברכה - עליהם כאמור חובה לענות אמן מן התורה - יש לענות אף באמצע הפרק בקריאת שמע וברכתיה. ואולם אחר ברכת "אשר קדשנו בקדשתו של

2. בפקדת אלעזר' (סו ג) כתב שלפי שאין הפהגים מברכים ברכה זו אלא בעשרה, דין עניית אמן אחריה קדו "דבר שבקדשה" שמפסיקים אף באמצע הפרק כדי לענותו, וכן פסק בשו"ת 'ביע אמר' (או"ח ח"ח סי' יב אות ה).
3. ואף הנהגים לענות אמן אחר החזן במקום שאין פהגים, לא יפסיקו לצרף זה (הליכות שלמה' - תפלה פ"ו אות ה).

אהרן", שעליה חייבים לענות אמן רק מדרבנן, אין לענות אמן בקריאת שמע וברכתיה, כדין שאר אמנים. וכן פסקו הגר"ש אלישיב (וישמע משה' ח"ב עמ' כז) וה'פסקי תשובות' (קכח מא). וראה במעשה איש' (ח"ד עמ' קיז) שכאשר שאלו את ה'חזן איש' על אודות עניית אמן באמצע הפרק אחר ברכת פהגים ענה "שלא מבאר לו פעת, וצריך לו עיון".

בהקדמתו של הגר"ח מניבסקי לספר נחלת אליהו הביא שאף רבי אליהו דושניצר הורה שיש להפסיק באמצע אמירת קריאת שמע וברכתיה לעניית אמן אחר ברכת פהגים. ובאר הגר"ח (שם) שיתכן שטעמו הוא שלברכת פהגים יש דין של "דבר שבקדשה" הנאמרים במגן

אוצרות אמונים
פנינים על מעלת השכמות הפקר

התגברות גוררת התגברות
מרו הביית יוסף פותח את חבורו הגדול, השלחן ערוך, כך: "יתגבר כארי לעמד בבקר לעבודת בוראו, שיהא הוא מעורר השחר". הלכה זו היא יסוד קיום המצוות ועבודת ה' של היהודי, וכפי שכתב בעל הפלא יועץ: "בזה תלוי כל היהדות". זאת משום שכאשר האדם פותח את יומו בהתגברות להשפמה בזריזות, אזי יזכה להמשיך ולהתגבר על יצרו לאורך כל היום, וכדברי חכמים (אבות ד ב): "מצוה גוררת מצוה". אולם אם מיד בבואו להשפם הוא מצית ליצרו וממשיך לשכב, היאץ ויכל לעמד בפני פתוי היצר

במשך היום? הלא כבר אמרו חכמים (שם): "עברה גוררת עברה" (חסד לאלפים' א א).
כדברים האלה ממש כותב הפלא יועץ' אף לגבי אמירת ברכות השחר מדי בקר, ואלו דבריו: אף שאם כל הברכות צריך האדם לומר פהלכה תבה אחר תבה ובכונה יתרה, אמנם "יגדל החיוב" להקפיד על כך בעת אמירת ברכות השחר. זאת משום שהן הנאמרות ראשונות בתחלת היום, ומי שאמרן כראוי, מתוך ש"מצוה גוררת מצוה", ממילא אף את הברכות הנאמרות בהמשך היום יאמר כראוי. לעמת זאת, מי שחלילה יתשל באמירתן, עשוי להתקיים בו מאמר חכמים (שם): "ועברה גוררת עברה", אף

ביחס ליתר ברכות היום (חסד לאלפים' מו א).
הסעיף הראשון בשלחן ערוך
כאשר הגיע המשגיח רבי אליהו לופיאן לשנות הזקנה, הפצירו בו תלמידיו שיתחשב במצב בריאותו ויאחר מעט את זמן השכמותו. ענה להם רבי אליהו: "לאחר פטירת הרי אעמד לפני בית דין של מעלה ואצטרף לתת דין וחשבון על כל סעיף וסעיף בשלחן ערוך' האם הקפדתי לקימו. אילו פנים יהיו לי, אם כבר כשישאלוני על הסעיף הראשון: 'יתגבר כארי לעמד בבקר לעבודת בוראו' אצטרף לתרץ ולהסביר מדוע לא קימתי אותו כראוי?" (רבנו הגדול אמרו' עמ' שע"ח).

"וכל אשר הוא עשה ה' מעבדיו בירון"

מעטפים למהפכה

**הצטרף גם אתה
למזכי הרבים!**

הקדם לבוא לבית הפנסת כדי לשמע את ברכות השחר מפי המתפללים, ותזכה שיתחוו בפניך ארבות השמים להריק לך ברכה עד בלי די.

המלה "אמן" היא ראשי התבות של הכתוב (ישעיה כד ח): "ארבות מרוב גפתחו", ללמדך שעניית אמן פותחת את ארבות השמים להריק ברכה עד בלי די למקפיד על כך (פרוש הרמ"ד וואלי שם).

להצטרפות נא מלא את הטפס במכשיר 'נדרים פלוס', ואנו נצר עמך קשר אי"ה לשליחת חמרים.

עניית אמן משתיקה את המקטרגים

"והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם נצבחה והנה תסבינה אלמותיכם ותשתחווין לאלמתי" (לז ז)

רבי נתן שפירא בעל 'מגלה עמקות' מגלה כי שרשו של יוסף הצדיק הוא בסוד אמן, וכפי שנרמז בכתוב שנאמר על יוסף (לעיל לז ג): "בן זקנים הוא" - סופי תבות אמן. ה'מגלה עמקות' מוסיף ומבאר לאור זאת, כי החזיון שראה בחלומו: "והנה אנחנו מאלמים אלמים והנה קמה אלמתי וגם נצבחה" בא ללמד, שכאשר מבקשים להשתיק את המקטרגים שיהיו כאלמים, יש להזהר בעניית אמן, לפי שהמלאכים הנוצרים מעניית אמן נלקחים במקטרגים ומשתיקים אותם. לפיכך "והנה קמה אלמתי" - שייסוף הצדיק, ששרשו בסוד עניית אמן, נצחם והשתיקם ('מגלה עמקות' וישב דף מג ע"ב ודף מח ע"ב).

הדברים תואמים למונח בספר 'סדר הדורות' (ערוך רבי יוחנן) שרבי יוחנן הדר בעניית אמן, ובגמרא (ברכות כ א) הובא שרבי יוחנן העיד על עצמו: "אנא מזרעא דיוסף קאתינא", כי לזרעו של יוסף יאה להדר בעניית אמן ('ארצות השלום', ברכות כ א).

את אחי אנכי מבקש

"וימצאהו איש והנה תעה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש: ויאמר את אחי אנכי מבקש הגידה נא לי איפה הם רעים" (לז טו-טז)

פרש רבי יעקב בן רבי אלימלך מליז'ענסק:

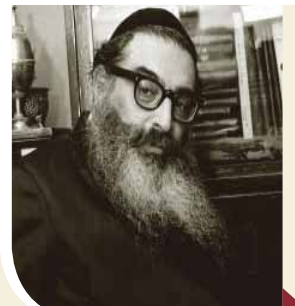
"וישאלהו האיש לאמר מה תבקש" - אם ישאלך אדם מהי התפלה הראויה ביותר לפני ה', 'ויאמר את אחי אנכי מבקש' - השב לו כי הטוב ביותר הוא להתפלל על אחינו בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה ('בית יעקב' עמ' צח).

הוסיף ואמר האדמו"ר רבי לייבוש מברז'אן, כי תפלה שכזו מתקבלת

שערי גן עדן

עניית אמן במשנת בעל ההלוא

רבי יצחק הוטנר ב' בכסלו תשמ"א

רבי יצחק הוטנר נולד לאביו רבי חיים יואל בשנת תרס"ו, בורשה שבפולין. בהיותו כבן ארבע עשרה החל ללמד בישיבת לומז'ה, ואחרי כן עבר ללמד בישיבת סלובודקה, שם נמנה עם מקורביו הסבא מסלובודקה וראש הישיבה רבי משה מרדכי אפשטיין.

בשנת תרפ"ד עלה עם הישיבה לארץ ישראל ולמד בה כמה שנים בחברון ובירושלים. בשנת תרצ"ה עבר להתגורר בברוקלין שבניו יורק, שם התמנה כראש ישיבת רבנו חיים ברלין. נודע בשעוריו הנפלאים ובשיחותיו המעמיקות, שאותן השתית על משנתו של המהר"ל מפראג. שעוריו ראו אור בסדרת הספרים הנודעת 'פחד יצחק'.

המשגיח רבי שלמה וולבה, שהיה צעיר ממנו רק בשמונה שנים, כותב עליו כך ('עלי שור' ח"ב עמ' יב):

"לפני למעלה מעשר שנים התקרבותי אל הגאון הגדול ר' יצחק הוטנר זצלה"ה ראש ישיבת חיים ברלין בניו יורק וישיבת 'פחד יצחק' בירושלים, ובעל ספרי 'פחד יצחק', ונהייתי תלמידו. הוא היה חד בדרא בהקף ועמק ידיעתו בכל חלקי התורה ובחכמות, וכל רז לא אניס לה. עד כמה שנתגלתה גדלותו בשמונת ספרי 'פחד יצחק' שכבר יצאו לאור - תקף גדלתו ותגלה כאשר יצא בעז"ה לאור מה שעוד בכתובים".

בשנת תשל"ט עלה להתגורר בארץ, אליה ערג כל ימיו, ורבים נהרו לשמע את שעוריו. הרב הוטנר הסתלק בכ' בכסלו תשמ"א והוא למנוחת עולמים בהר הזיתים.

ביתר שאת בשמי מרומים, עד שאף המקטרגים עונים אחריה אמן בעל פרחם, כנרמז בלשון הכתוב: "הגידה נא לי" - "נא לי" בגימטריה 'אמן' ('אמרי יהודה').

באחד המכתבים שנשלחו למערכת עלוננו, דרש הכותב פסוק זה כך:

הרמ"ע מפאנו ('עשרה מאמרות' מאמר חקור דין ב טו, הביאו המ'חצית השקל' או"ח ו ט) מזכיר הדור מיחד בענין השלמת הברכה בעניית אמן, ואלו דבריו: "מה טוב שיהיו אצל כל אדם שני רעים - חברים, מקשיבים ועונים אמן אחר ברכותיו".

על פי דבריו נתן לדרש כתוב זה כך: "ויאמר" - בטרם אברך ברכה, "את אחי אנכי מבקש", "אחי" נאמר, ברבים, ומעוט רבים שנים, שאזמן שנים מאחי "הגידה נא לי" - שיגידו "נא לי" - בגימטריה אמן, אחר ברכתו.

סגולה להטבת חלום

"ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו ויאמר אליהם יוסף הלוא לאלקים פתרנים ספרו נא לי" (מ ט)

דרש האדמו"ר רבי חיים מקוסוב:

אמרו חכמים (שה"ש רבה ג ז) כי הרואה חלום רע, ישמע ברכת כהנים ויענה אחריה אמן, ואז אין דבר רע מזיקו. אפשר להביא לכך רמז מלשון הכתוב שלפנינו: "חלום" - בגימטריה שבעים ושמונה, כגימטריה של צרופ שלשת שמות הוי"ה שבברכת הכהנים, שמגין כל אחד מהם הוא עשרים ושש, ו"נא לי" - בגימטריה אמן, ללמדך עד כמה גדול כחה של עניית אמן בכונה אחר ברכת הכהנים לביטול כל גזרה רעה ('תורת חיים').

להקשיב לברכה

כדי לענות אמן בהלכה

היה מעורר את באי ביתו לעבדה שלענית אמן יש כמה משמעות, ואינה דומה פונת אמן על ברכת שבח לאמן על ברכה שיש בה בקשה. לפיכך יש להקשיב היטב לברכות כדי לדעת על איזו מהן עונים. והוסיף ואמר כי לכוף רמזו חכמים באמרום (סנהדרין צב א): "גדולה דעה שנתנה בתחלת ברכה" - כאשר נותנים את הדעת להקשיב מתחלת הברכה, אזי נתן לענות עליה 'אמן' כראוי ('פחד יצחק' עמ' רעב).

חידודים בשבת

לקבלת העלון למייל בכל שבוע שלחו בקשת הצטרפות לכתובת: mibarosh1@gmail.com

עלון חידודים לפרשת השבוע - פרשת וישב תשפ"ה - גליון 160 (שנה ד')

מבוא

לצאת מהריבוע

העלון מוקדש לע"נ הרב זאב וולף בן ר' משה אהרן זצ"ל ולע"נ הרבנית מלכה בת ר' שרגא פייבל ע"ה

מפרן השורה השניה עם אותה היתמריא של השורה הראשונה

פרפראות וגימטריאות

1 בפרשה - עמו התקסטה תמר כשישבה בפתח עינים מארבע רוחות השמים

...

2 בפרשה - אחד משלשת הדברים שיהודה נתן לערבון השבט בעם ישראל ממנו יצא שמשון

...

3 בפרשה - היא פורחת בחלומו של שר המשקים בפרשת לה לה - המקום שנקרא בתחלה עמק השדים

...

4 בפרשה - לא היה בבור אליו יוסף השלך ע"י האחים בבית המקדש הראשון אחד משני עמודים

חידודים בחודים

לפחות שורה אחת מן הפרשה

1 ראובן בקש מאחיו לא לשפך עם זה השתמשו אחר כה האחים כי הכינו שהם בכרוך

...

2 יוסף הצדיק נמצא שם בפרשה פעמים פעם אחת לכד ללא מים, ופעם אחת עם עוד שנים

...

3 בפרשה הם אחד עשר בפרשת לה לה אין להם מספר

...

4 שבליים בשדה העומדות לקצירה בפרשה - לאלמה זה מה שקרה

...

5 לכהן גדול אחד מן הכהנים בפרשה - נטבלה בדם של שציר עזים

...

6 בפרשה - יעקב וראובן עושים את אותה פעלה בפרשת מקץ - כל האחים עושים כה בגלל עלילה

...

7 חצי מהמטעמים ששלחה רבקה עם יעקב בפרשתנו - ליהודה זה היה החוב

...

8 לאחר שהשליכו את יוסף לבור את זה אכלו האחים ע"פ רש"י בהמשך הפרשה - זה כנוי לאשת שר הטבחים

...

9 בעבודת יום הכפורים שנים כאלה צריכים בפרשה - באחד כזה השתמשו האחים

...

10 בבריאת העולם ביום השני זה לא מזכר בפרשה - שר האופים ראה שכה יוסף פתר

...

11 גילו של יוסף כאשר נמכר למצרים זה גם מספר השנים ששהה יעקב בארץ מצרים

...

12 על יוסף כשהיה בבית אדוניו המצרי כה מספר כסדור תפלה לעדות המזרח זה גם מפר

...

13 בפרשה - גם על יעקב וגם על יוסף נאמר אצל יעקב על תנחומים ואצל יוסף כאשר מן החטא נשמר

...

14 אחד משבעת המינים מזכר בפרשה כשם של אשה שלא רצתה לגרם בוש

לא קשור לפרשת השבוע

חידת בונוס

כתוב עליו 1 אבל הוא דווקא מתאים 27

מה בתמונה?

מילה אחת
4 אותיות

אני עוד רגע נופל!!!

מבוא

פרשת בראשית = 611

משמאל לימין: שש הפרשה 6 אותיות, חמש מס' 1, פרשה מס' 1

פרשת שלח = 344

משמאל לימין: שש הפרשה 3 אותיות, חמש מס' 4, פרשה מס' 4

פרשת בשלח = 424

משמאל לימין: שש הפרשה 4 אותיות, חמש מס' 4, פרשה מס' 4

פרשת וישלח = 518

משמאל לימין: שש הפרשה 5 אותיות, חמש מס' 8, פרשה מס' 8

פרשת מקץ = 3110

משמאל לימין: שש הפרשה 3 אותיות, חמש מס' 1, פרשה מס' 10

תשובה
לחידת
הבונוס
מפרשת
וישלח:

אם...

611 = פרשת בראשית
344 = פרשת שלח
424 = פרשת בשלח
518 = פרשת וישלח

כמה שווה פרשת מקץ?

- א. היא באה מגלעד
- ב. שם אשת יהודה הראשונה
- ג. אותה שר המשקים ראה בחלומו
- ד. שם מצא יוסף את אחיו
- ה. כך אמרו אחי יוסף ליוסף כשסיפר להם על חלומותיו
- ו. וַיִּקְנְאוּ בוֹ אָחָיו _____ שָׁמַר אֶת הַדָּבָר
- ז. על ידו היה השני
- ח. ארבעה בפרשה - שניים בהתחלה ושניים בסוף
- ט. מקריאות הצער של יעקב כשראה את תונת הפסים עם הדם
- י. הוא אמר: מה בצע כפי נהרג את אחינו וְכִסִּינוּ אֶת דָּמּוֹ
- כ. הבגד המיוחד שעשה יעקב ליוסף
- ל. האחים ישבו לאכול לאחר מכירת יוסף
- מ. לשם נמכר יוסף
- נ. סוג של בשמים אותו נשאו הישמעאלים בגמליהם
- ס. שלושה בחלומו של שר האופים
- ע. הסכום בו נמכר יוסף
- פ. הוא שר הטבחים
- צ. מן הדברים שנשאו עמם הישמעאלים
- ק. מה עשתה המיילדת בלידת התאומים לראשון שהוציא יד?
- ר. הוא אמר: "אֵל תִּשְׁפְּכוּ דָם"
- ש. בנו השלישי של יהודה
- ת. כך מצא האיש (המלאך גבריאל) את יוסף בשדה

1. איזה חלום סיפר יוסף גם לאביו?

- א. את חלום האלומות
- ב. את חלום השמש הירח והכוכבים
- ג. את שני החלומות
- ד. הוא לא סיפר לאביו כלל

2. בפרשת וישב - מי קרע את בגדיו?

- א. ראובן
- ב. יעקב
- ג. יעקב וראובן
- ד. כל האחים

לתשומת לבכם: התמונות לא באות לתאר את פשטות הכתוב, אלא לחידוד בלבד.

מה מזכירות לכם התמונות בפרשת וישב?

תוכנית אולפנית/אסיכת חנוכה

חידון חנוכה הגולה

חידון מתקן לחטכה ■ הגולה בסיום החידון

הכנית כהפגנה עולמית

חידון חנוכה הגולה

מחצת עם 50 חידות מאתגרות בתמונות

לפרטים: mibarosh1@gmail.com

© כל הזכויות שמורות לצבי גינצברג (מי בראש) 050-4160987 mibarosh1@gmail.com

להערות והארות ולהרשמה לקבלת העלון במייל צרו קשר בדוא"ל הנ"ל

הגולה... משה... יוסף... אלהים... חלום... שמש... ירח... כוכבים... אביו... לא סיפר... חלום האלומות... חלום השמש הירח והכוכבים... שני החלומות... הוא לא סיפר לאביו כלל

בפרשת וישב - מי קרע את בגדיו? ראובן, יעקב, יעקב וראובן, כל האחים

מה מזכירות לכם התמונות בפרשת וישב? דלת עם עיניים, קליפות, קמח

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידים בהוצאת "יפה נוף"

בקש יעקב ליטב בשלוח

קץ שם לחשך

הנה סוף סוף הסתיימה בשלום הפגישה בין יעקב לעשו, ויעקב יכול לחזור לביתו שבארץ כנען ולשבת בשלוח. דא עקא, אין לצדיקים שלוח בעולם הזה, כפי שכותב רש"י על הפסוק: "וישב יעקב" (ל, א) -

"בקש יעקב ליטב בשלוח, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים ליטב בשלוח, אומר הקדוש ברוך הוא: לא דין לצדיקים מה שמנתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים ליטב בשלוח בעולם הזה".

מספר ששנה אחת במוצאי יום כפור, פנה רבי לוי יצחק מברדיטשוב לאחד מחסידיו ואמר לו: "בא ואגלה את אוניה, על מה התאמצת בתפלותיך ביום הקדוש". הלה היה מפתע ושאל: "נג, על מה נסבו תפלותיך?".

נענה הצדיק ואמר: "בתפלת מעריב פנית לקב"ה ואמרתי: 'רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שהוצאות הבית מסתכמות אצלי בסך אלקי רבך לשנה. סכום זה אתה ברב טובך ורחמיך ממציא לי בעסקים שונים במשך השנה כלה. לפיכך, אם טוב בעיניך, אני מבקש שתזמין לי את האלקי רבך בבת אחת בתחלת השנה, כך שאהיה פטור מטרדות הפרנסה, ואוכל להתמסר בישוב הדעת לתורה ולתפלה".

"ברם" - המשיך רבי לוי יצחק ואמר, "בבקרו של יום הכפורים, בתפלת שחרית, נמלכת בדעתך, שלמעשה גם אם תרויח את כל הסכום בבת אחת, מים חשש שמא תתפתה להשקיעו בעסק מסים, כדי שהמעות לא תהייה מנחות בשלות. בשל כך העתרת, שבתחלת השנה תרויח חמש מאות רבל, וכעבר מחצית השנה תרויח עוד חמש מאות רבל".

"אבל כשהגיעה תפלת נעילה גברו חששותיך, שמא תעשה עסקים צדדיים בחמש מאות רבל, ושוב תסרד ולא תוכל לעסק בישוב הדעת בתורה ובתפלה, לכן בקשת שירחמו עליך מן השמים, ויתנו לך בכך שלשה חדשים, מאתים וחמשים רבל".

"אך עליך לדעת" - סים הצדיק ואמר - "בשמים לא קבלו את תפלותיך, ואמרו שרוצים שדוקא מתוך הסרדות, תתגבר ותעסק בעבודת הש"ת, ועבודה זו יש לה חשיבות מיחדת בעיני ה' יתברך".

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוך האור יוסף הצדיק)

פעם האחים על חלומות יוסף

ויספו עוד שנא אתו על חלמתיו ועל דבריו (ל, ה)

זהו זה. סאתו של יוסף הגדשה מבחינתם של האחים. אין די בכך שהוציא את דבתם רעה וספר לאביו על שלשת הדברים שהם נוהגים לעשות, ובנוסף כל הנושא של כתנת הפסים, ועכשו הוא בא עוד פעם עם החלומות שלו... מספיק כבר!...

ואנחנו שואלים שאלה פשוטה: מה האחים רוצים ממנו? זה מה שהוא חלם! אפשר לבוא לאדם בטענות למה חלמת את מה שחלמת? נושא החלומות הוא נושא שמגיע עד להלכה. אחד מספרי ההלכה המפורסמים הוא הסמ"ג, לרבי משה מקוצי מבצלי התוספות, שהיה רב ופוסק בארץ ספרד. בהקדמה לספרו הוא כותב שהצטוו בחלום: 'קום עשה ספר תורה משני חלקים, מצוות עשה ומצוות לא תעשה! וכך זכה לחבר את ספר הסמ"ג. הכל נולד מחלום!

"אור זרוע" הסתפק איך כותבים בכתבה ובגט את השם 'עקיבא',

עם א' בסוף או עם ה'? בלילה הוא רואה את הפסוק: "אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה", והוא רואה שסופי התיבות של: "זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה" הוא 'עקיבה', וכך הוא פסק הלכה למעשה. לגדל הסייעתא דשמיא הזו, הוא קרא לספרו "אור זרוע".

לרבי חיים ויטאל יש "ספר החזיונות", דברים שהוא ראה בחלומות. ל"משך חכמה" יש פרוש נפלא בפרשת בהר, והוא כותב: "וכל זה ראיתי בחלומי".

היה מעשה נורא במלחמת יום הכפורים. המצב היה נורא ואים, להשמיד ולהרג. בחסדיו המרבים של הבורא יתברך נצחנו במלחמה.

בתקשרת ראינו את אחד מראשי הצבא ושאלוהו מה הוא אומר על המלחמה? הוא צין שהיינו צפויים לחרבן הבית השלישי! כמעט לא היה מצב שלא. אלא, הוסיף וספר לפי תמו, שהיה מזל אחד והוא: שגיסו את חטיבה שבע לפני שפרצה המלחמה...

המראין לא טמן ידו בצלחת. הוא יצר מיד קשר עם מפקד חטיבה שבע, האלוף בן גל, ושאל אותו מה פתאום גיסו אותו שבועים לפני המלחמה? הוא השיב: "אני אספר לך ולא תאמין לי! לילה אחד חלמתי חלום מוחשי, שאומרים לי באופן ברור: 'אנוש, קום ותגיס את כל החטיבה. פורצת מלחמה להשמיד ולהרג. קמתי בבקר אמרתי: "חבר'ה, אני רוצה לגיס את החטיבה שלי. אמרו לו: 'ש'חלמת שצריך לגיס? תגיס אותה גם בחלום... לא מגיסים חטיבה על פי חלומות! אלא אני התעששתי, ספר למראין, ראיתי את זה כל כך מוחשי וחי, ולא ותרתי הפכתי את העולם וגיסתי את החטיבה שלי. וזה הציל את המלחמה בחסדיו יתברך!".

מה יעשה אפוא יוסף, אם זה מה שהוא חלם? מה רוצים ממנו האחים? ה"כלי יקר" מבאר על פי דברי הגמרא (ברכות נה ע"ב) שהחלומות הולכים לפי הפה ומתממשים על פי הפתרון שפותרים אותם. הגמרא (שם) מספרת על פותר חלומות שנקרא בר הדאי, שהיה פותר לטובה למי שהיה משלם לו, ולרעה למי שלא היה משלם לו. האחים לא שנאו את יוסף בגלל עצם החלום אלא בגלל הפרשנות שיוסף נתן לו. יוסף - שרואה שבולים בחלום - לוקח את החלום לכיוון של ממשלה עליהם, ועל כך הם כעסו.

(רבי חזקיהו יוסף קרלנשטיין שליט"א - נאה דורש)

העקר לא לבייש יהודי

היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה (ל, כה) חז"ל (ברכות מג ע"ב) למדו מכאן, כי "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים".

הרי תמר יכולה היתה להסיר מעליה בקלות את האשמה, להטיח ביהודה: 'האתה הוא זה שגזר עלי שרפה? הרי לך אני הרה! אף לא. היא לא רצתה להלבין את פניו. אמרה: אני אשלח לו את הערבון. אם יודה, מוטב, ואם לאו, מוטב לי להשרף ובלבד שלא אלבין פניו.

יתרה מזו, במדרש (תנחומא ושב י) מופיע בסווי על תמר, "שהיתה נכנסת למרחץ ואומרת לתברותיה: עברו מלפני, שאני טעונה מלכים". תמר ידעה שכל עתידו של עם ישראל מונח על כך המאזנים. כל מלכות יהודה, נביאים, כל ההנהגה של עם ישראל עתידה לצאת ממעייה. אולם את כל זה פדאי היה לה להקריב, ובלבד שלא לבייש את יהודה. מלכים, נביאים, משיח בן דוד - כל זה איננו שוה כנגד הלבנת פנים אחת! בהגיון האנושי קשה עד מאד לקבל דבר שכזה.

חדש. "ויחלמו חלום שניהם", רש"י מביא בשם המדרש שכל אחד חלם את חלומו ואת פתרון חברו. בבקר רואה אותם יוסף ויהנם זעפים". הוא פונה אליהם ושואל: "מדוע פניכם רעים היום?".

נשאלת השאלה, איך הוא מעז לשאל שני שרים רמי דרג שאלה כזאת? התשובה: בבית הסהר אין שרים, כלם שוים! לכלם תלבשת אחידה: בגדי אסירים. כלם עומדים למפקה ואוכלים את אותו האכל בכלי פלסטיק ובסכו"ם חד פעמי...

בשלב זה ששר המשקים זועף - מובן, הוא חלם את פתרון חלומו של שר האופים, שנדון לתליה, וחשש שגם אותו יתלו. אבל מדוע שר האופים זועף? הרי הוא חלם את פתרון חלומו של שר המשקים, שישוב לתפקידו ולמעמדו, ואם כך מסתבר שגם אותו יחזירו, ולמה לו להיות עצבני?

"אור החיים" הקדוש אומר, שמאלו הגיד לו שאותו יתלו. אולם יש פרוש נוסף: שר האופים היה טפוס שלילי, אדם רע, רוגז וזועף. כאב לו לראות שלשני טוב... כשראה את פתרון חלומו של שר המשקים, שהוא יוצא לחפש ושב לתפקידו - כאב לו! הוא זעף על כך ששר המשקים יוצא לחפש למרות שבהחלט, מצד ההסתברות, גם הוא יצא לחפש...

סוג כזה של טפוסים, שלא טוב להם בנשמה גם אם יש להם את כל הטוב שבעולם, כל עוד שגם לאחר יש - לא ראויים להמשיך בתפקידם עלי אדמות. יוסף אכן פתר לו שיתלה על עצו.

המפרשים באמת דנים בשאלה, מנין ידע יוסף, מתוך החלומות, שאות שר המשקים יחזירו לתפקידו ואת שר האופים יתלו?

אחת התשובות היא: שר בממשלה יושב בכלא. יש לו זמן בשפע להרהר: מה עשיתי שהושיבו אותי בכלא? במה לא התנהגתי כמו שצריך? שר המשקים אומר לעצמו: אה! מצאו זבוב בכוס... אם פרעה יחזיר אותי - לא יהיה יותר זבוב! אני אשיג. אקח מסגנת, זכוכית מגדלת, מיקרוסקופ ואבדק בשבע עינים שאין חרקה... ומה הוא רואה בחלום? "וכוס פרעה בידי" - מהיום אף אחד אינו נוגע בכוס של פרעה חוץ ממני! "ואקח את הענבים ואשחט אתם אל כוס פרעה" - מהיום רק אני סוחט את הענבים! אני השר ולא אחרו! "ואתן את הכוס על כף פרעה" - אין יותר מלצרים ושרים: אני עושה את הכל לבד.

אמר לו יוסף: מתוך החלום נראה כי במשך התקופה שישבת בכלא הסקת את המסקנות הנכונות, הישיבה בכלא למדה אותך את הלקח הדרוש. אם כך, בעוד שלושה ימים יחזירו אותך לעבודתך...

אבל מה רואה שר האופים בחלומו? "והנה שלשה סלי חרי על ראשי, ובשל העליון מכל מאכל פרעה מעשה אפה והעוף אכל אתם מן הסל מעל ראשי". סליחה! איך אתה נותן לעוף לאכול ממאכל פרעה? מדוע אינך מגרש אותו? שנה שלמה אתה יושב בכלא ולא למדת לקח? בעוד שלושה ימים יתלו אותך על עצו והעוף יאכל את בשרך מעליך.

יש תשובה נוספת, מפרסמת יותר על פי מעשה שהיה: פעם התקיימה תחרות ציורים, והיה ציר אחד שאיר דמות של אדם שמחזיק על ראשו סל תפוחים. הציור היה כל כך מצלח ונראה אמתי - עד שראו עוף שועה שנחת על סל התפוחים במטרה לנגס ולאכל מהם... השופטים רצו להעניק לו את הפרס...

עמד שם אדם פקח ואמר: לא מגיע לו לקבל את הפרס! אמנם התפוחים נראים מוחשיים ואמתיים, אבל דמות האדם לא נראית אמיתית. אם האדם היה נראה אמתי - העוף לא היה מעז להתקרב ולנגס מהתפוחים שעל ראשו...

שר האופים רואה בחלומו את העוף אוכל, בלי פחד, מהסל שעל ראשו - אות וסימן מבהק שהאדם שמחזיק את הסל אינו חי... הוא אדם מת! זה היה פתרון חלומו.

(רבי מאיר צימרוט שליט"א - נאה דורש)

על רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל מספר, שפעם נסע באוטובוס לישיבה. בדרך עלתה אשה, ובתמימות התישבה לידו. מה עושים? כמובן, אין ראוי לשבת בספסל אחד ליד אשה זרה, אבל כיצד קמים בלי לפגע בה. קם הגרש"ז ממקומו, עמד ליד הדלת, וירד מיד בתחנה הקרובה. כך האשה לא נפגעה. היא סברה שהוא קם משום שהיה צריך מיד לרדת.

"ראשית חכמה יראת ה'" (תהלים קיא, ו). צריך להיות ירא ה', להתרחק מהכעור והדומה לו, אבל להשתמש בחכמה. הראשית, הדבר הראשון והכרחי ביראת ה' - הוא החכמה. צריך לגייס את כל החכמה והתבונה כדי שלא לפגע בכבודו של יהודי.

*

האדמו"ר מאמשינוב שליט"א ספר ספור מפליא על אביו, האדמו"ר הקודם.

כבכל חסידות, היה רגיל לערך 'שישי', שלחן, בליל שבת, עם זמירות ודברי תורה, תורה רחנית שנמשכת שעות.

יום ששי אחד נכנס אל האדמו"ר יהודי עם בנו, שהיה מחונן בקול נאה ומיוחד במינו, 'בעל מנגן'. אמר הרבי לאב, שהוא רוצה שהבן ישיר את 'שיר המעלות' בליל שבת בסיום ה'שישי'. הוא, הרבי יעשה לו סימן פלוני, ואז יתחיל לשיר. הרבי הסכים.

הגיע ליל שבת, עורכים את ה'שישי'. הרבי יושב בראש השלחן וזקני החסידים סביבו. הצעירים עומדים סביב סביב, הרבי מקדש על היין, מברך המוציא.

בקשי עוברות כמה דקות, והנה נדמה לאותו ילד שהרבי עשה את הסימן המסכם. הוא פוצח בשיר בקולו הצלול והנאה: "שיר המעלות בשוב ה' את שבת ציון היינו כחלמים"...

הרבי שהבין מיד את השעות, מצטרף אליו בלי להניד עפעף.

הצבור חשב, ודאי יש לרבי פגנות נעלות, מי יודע אילו סודות טמירים מונחים כאן, מי יודע מה ראה הרבי ברוח קדשו שהיה צריך כבר לסיים את הסעודה. אף האמת, לא מיניה ולא מקצתיה. הרבי חס על כבודו של הילד הקטן, חשש שאם ישתק אותו, גם אם יסביר לו את השעות, ודאי יפגע. נדאי לותר על המשך המעמד הנשגב של ה'שישי', ובלבד שלא לפגע ביהודי. מפליא!

למדנו עד כמה צריכים אנו להיות רגישים למצוקת הזולת, וחלילה חלילה לא להלבין פנים. למדנו שדווקא מי שמקפיד בכל מקום ובכל מצב על קיום התורה ועל כללי השולחן ערוך הוא האדם שגורם קדוש שם שמים.

(רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א - נאה דורש)

ההבדלים בין שני השרים

חטאו משקה מלך מצרים והאפה לאדניהם למלך מצרים (מ, א)

בממשלה של היום יש שר בטחון, שר חוץ, שר פנים, שר המדע והטכנולוגיה וכיוצא בזה. בממשלה של פרעה השרים היו הממנים על ספוק צרכיו הגשמיים: שר המשקים, שר האופים, שר בית הסהר. אלו היו השרים הגדולים של מצרים.

שני שרים החשובים אלו, שר המשקים ושר האופים, חטאו למלך. מה היה החטא? רש"י אומר: זה נמצא זבוב בכוס שהגיש לפרעה, וזה נמצא צור, אבן קטנה, במאפה שהגיש למלך.

ראיתי באחד מהראשונים הסדמונים שכותב, ששר המשקים ושר האופים לא עבדו בעצמם בהכנת האכל ובהגשתו למלך. הם ישבו במשרדים הממזגים שלהם ומשם נהלו את הענינים... את המלצר הזוטר שהכניס את הכוס עם הזבוב - תלו מיד, גם את חברו הזוטר שהכניס את הלחם עם האבן - תלו מיד. אבל פרעה לא הסתפק בזה. הוא חפש את האחראים למעלה, שלא נהלו את עניניו בכבוד הראש ובמקצועיות הדרושה, וזרק אותם לכלא.

כמה זמן הם היו שם?

הכתוב אומר: "ויהיו ימים במשמר". רש"י מפרש: שנים עשר

פרשת וישב

כ' כסליו תשפ"ה

שנה ז' | גליון מס' 252

פניות והודעות למערכת:

ניתן להשאיר בקו יבני בינה'
טל': 03-3064100 שלוחה 6.

בפיקוח רבנים ומחנכים שליט"א

לתרומות ולהנצחה בעלון:

דרך עמדות נדרים פלוס: יבני בינה' - ארגון בני בינה לילדי בני התורה או בטל' 055-6705847

בינו נא זאת "אז הוא בעצם כמו עבד שלהם" סכס יוסי, ואבא הנהן בראשו. "אז מה זה כן מלך?"

מי שרואה להגיע למדרגה של להיות מלך על סביבתו, צריך לפני כן להיות מושל על עצמו, על כוחותיו ועל יצריו, ולא לתת להם לקבץ לו מה לעשות. ללכת אף ורק לפי התורה כדי לדעת מה נכון ומה לא; מה מותר ומה אסור; מה טוב ומה רע. כזה אחד שבונה את עצמו בצורה כזו, הרי הוא מלך מחמת עצמו.

"אתה יודע לשחק שח-מט?"
"כן!" ענה יוסי. "בבית הזמנים למדת אונתני."
"ודמקה?" גם על שאלה זו ענה יוסי בחיוב ועדן לא הבין לאן חותר אבא בדבריו.

"באיזה מהם המלך חיזק יותר, בשח-מט או בדמקה?"
"בדמקה יש מלך?" התפלא יוסי. "הא, רק אם הוא עשה 12 צעדים". נזפר יוסי.

אכן, כזה מתבטט בהבדל. המלך בשח-מט נולד ככה, הוא לא עשה בשביל זה כלום. אולם בדמקה בתחלה אין שום מלך, ורק מי שהצליח ללכת עד הסוף מבלי להפסל, נעשיר מלך. ונתן לראות את ההבדלים בפח של המלכים האלו, בשח-מט המלך מגבל במשפצת אחת וכך צד. ואלו בדמקה המלך יכול לניע בחפשיית כמה שירצה ולא יזיח פונו שירצה.

כך להבדיל אף אלפי הבדלות, יוסף הצדיק הגיע למלכות מרב גדולות ועדקות, וכמו שאמרו חז"ל במסכת גטין שרצונן החכמים, וקראו מלכים פקטובי בפי מלכים ימלכו. כי הם הגבורים המושלים ביצרים הם המלכים האמתיים. זהו מלך המושל על עצמו ומתוך כך גם זכה למלך בפסל.

וכך נאמר במדרש רבה: אמר רבי שמעון בן גמליאל, יוסף (הצדיק). משלו נתנו לו. פיו שלא נשק בעברה - ועל פיך ישק כל עמי. גופו שלא נגע בעברה - וילבש אתו בגדי שש'. צנאו שלא הרפין לעברה - וישם רבד הנזהב על צנארו. ידיו שלא מששו בעברה - ויסר המלך את טבעתו מעל ידו ונתן אתה על יד יוסף. רגליו שלא פסקו בעברה - וירכב אתו במורכבת המשנה אשר לו. מחשבה שלא חשבה בעברה - תבא ותקרא חקמה ויקראו לקניו אברה, אב בחקמה ורה בשנים.

נמצינו למדים שבגנות הדעת ואמיצות הלב שבהם משל יוסף בכל אבריו אלו הביאוהו למלוכה.

זאת לא הייתה מתנה מפרעה. אלא מעלות נפשם הם אלו שנתנו לו כבוד ומלוכה, כי לו נאה כי לו נאה. אבל לא לתוצאה הזאת חפה יוסף ולא זאת הייתה מטרתו, לא לזה שמר אביו וצפה, ולא על זה קנאו בו אחיו. אלא על המלכות האמתית, המלכות על עצמו והתרחקותו על סביבתו. 'קדקד נזיר אחיו'.

"הבנת יוסף למה צריך לשאף?" שאל אבא פשפכר הגענו ממש סמוך לבית החיים.

"הבנתי אבא, הבנתי שהמלוכה האמתית של ראש הישיבה שליט"א, אוי, כמה קשה להצדיק כבוד וצ'ל, שהמלכות היא הממשלה על עצמו, העבודה שעבד ועמל במשך כל ימי חייו לעלות במעלות התורה והישיבה, מתוך שקיעות עצומה פ'ספר תורה' חי. ומה שהגיע לכס המלכות בהנהגת הדור זו רק תוצאה של עבודה עצמית והצמדות לדרך התורה מבלי לזוז מפנה כמלא נימא. ומידיה איתנה בדרך האמת בכל מחיר. ענה אמתית והתבטלות מחלטת כזו שאפילו בהלכותו בקש שלא יספידהו".

"נפלא יוסי הנקר, נקר שהבנת מה עליך לעשות כדי להגשים את שאיפותיך. דע לך יוסי שאם תתחיל מיד יהיה לך קל יותר. וכמו שמקבלנו מבעל היצירות דבש כי צדיק שנספד, מעלותיו מסתובבות בעולם, מי שמציל את ההזדמנות ומתחזק בזמן הזה יכול לזכות בהם".

ומי יתן ויהי קל עם השם מלכים - מאן מלכי? ורבנו!

ממשלתו והוא מושל עליהם בעזרת עבדים ופקידים הפריע למשמעתו. ובשביל לשמור את מלכותו כדי שלא ימרו בו, יש לו הרבה חילים המטילים את אמתו על בני המדינה. אך האמת היא שמלך כזה אינו מלך מצד עצמו. אלא מצד עבדיו העובדים אותו. על מלך כזה נאמר 'אין מלך בלא עם', כי אם ימרו בו נתיני - בטלה מלכותו ואיננה. האם כזה אחד בשם מלך יקרא? הרי לא רק שאינו מלך אלא הוא פשוט חי בפחד תמידי שפא לא ימצא חן בעיני עמו וימקרו בו, והם ילכו ויחפשו להם מלך אחר.

"אז הוא בעצם כמו עבד שלהם" סכס יוסי, ואבא הנהן בראשו. "אז מה זה כן מלך?" שאל יוסי בסקרנות.

"מלך אמת" הגדיר אבא: "הוא מי שמולך על עצמו על ידי שהתרום בפנימיותו ובמעלות נפשו ובהנה את אישיותו היטב, דרך אחר דרכה, מבלי שינה וישפע מהסביבה. הדרך הזה קשה מאד, כי בטבעו מושפע האדם מן הסביבה ורגיל לעשות מה שמקבל מצד ההמון. כמו שרואים אפילו אצל אנשים שנתקשים בחכמים שפועמים רבות בונים את

אבא הוסיף יד יוסי בן העשר וסייע לו לעלות לגדר הגבוהה בצדי הרחוב. מלמעלה הצליח יוסי לראות היטב את הצבור העצום שהגיע ללוות את מרן ורבנו ראש הישיבה וזכר צדיק וקדוש לברכה בדרכו האחרונה.

"וואו כמה אנשים!" קרא יוסי בהתרגשות, "בכל צד שאני מסתכל רואים עוד ועוד אנשים עד קצה האפק. מעולם לא ראיתי כזו הרבה אנשים במקום אחד".

אבא עמד לו לרדת בזהירות, והם המשיכו לצעד בדממה יחד עם הערומים לאוון בית החיים.

"אבא אני רוצה גם ללכת עם גדולה ומכבדת" אמר יוסי לאביו לאחר כמה דקות של שקט.

"יוסי החיים עוד לפניך, אל תמחר לתכנן את ההלכה שלך". אבא קצת נבהל. "לא רחוק ימים ושנים, בכריאות איתנה שיהיה לך".

"אמן". ענה יוסי ומיד באר את פגנתו "לא התכונתי שזה יהיה בקרוב חליה. אבל אחרי אריכות ימי ושנותי, בעזרת השם, אשמח אם תהיה לי לונה גדולה כזו, עם רבבות אנשים שיעניו לכבודי, אחרי שאהיה מנהיג הדור שנים רבות".

"יוסל'ה הנקר" אבא צבט בלחי'ו כמו שעושה לו תמיד כשנהנה ממנו. "אני שמח מאד שאלוהיך שאיפותיך, להיות גדול הדור ולהנהיג את הצבור, ולזכות ללונה כה מכבדת כנתינתה, כך נטיילתה". והאמת יוסי, לא רק פנות האנשים - של רבבות - שראיתי. הפכו את ההלכה למקבדת. אלא בעקר האיות של האנשים האלו. צבור שלם איכותי, שמוי, קדוש וטהור.

צבור מוסרי נפש, בני תורה אמתיים, אברכים העמלים בתורה לצד תלמידי חכמים מכלגים ונבי עליה מבינים בעם. צבור שמאחד ומלמד סביב דרך התורה שלא תהא מחלפת לעולם. אפילו האיש שעמד בצד עם השלט 'החיים מאשרים ללא אינטרנט וסרטים' הבין כי אם יש לו את מי לחזק פאן זה את עצמו ולהצטרף גם הוא לגלאט פון. אך כדי שמאמציו לא יהיו לשוא פנה אל השוטרים שעמדו כנופיים בצדי הדרכים, לנסות לדבר על לבם ולהשיבם למוטב.

לשם מה התאספנו הצבור הגדול והקדוש הזה? כדי לבכות את השורף אשר שרף השם בהלקח מעמנו הרועה הנאמן שהותיר אותנו כיתומים גדור עני. להחזיר במעט הכרת הטוב על הנהגה במסירות נפש בכל השנים האחרונות. אכן לונה כשזו היא באמת כבוד וגדלה שאין לתאר ולשער. אבל גדלה זו, לא אלה אנו אמורים לשאף, זו רק התוצאה של גדלות אמתית. וכפי שנתן ללמד מפרשנותו.

יוסף הצדיק ספר לאחיו את חלומותיו. הוא חלם שהוא יהיה מלך. אחיו, השבטים הקדושים, שבטי קה, קנאו בו על חלומותיו. 'המלך המלך עלינו אם משול תמשל בנו' אמרו לו. ולכאורה הרי לא מובן מה לשבטים הקדושים להתעסקות בעניי כבוד, מלוכה וממשלה? מה רואה יוסף צדק לספר על כך שחלם שיהיה מלך? מדוע קנאו בו אחיו? ומפני מה...".

"אמן. יאה שמה רבא מברו, לעלם ולעלמי ע'למאי" אבא עצר לרגע מדבריו, ועניו בכונה עצמה על הקדיש שאמר האבלים ליד בית הפנסת.

משהסתיים הקדיש המשוך אבא מהמקום בו הפסיק קדם לכן... ומפני מה שמר יעקב אבינו את הדבר וצפה לראות מתי זה יתקיים? הרי לכאורה כבוד, זה דבר שאנחנו אמורים לקרר ממנו ולא להחשיב אותו כלל וקאן מצאנו ביעקב אבינו בחיר האבות ונבני שבטי קה שלוקחים בציניות רבה את ענין המלוכה.

כדי לקבל תשובה לשאלה זו עלינו להבין קדם כל מהו מלך. אבא לך על פי יסוד נפלא שראיתי בספר שיעורי דעת' להגר"ל בלוח וצ'ל מטליו: אנו רגילים לקרוא בשם מלך לאחד שיש לו מדינה גדולה ועם רב העומדים תחת

הוצרפורט ליינווד מסכתות הש"ס עד השלושים וכן להשתתף ליינווד רחי'ם הסתיית 03-30-65-332

אשריכם! זכיתם ומאות פרקי תהלים נאמרו, הזוכים בהנחה: מושיח קולמן, מרן | י.ג.ב ובושטיין, קיס | יצחק כהן, אויסטרן | יוסף שול שיר, מודיעין עילית.

"הכל פיהם שר' רתשב"ר" - ממשכיכם! וכעת, בין הלומדים חמש משניות לעילוי נשמת רבינו אשר בר' בנימין זאב זצוק"ל השאירו פרטים בקו יבני בינה' שלוחה 6 (על 66 שעות) להקשר בפורד

אור החינוך

פרשת וישב
כ"ג בכסלו תשפ"ג
גיליון שפ"ה

מאוצרו של מורנו ורבינו רבי אשר זיע"א

לאורו נלך

אני יודע שהיא מאד קשה בהתחלה להיות בשמחה במצבכם, אבל עבודת נפש כזו מבקשין פעת מומכם מלמעלה, להיות שמחים בחלקכם על אף הכל. אחרי שזיתם לראות בעצמכם פנים בפנים נפלאות בתוך כל המעברים שעברתם בעצמכם מאז הגעתם לדעת, וישנו רק מחסום דק מאד ביניכם לבין הקדש, ביניכם לבין הישועה, לעבר אותו, שהיא תלוי בכם ובאפן התנהגותכם. (אמרי אשר)

אור הפרשה לקח טוב מפרשת השבוע

היראה ופחד מרוממות הבורא יתברך שמו, שכן 'מגורי' מלשון מגור ופחד, ואביו הוא אביו שבשמים. וכונת הפסוק שיעקב הגיע למדרגת יראה ופחד מרוממות הבורא יתברך, על ידי 'כנען', באמצעות ההכנעה שהיתה לו תחלה, כתשובת המגיד ממזריטש, שההכנעה צריכה לבוא תחלה ומזה יבוא לידי הפרה ברוממות האל.

בזה אפשר להבין את המחלקת שהיתה בין יוסף הצדיק לאחיו השבטים הקדושים. כי הוכיח ביניהם היה צדיק על ענין זה, מה קודם למה, האם ההכנעה קודמת או ההפך בגדלות הבורא קודמת. ולכן לא נהגו האחים כבוד בבני השפחות, מפני שהם סברו שהאדם צריך להתחיל בגדלות הבורא ולכן לא השפילו את עצמם בפני בני השפחות, אבל יוסף סבר שצריך תחלה לעבד על עצמו במדת ההכנעה, ובזה הלך בדרך אביו יעקב שעליו נאמר כפי שפרשנו "בארץ כנען", שהגיע לרוממות הבורא בדרך ההכנעה, ולכן היה יוסף מקרב את בני השפחות כדי להכניע את עצמו.

ולפי זה מובן ההמשך של הפסוק "יוסף בן שבע עשרה שנה... ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם", מפני שבגלל שיוסף הלך בדרך אביו יעקב, להכניע את עצמו בשפלות וענוה תחלה, אך ראה את אחיו שלא נוהגים כן, הרע הדבר בעיניו למה אינם נוהגים בדרך אביהם יעקב? וזה שבחו של יוסף שהלך בדרך אביו ולכן נאמר אצלו "אלה תולדות יעקב יוסף", שפכו שיעקב נהג בענוה, כן נהג גם יוסף.

ידוע שכל ספרי התורה נועדו להורות לנו את דרך החיים, ולמוד גדול למדנו כן מדרך של יוסף שהלך בדרך אביו, ואף אנו צריכים להמשיך ללכת בדרך זו, להתנהג בשפלות וענוה עם כל אדם בעולם. לא להסתובב עם הרגשה של רוממות וגאון, לחשב שאנו חשובים יותר מהסובבים אותנו, אלא להיות נכנעים לכל אדם ולהבין שכל אחד הוא שליח של הקב"ה כדי ליסר אותנו ולהדריכנו להתקרב אל הבורא יתברך. ובפרט כאשר שומעים בתקופה האחרונה על מעשים אלימים והתנהגות פוהנית של אנשים שונים בכבישי הארץ ובמקומות שונים, כפי הדבר צריך לעורר אותנו להתנהג להפך ממש, להתחזק באהבת ישראל ובסבלנות כלפי כל אחד, בכל מצב ובכל עת, להפנע לכל המתרחש סביבנו כי הכל נעשה בידי הבורא יתברך, ומתוך זה נגיע לידי הפרה ברוממות הבורא ולהמליכו עלינו מלכות עולמים.

על הפסוק שבתחלת הפרשה "אלה תולדות יעקב, יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן" מביא רש"י מדרש אגדה, למה נאמר "אלה תולדות יעקב - יוסף"? כי תלה הכתוב את תולדות יעקב ביוסף, מפני שהיה מארעות ומעשים נעשו ליוסף, וכל מה שארע ליעקב ארע לבנו יוסף כמוהו.

מובן אפוא למה נאמר בפסוק הלשון "אלה תולדות יעקב - יוסף", שמה שארע ליעקב ארע גם ליוסף, אך לא מובן ההמשך "בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן", לשים מה נזכר הדבר? ולמה הזכירו הכתוב דוקא כאן?

בספר "בנין משה" מצא כאן דרך בעבודת השם, כיצד צריך להתנהג בשפלות עם האילת, לכבד כל אחד ולהפיר בשפלות עצמו ובגדלות הבורא.

תחלה הוא מזכיר את המובא בספר "עבודת ישראל" בשם תקוני זהר, שהספיק למה נברא האדם עם שתי עינים היא, כי באחד יתבונן האדם בגדלות הבורא יתברך, ובשניה יראה את השפלות של עצמו, ועם שני כחות אלו יוכל לעבד את ה' יתברך בלי מכשול. רוממות הבורא מחד, ושפלות עצמו מאידך.

מספר, כי פעם היה ופוח בין האחים הקדושים, הרבי ר' אלימלך מליזנסק והרבי ר' זושא מאנפולי, מהי הדרך הישרה שהאדם צריך לדבק בה בעבודת השם. האם תחלה עליו להקדים את גדלות הבורא יתברך, או תחלה עליו להפיר בשפלות עצמו. דהיינו, במה יתמקד האדם בתחלת דרכו, האם ישקיע הרבה בהשגת גדלות הבורא, גדל כבודו אשר ברא שמים וארץ וכל צבאם, ואחרי אשר יתעמק ויראה את גדל הבריאה ורוממות גדלותו של הקב"ה, עד כמה שהוא יכול להשיג בבינת אנוש, זה בודאי יפיל עליו אימה ופחד ויביאנו לידי שפלות וענוה, כי יראה שאינו אלא כלום שבכלום לעמת הבורא יתברך. או שמא עליו להתחיל להפיר, תחלה עליו להפיר בעצמו שאינו אלא ברעה קטנה בעולמו של הקב"ה, שכל ונבזה וחדל אישים, ומגדל השפלות והענוה יבוא בקלות לידי הבנה בגדלות הבורא יתברך שמו. פנו שני האחים אל רבם המגיד ממזריטש, ובקשו לדעת עם מי האמת והצדק, והשיב להם כי שניהם צדקו בדבריהם, אלו ואלו דברי אלקים חיים, אך טוב יותר להתחיל תחלה בשפלות עצמו, ומזה יבוא לידי הפרת גדלות הבורא.

ברעיון זה אפשר לפרש את הפסוק שבתחלת הפרשה "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען". שהרי "כנען" הוא מלשון הכנעה, "מגורי אביו" מרמז על

חברת תהלים בשבת בבית מו"ר זיע"א - בזמן הדלקת הנרות
סוף זמן קריאת שמע לשיטת המגן אברהם: 8.12
אבות ובנים בגרוז'יסק - 20 דקות לאחר זמן רבנו תם במוצאי שבת
לשיטת הגר"א ובעל התניא: 8.58

אזרות

טהרות, ולפה לא נזכר גם הוא? אלא, שעל סדר טהרות צריך האדם לטרח ולעמל לבד, כדי לטהר את נפשו, את זה אי אפשר ללמוד מפי האב... (האמרי אמת מגור)

לבטל את עצמו להגיע למציאות השלמות, כמו שהרבונו של עולם הוא שלמות והוא טמיר ונעלם. (אמרי אשר)

אלה תלדות יעקב יוסף (לו, ב)

לעולם אין ליהודי להסתפק במה שכבר השיג בתורה ועבודת השם. תמיד צריך היהודי לשאף להתעלות ולעלות מעלה בסלם התורות, בחבנית "מוסיף והולך" שבגרות הנפח. וזה נלמד מפסוק זה. "אלה תלדות יעקב" - אלו צדיקים להיות מעשיו הטובים של האדם, שהרי תולדותיהם של צדיקים הם מעשיהם הטובים, "יוסף" - יוסף האדם יותר ויותר בעבודת השם. (רמ"מ מורימנוב)

כי בן זקנים הוא לו (א, ג)

בעל הטורים פותב רמז נפלא, כי תבת זקנים היא ראשי תיבות של סדרי המשנה: זריעים, קדשים, נשים, ישועות (נזיקין), מועד, פלוגה, יוסף הצדיק למד מפי אביו יעקב, את כל סדרי המשנה. ונשאלת השאלה: הלוא יש גם סדר משניות נוסף, סדר

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ פנינו (לו, א) סמוך לפסוק זה נאמר "ואלה תולדות יעקב - יוסף", ומפרש רש"י: "אלה ישוניהם וגלגליהם של תולדות יעקב עד שבאו לכלל ישוב... בקש יעקב לישב בשלוח קפץ עליו רגזו של יוסף".

במעשה זה רוצה התורה ללמד אותנו את הענין האמור. יעקב רצה להביא את העולם למצב שלא יצטרכו לסבל, וחפש בעבור בניו את כל הדרכים האפשריות אף יכלו להפיר את מציאות הבריאה ואת מציאות הבורא ללא יסורים וכאבים, ולא יצטרכו לסבל כל כך הרבה גליות עד שיזכו להשיג את האורות של ששת ימי בראשית. אולם הרבוננו של עולם הראה לו באמצעות כל מיני סבות - צרת יוסף, צרת דינה, ועוד סבות שונות ומשונות - שהאדם אינו יכול להגיע לשלמות עד שגגיע לכלל ישוב, והינין שיהיה לו ישוב הדעת והשגה של מציאות בורא כל העולמים, ואת ההשגה הזו לא תכן שישגי ללא יסורים ונסיונות.

בכדי לבוא להשגה זו צריך האדם להכניע את עצמו, ולבטל את מציאותו. כי האדם נברא בטבע שהוא ההפך הגמור ממוציאות בורא כל העולמים, ועליו

לך נא ראה את שלום אחיך (לו, יד)

יעקב אמר ליוסף, להשתדל לראות את שלמות האחים, את מעלותם ולא חסרונם, וכך תפנע מחלקות. (הרבי ר' בונים מפסיסחא)

ויראו אתו מרחק... ויתנבלו אתו להמיתו (לו, יח) נס נעשה ליוסף שעד שהתקרב אליהם התקררה רוחם והסכימו להצעה למכרו. מכאן ילמד אדם לשקל כל פעולה. (בן איש חי)

גדול הוא רגע הנסיון, פאוב הוא ומר פלענה. אף פשיצאים מופנו מזקוק, תריהו נותן אשר, אשר אמת. (מו"ד רבי אשר זיע"א "יסוד האמונה")

אזר יקרזת

בנסיון ושאלו שאלות של שטיות, אף הלל לא פעם ולא רגז אלא קבלו בסבלנות בלתי רגילה. התפעם הנער מהספור הנפלא, ואמר לעצמו: "אמנם כן נהג הלל הגון שסבלנותו היתה בלתי רגילה, אבל הבה ונראה פנים אדם שיעמד בנסיון כה כבד". מסתבר כי הנער היה עז פנים וחסר בוש, והוא החליט לבצע את הנסיון באישון לילה. "הרבנים אליהם אפנה בנדאי מפירים את הספור אודות הלל הגון, ומון הסתם גם מזכירים זאת בדרשותיהם, הבה ונראה אם אינם רק בגדר נאה דורש אלא גם נאה מקיים". הוא הכין רשימה טלפונית של כמה רבנים מכרים, ובשעה שתים לפנות בקר התקשר אליהם ושאל שאלות של מה בכך, כמו "מה מברכים על תפוח מצפה בספר?" מויבן מאליו כי הוא זכה למנת מוסר ותוכחה על הפרעה בשעת ליל מאחרת על שאלה סתמית שאין בה חשיבות, אף בחור החצוף המשיך במעשיו, והתקשר בזה אחר זה לרבנים שונים כשהוא מטריד את מנוחתם.

בשעה שלש לפנות בקר, חיג אל רבי מרדכי אליהו, וכאשר הרב בעצמו הרים את השפופרת, שאל הבחור: "אני יכול לשאל את הרב שאלה?" "בבקשה" השיב הרב, "אולם אמר לי תחלה האם השאלה סובלת דחוי עד שאתל את די?" ונענה בחיוב. לאחר זמן קצר נשמע שוב קולו של הרב בטלפון: "כן, אני מוכן לשמע", וכאשר הציג הלה את שאלתו בענין התפוח המצפה בספר, נתן לו הרב אלחיו תשובה מפורטת, ולבסוף הפטיר: "אתה יכול להתקשר אלי ולשאל כל שאלה שתירצה, ובכל זמן שתירצה".

הנער בעצמו ספר לימים את ספורו, אחר שנחם כמובן על משובת הנעורים שלו, אף אמר: "מצאתי את הלל הגון של דורנו, את הרב מרדכי אליהו!" (אביהם של ישראל)

רבי צבי הירש מליסקא היה מספר על עצמו, שבמשך שנים ארוכות היה חוקר אחר מדת הסבלנות וההתרחקות מכעס, ומחפש דרכים כיצד להגיע אליה, "ולא נתקררה דעתי, עד שראיתיה במלואה אצל רבי הקדוש ברימנינוב" - אמר. וכן ספר: "שהיתי פעם אצל רבי הקדוש, רבי צבי הירש מרימנינוב, ואל שלחן השבת שעליה הסב הרבי הגשע קערה מלאה רטב רותח, אף משום מה התהפכה הקערה פלה על הרבי ועל קפוטת המשי החדשה שהיה לבוש בה. פלם נרעשו מיד, אולם הרבי נותר לשבת על מקומו ברגיעות בלתי מסבגת, ומעמק לבו הטור בקעו אנחות ורחק: הוה, הוה! כמי שהיה לו הדבר למשיב פפש והוא מתענג על רב טובה ונחת רוח. אז עמדתי על טיבה של מדת הסבלנות!" (כהן גדול משרת)

אחד מבני משפחתו של ה"אמרי אמת" מגור, הגיע מהישיבה לארוחת צהרים. בדרך כלל היתה הארוחה מוכנה מבעוד מועד, כדי שלא יאבד את זמנו היקר לריק, אולם באותו יום התעכבה הכנת הסעודה, והוא נאלץ להמתין מעט. הרבי הבחין כי רוחו של הלה קצרה בגלל בטול תורה, והציע לו: "אתה יכול ללמד בינתים", וכשהלה התפלל: "מה נתן ללמד בזמן כה קצר עד הגשת הסעודה?" והרבי השיב במלה אחת: "סבלנות!" (ראש גולת אריאל)

לפני כמה עשרות שנים, ישב בחור צעיר אחד ועני בספר שעסק במדת הסבלנות. הובאו בו ספורים שונים, וביניהם הספור הידוע אותו מספרים חז"ל על הלל הגון ששלל בני דורו הכירו עד כמה הוא סבלן, ואדם אחד החליט להעמידו

מאורות החיים משגים ידיעות הלכות ומנהגים

חנפה - ב

מה הטעם לכך שיש נוהגים להדליק את נרות חנפה בתוך הבית ולא בחוץ?

על פי תקנת חכמינו ז"ל, המקום להדליק נרות חנפה הוא מחוץ לבית, וכך נפסק בשלחן ערוך: "גר חנפה מניחו על פתח הסמוך לרשות הרבים", והוא כד"י שיהיה פרסומי נסא, שכל העוברים ושבים ברחוב רואים את הנרות.

בהמשך דברי השלחן ערוך כתוב: "ובשעת הספנה שאינו רשאי לקיים את המצוות, מניחו על שלחנו ודיו", שבימי חז"ל היה לפרסומי חק שבימי אדם (חגא של הגויים) אסור להדליק נרות, רק בבית העבודה זרה שלהם, והיה ספנה להדליק את נרות החנפה מחוץ לבית, ולכן תקנו שאפשר להדליק בתוך הבית, וגם היו זמנים שהגויים גזרו גזרות על היהודים ולא נתנו לקיים את המצוות, ולא יכלו להדליק בחוץ.

ובדורות האחרונים שברוך השם אין חשש ספנה בהדלקת הנרות בחוץ, יש להדליק את נרות החנפה מבחוץ כעקר תקנת חז"ל, ולפחות בחלון הפונה לרשות הרבים.

ואולם רבים וטובים וביניהם גדולי עולם ומאורי החסידות נהגו

ונוהגים בזמננו להדליק נרות חנפה בתוך הבית ליד הדלת כנגד הפוזוזה, וכבר מצינו בדברי ספר העטור שכתוב "ובשעת הספנה מניחו על שלחנו ודיו, ואחר שנהגו על הספנה נהגו", משמע שהמשיכו את המנהג להדליק בתוך הבית גם אחר שהתבטלה הספנה. וכן משמע בדבריהם של עוד פניה מהראשונים. ומוכח שגם מנהג האר"י ל"ה היה להדליק בפנים הבית.

ובפשטות הטעם לכך הוא, שלא רצו לחלק בין זמן לזמן, ואחר שפבר נהגו להדליק בפנים עקב הספנה שוב לא משנים בחזרה את המנהג, ובספרים מובאים הרבה טעמים למנהג להדליק בפנים על דרך הדרוש ועל פי החסידות.

נוהגים להדליק בתוך הבית, כשאפשר - עדיף להדליק במקום שהעוברים ושבים יוכלו לראות את הנרות דרך החלונות או דלת של מרפסת וכדומה.

ומעניין לציין למה שפספר על בעל הבני יששכר, שהיתה לו עשיית של פספ עם זכויות מארבעת צדדיה ובתוכה מנורת פספ של חנפה, כד"י שיהיה לו מוכן כשיבוא משיח צדקנו במהרה שיוכל לתכף להדליק את נרות החנפה בחוץ.

(פסקי תשובות)

אזרה זו תזרה

מדברי חז"ל וגדולי ישראל

”ששת הימים של חנפה עד ראש חודש טבת, הם כנגד ששת הימים שמדאש חודש סיון ועד קבלת התורה.” (דברי בינה)

אותם יקמו. (החיד"א)

בראשית ראשי תבות: ישועה רבה תהיה בזמן שימלה אנטיוכוס, וכן: ישועה רבה תהיה שיצחו בני אהרן. (בני יששכר)

ל"ו נרות הם כנגד ל"ו מסכתות, כי נר מצוה ותורה אור. (מדרש פינחס)

האור הגנוז, האיר במשך ל"ו שעות רצופות ואחר כך גנזו הקב"ה לצדיקים לעתיד לבוא. כנגדם הם ל"ו נרות חנפה, ולכן נקרא החודש פסלו, שהוא משתי מילים: פס ל"ו, של"ו הנרות שבו מקסי מהאור הגנוז. (חגי ישראל)

מפכ"י ראשי תבות מיימכה פאליס ה', וכן הס כל בשור מפני ה', מהפטרות שבת חנפה.

חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה כמפצרים ועד הנה" (רבי שלום מקאמינקא)

חנפה - חתימת כל האדם בעשה ונגמור, כי בואת חנפה נגמרת החתימה לטובה על כל ישראל. (מגן אברהם)

מפכ"י בגימטריה חסד. (השל"ה ה"ק)

חנפה במלואו, ח"ת נ"ו ו"ו כ"ף ה"ה, בגימטריה 646 כמנן בבלי וירושלמי, והוא סוד תורה שבעל פה. (בני יששכר)

זאת חנפת המזבח (במדבר ז, פד) - בגימטריה 955, כמנן זאת יהיה בימי החשמונאים, והוא רמז בתורה ל"ג חנפה. (הרוקח)

השמן אותיות נשמה. (שכת אמת)

מתתיהו בגימטריה 861, כמנן בית המקדש, שבזכותו נטרה בית המקדש וחזרה עבודתו. (בני יששכר)

חשמונאי - ראשי תבות: חודש, שבת, מילה, ונס, נרות חנפה - ראשי תבות: "סלח נא לעון העם הזה הגדל

המאור שבתורה

מאוצר ספורי חז"ל

בית חשמונאי ונס חנכה

בית המקדש השני עמד על תלו 420 שנה (ג'ת"ח-ג'תתכ"ח). מתוך 34 שנה תחת מלכות פרס (ג'ת"ח-ג'תמ"ב); 180 שנה תחת מלכות יון (ג'תמ"ב-ג'תרכ"ב); 103 שנה תחת מלכות החשמונאים (ג'תרכ"ב-ג'תשכ"ה); ו-103 שנה תחת מלכות הורדוס וצאצאיו עד הרבן בית המקדש שיבנה במהרה בימינו (ג'תשכ"ה-ג'תתכ"ח).

מלכות יון הרשעה עמדה על ישראל ובקשה להשכיחם תורתם ולהעבירם מחקי רצונם. כשעלה אנטיוכוס הרשע למלך במלכות סלקוס ההלניתי (יוניתי), בקש לכבש את העולם ולהשליט בו את תרבות יון. בשנת ג'תרט"ז, כבש את ירושלים והשליט בה תהו ובהו. במשך שלשה ימים בזזו תלמי את בתי העיר, הרגו ולא חמלו וטמאו את בית המקדש. אנטיוכוס גזר אז את שלש הגזרות החמורות: אסור שמירת שבת, חדש ומילה. ביום י"ז בתמוז, שרף אפוסטמוס, אחד משרי יון, את התורה והעמיד אדם בהיכל.

ביום כ"ה בכסלו ג'תרכ"א, ר"ב שנה מאז בנין בית השני, טמאו היננים את בית המקדש והעלו חזיר על בימה שהקימו מול מזבח ה'. טמאו את הטהרות ופרצו י"ג פרוצות בחומות הבית, שרפו את דלתות ההיכל והחשיכו פניהם של ישראל.

לפי הוראות המלך, הגיעו היננים לכל עיר בארץ ישראל והכריחו את תושביה היהודים להקריב קרבן לעבודה זרה ולכפר באלקי ישראל. כאשר הגיעו לעיר מודיעים, בקשו היננים ממתניהו הגזן להקריב את הקרבן, בכדי שהכל ילכו בעקבותיו. אך מתניהו קנא את קנאת ה' צבקות, הרג את היהודי המתיון שבקש להקריב דבר אחר על המזבח ואחריו הרג את שליחי המלך, נתץ את המזבח וקרא בקול גדול: "מי לה' אליו!".

מתניהו ובניו ברחו אל ההרים ורבים התקבצו סביבם והניפו יחד את נס המרד נגד המלכות הרשעה.

שנה לאחר מכן נפטר מתניהו ולפני מותו צוה לבניו להמשיך את המרד בגלוי, עד לחדוש עבודת בית המקדש והשליטת מלכות התורה בארץ. את נוהל המלחמה, הפקיד בידי של בנו יהודה המכבי, ואת שמעון מנה לאיש עצה.

חמשה בנים היו לו למתניהו: א. יהודה המכבי; ב. יונתן הנסיך; ג. יוחנן הגדי; ד. שמעון התרסי; ה. אלעזר החורני.

מלכות החשמונאים נמשכה מאה ושלוש שנים, ומצאצאי מתניהו החשמונאי הראשון מלכו אחד עשר מלכים. אחר מלכותם, תפס הורדוס, שהיה עבדו של הורקנוס המלך, את השלטון והצר לישראל.

הרמב"ן בפרושו (פרשת ויחי) כותב, כי החשמונאים שמלכו בזמן בית שני היו חסידי עליון, ואלמלא הם נשתפחו התורה והמצוות לישראל, אך למרות זאת נענישו עניש גדול, וכל ארבעת בני חשמונאי הגזן נפלו בידי האויבים עד שאמרו חז"ל: "כל האומר מבית חשמונאי אני - עבד הוא", כי הורדוס הרג את כל צאצאי המשפחה. הרמב"ן מצין שם, כי הסבה לענישם הוא מפני שמלכו ולא היו מרע יהודה ודוד, ולא קימו את הפסוק: "לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו", ולפיכך הענישם הקב"ה מדה כנגד מדה והשליט עליהם עבדים שהכריזתם.

בהתאם לצאתו של אביו מתניהו, המשיך יהודה את המרד ושמם כמנהיגי היהודים שש שנים. בשנת מות מתניהו, התפונן אנטיוכוס אפיפנס ('המפאך') היהודים פנוהו: 'אפיפנס' - המטרף) לעלות לירושלים כדי להלחם ביהודים, אך בדרך נפל ממרכבתו, עצמותיו נשברו ונשרו החל להבאיש. תלמי עזבוהו לנפשו מפני סרסונו, ולמרות שבקש לחזור בתשובה לא התקבלה תשובתו שלא נעשתה בלב שלם, והוא מת בבגיון.

עד נס חנכה, נערכו ארבעה קרבות בין יהודה המכבי ותלמי לבין היננים, ובכלם נצחו החשמונאים בדרך נסית ופלאית.

היהודים יצאו מהמערות ונהו אחרי יהודה שהכריז: "קומו ונעלה ציון ונחדש את עבודת בית המקדש". בדרך נלחמו ביננים והכריחו, הגיעו לבית המקדש וטהרוהו, הרסו את בימת השקוצים שהקימו היננים והקימו מזבח חדש, תקנו את הפרצות והוציאו את כל סממני הטמאה.

ביום כ"ה בכסלו ג'תרכ"ב, ערכו החשמונאים את חנפת המזבח שארכה שמונה ימים. הפהנים חפשו ונמצאו פה שמו קטן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, אך לא היה די בפה זה להדליק אלא יום אחד בלבד. בחסדי ה', דלק השמן שמונה ימים ולאחר נס זה מדליקים בכל שנה שמונה ימים ירות חנכה.

את מנון מלכות החשמונאים מתחילים למנות מאותה שנה והיא נמשכה מאה ושלוש שנים. לאחר נס חנכה, המשיך יהודה במלחמות עקבות מדים נגד היננים, ולאחר שש שנות מלוכה נפל יהודה באחד הקרבות ונקבר ליד קבר אביו במודיעים.

וואס הערט בייך אין חייך

האהוב והחשוב שיחיה.

אספת הורים

התלמידים היקרים מצדכם, הכינו להורים שבאו לאספת ההורים, 'מכתבים אישיים', ובו כתבו את מקצת הרגשות שלהם והכרת הטוב שהם חשים כלפי ההורים המסורים, אשר משקיעים את כל חייהם בשבילם ולמענם, וכן שתפו את ההורים בתחויות אשר בחיידך והנעשה ונשמע בו, והדגישו את הנקודות המצליחות אצלם ואת אלו שהם רוצים להעזר בהן, והכל במטרה להמשיך ולהתעלות ולהתקדם כלפי מעלה.

השבוע התקיימה אספת הורים לתלמידי הפתות הגבוהות בחיידך, כדי לשתף את ההורים בהתקדמות של בנם היקר שיחיה, ולשמע על למוזדיו והתנהגותו, ולשתף פעולה יחד כדי לראות בעליתו בכרם התורה והיראה ולעשות נחת רוח לאבינו שבשמים.

ההורים היקרים שמחו לפגוש את המלמדים החשובים והמסורים, אשר עומדים על המשמר בעבודת הקדש במסירות נפלאה, ועושים את כל אשר ביכלתם ולמעלה מכך לטובת התלמידים, וההורים שמחו להעביר אליהם את הוקרתם והערכתם, כשם שהמלמדים שמחו להעביר אליהם את המסרים החיוביים משלום הפקדון היקר שהפקד בידם, הנו

ספודי צדיקים, הליכות ועבודות מאלפות

מאורות הצדיקים

חנכה מאיר בכל מקום

ישב פעם רבי אהרן מקרלין בעל "בית אהרן" עם חסידיו, והפליג בשבחם של ימי החנכה. נענה אחד מחשובי החסידים ושאל: "מדוע השתבחו ימי החנכה יותר מכל המועדים? והרי נר חנכה מצותה למטה מעשרה? לא התפנו חלילה לומר שאור נר חנכה והארתו נמוך הוא ופחות משאר המצוות, אלא אדרבה, אורו חזק ונאיר כל כּוּן. עד שבכחו לגרש את החשכה גם במקומות הנמוכים ביותר."

מהו תענוג אמתי?

כמה מחסידיו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב, ישבו פעם בבית המדרש ושוחחו ביניהם. לפתע נכנס רבי לוי יצחק ושאלם על מה הם משוחחים, אך מפניו שדברו בענינים של מה בכך, התבישו לספר לו את תוכן שיחתם. לאחר שהפציר בהם שוב, נאלצו לספר לו ששוחחו ביניהם על עשירותו הגדולה של הגרף פוטוצקי, שבכספו הרב מרשה הוא לעצמו את כל תענוגות העולם הזה, עד שביום קיץ אחד חשקה נפשו להחליק במזחלת בעין השלג, ולשם כך פזר מאות שקי סכר והחליק עליהם במורד ההר. פנה רבי לוי יצחק ושאל את החסידים: "אמרו נא לי, האם הגרף מדליק נרות חנכה?" תמהו הנוכחים לשמע השאלה, שהרי גוי הוא הגרף, והרבי אמר בפסקנות: "אם כן, אין לו שום טעם בתענוגי העולם הזה! ספור זה נהגו אדמו"רי בית רוז'ין לספר לעתים בעת הדלקת נרות חנכה, כדי להשריש בלב החסידים את התענוג הצרוף בקיים מצות ה'.

להתרומם עם המצוה

מבאר היה רבי ישראל מטשורטקוב, את הנפקס בשלחן ערוך: "כל התופס נר חנכה בידו ועומד, לא עשה כלום", כי מי שאוחז נר חנכה בידו והוא בבחינת עומד, שאינו מתעלה ומתרומם עם המצוה, לא עשה כלום, ואין בעשייתו שום ערך, שכן אין עקרה של המצוה הדלקה בלבד, אלא לרומם את לבו ורוחו של המדליק ולקרבו לאביו שבשמים."

הדליק את נשמתו

רבי שמואל מסלונים היה מהדר במצות חנכה בכל מאודו. במשך השנה טרח להכין שמון זית מבחר ואת הפתילות גלגל שעה ארצה ובדבקות עצומה. שנה אחת נסע לזקנו בעל "יסוד העבודה" והתאכסן בסמוך לבית המדרש. בערב שבת חנכה, הכין את הנרות במנוחה ועלה לחיות בסדר עבודת הדלקה של זקנו. כשחזר, גלה כי מאן דהו נכנס לבית המדרש וכשנזכר שעדין לא הדליק נרות חנכה ונמצא לפניו נרות מזמנים, לא ברר של מי הם, והעלה בהם את האור. למרות שכל עמלו בהכנת השמן והנרות היה לריק, לא בא רבי שמואל לכלל פעס ובשלוה מפלאה יצא לתור אחר נרות אחרים, אלא שעקב השעה המאחרת לא עלה בידו למצא כי אם נר אחד של חלב. נטל רבי שמואל את הנר הבודד ואמר: "השעה כבר מאחרת, אדליק נר זה לכבוד חנכה", ויותר לא דבר על מה שארע עמו. כמה חסידים שעמדו שם, השתוממו אל מול פח ההבלגה שלו וכאשר הסתלק זקנו ה"יסוד העבודה" וכמה מצאצאיו היו ראויים להמשיך את הנהגת העדה, בחרו זקני החסידים בנכדו ה"דברי שמואל" למלא את מקומו, לאחר שעמדו על מדותיו התרומיות. ולא מתוך עבודת הדלקת הנרות בדבקות, אלא דוקא מפּך שלא הדליקם ולא פעס כלל.

האיש הפשוט התעלה בהדלקת נר חנכה

החדושי הר"מ ספר פעם, כי באחד מימי החנכה נכנסו כמה חסידים אל החוזה מלבלין ואחד מהם הזכיר לברכה את אחד מידדיו. הביט החוזה בשמו של האיש ופניו התכרכמו בצער. לערב נכנס שוב החסיד והזכיר את חברו, והפעם אמר החוזה שהאיש מאיר וזורח בכל העולמות. לפליאת החסיד הסביר החוזה: "בפעם הראשונה ראיתי שהאיש משחק בקלפים (כפי שמעטים נהגו לעשות כן בחנכה שלא כדיון), ואלו בפעם השנייה הדליק אז את נרות החנכה והאיר את כל העולמות."

מאור ההפטרות

הפטרות וישב
"כה אמר ה'

[עמוס ב', ו' - ג', ח']

בקשר לפרשתנו שקראנו בה על מכירת יוסף, קוראים את הפטרותנו שכתוב בה בפסוק הראשון: "כה אמר ה', על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו, על מכרם בכסף צדיק, ואביון בעבור נעלים, ובמדרש זה נדרש על מכירת יוסף, ש'על ארבעה לא אשיבנו על מכרם, הפנה לך שמכרו את יוסף ארבע פעמים (אגדת בראשית) וכן אביון בעבור נעלים' הפנה שהאחים התחלקו עם עשרים הכסף שקבלו בשביל המכירה, וקנו עם זה נעלים (פרקי דרבי אליעזר).

הפטרותנו היא חלק מנבואת עמוס הנביא, שבו מוכיח את עם ישראל על פשעיהם, ואומר להם שאפלו שהם עברו על העברות החמורות, לא נחתם דינם אלא על כך שהדינים מטים את הדין באופן שהם רוצים כדי שיצא להם רוח מזה. וכן מוכיח אותם על פשעים נוספים.

הנביא מזוהר אותם שלא יחשבו שהם חזקים ואין להם ממה לפחד, שהרי את האמרי שהיתה האמה החזקה ביותר מבין שבע האמות, ה' השמיד כדי לתת את ארצם לבני ישראל. ואיך אחר כך פשעם ישראל ירשו את האמוריים הם חטאו לבד באותם החטאים של האמוריים? ועל אף הטובות שה' עשה עם בני ישראל, הם המשיכו בחטאיהם, ולא נתנו לנביאים שינבאו.

בסיים דבריו קורא הנביא לעם ישראל בדברי התעוררות, שיתנו לב להבין שה' הוא המנהיג הקובע את מארעות העולם, ולא יכול להיות שהנביאים ינבאו בלי לדעת את מה שה' עתיד לעשות. כי כמו שפויבן לכלם שפשאריה שואג ביער זה סמן שהטרף שלו קרוב אליו, כל שכן צריכים להבין שה' שואג אלינו על ידי הנביאים שיחזרו אליו (ע"פ המלבי"ם) - "אריה שאג מי לא ירא, ה' אלקים דבר מי לא ינבאו!

מהדרכותיו והנהגותיו של מו"ר רבי אשר זיע"א אשר לאורו נלך:

לאורו נלך:

יוסף להבה", ואלו על עשו נאמר: "ובית עשו לקש". ואם יעקב ויוסף משולים לאש ולהבה, הרי יכולים הם לשרף במהירות את עשו שהוא משול לקש, ולכן אין ליעקב לפחד כלל מעשו.

נכנסו החברים אל מורנו זצ"ל ותמהו:

"איזו פקחות יש כאן, לומר על ניצוץ שיכול לשרף את כל הפשתן? הרי כל אחד יודע שאש שורפת ומכלה חפצים דליקים!"

ומורנו השיב בנעם שפתיו:

"צריך לדעת איך להבין את דברי רש"י הקדושים. וכי מדבר כאן בפשתן רגיל של מה בכך? מדבר כאן בכחות הטמאה של היצר הרע, כנגד כחות הקדושה של היצר הטוב. כאשר האדם עומד בפני נסיון גדול והיצר הרע מנסה להחטיאו ומפעיל עליו כחות גדולים שיעשה שלא כרצון השם, צריך האדם להפעיל ניצוץ אחד והוא מספיק בשביל לשרוף את היצר הרע ולהכניע אותו.

ומהו הניצוץ הקטן? המשיך רבי אשר ואמר, הניצוץ הוא הבטול הגמור של האדם, כח הענוה וההתבטלות, לדעת שהכל מתנהל על ידי הקדוש ברוך הוא, ולבקש ממנו כחות להתגבר על המכשולים ולעבד אותו באמת ובתמים, באהבה גמורה לשים יתברך.

לפני פארבעים שנה, ישבו בצומת כמה חברים, מתלמידיו של מורנו רבי אשר זצ"ל, ושוחחו ביניהם בדברי תורה ועבודת ה'. היה זה בפרשת וישב ואחד התלמידים הקריא בפני המסבים את דברי רש"י בתחלת הפרשה על הפסוק "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען".

מביא רש"י משל יפה על אדם מוכר פשתן, ופעם אחת הגיעה שיגרה של גמלים טעונים פשתן כדי להכניסו במחסנו של הפשתני. מול המחסן, עמד אדם שמכר פחם להסקה וחמום הבית. עמד הפחמי והביט בשירת הגמלים עם הפשתן הרב, והתפלא בקול: "איזו כמות גדולה של פשתן! היכן יכניסו את כל הכמות הגדולה הזו?"

עמד שם איש פקח אחד, הביט בפחמי ואמר לו: "מדוע אתה כל כך מתפעל מהכמות הגדולה של הפשתן? הרי ניצוץ אחד של אש שיוצא מהפחמים שאתה מוכר, יכול להדליק ולשרוף את כל הפשתן ברגע אחד ולא ישאר ממנו כלום!"

אחרי המשל היפה הזה, ממשיך רש"י להסביר את הנמשל. בסוף הפרשה הקודמת, פרשת וישלח, מפרטים כל האלופים של עשו וצאצאיו הרבים. עמד יעקב אבינו ואמר: "מי יכול לכבש כל כך הרבה גבורים של צאצאיו עשו?"

לכן מתחילה פרשת וישב עם הפסוק: "אלה תולדות יעקב - יוסף". והרי על שניהם נאמר: "והיה בית יעקב אש ובית

נשגור בזאת ברכת מזל טוב חמה ולבבית לתלמידינו היקרים וחביבים מאוד
אשר ברזסקי נ"י - כתה ב'
יוסף צבי קרויס נ"י - כתה ו'
יוסף קלירס נ"י - כתה ז'
לרגל יום הולדתם בשעה טובה ומוצלחת

פרותיה מתוקים צלה נאה אמת המים עוברת תחתיה, ותזכה ללכת בדרך האמונה הפשוטה הסלולה לנו ממו"ר רבי אשר זיע"ע דרך כל הצדיקים האמתיים של כל הדורות ותעשה נחת רוח לבוורא יתברך שמו ולהוריכם ולתפארת עם ישראל

גלין 660
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מי שמנצח את המלך יענש

אחד ממלכי אומות העולם פנה אל רבי תנחום ואמר לו: "הבא ונהיה עמי ועמך לעם אחד!" השיב לו ר' תנחום: "טוב ויפה, אך אנו היהודים הננו נימולים ועל כן לא נוכל להיות כמוכם, הגויים. המולו איפה אתם ותהיו כמונו, היהודים." ירד המלך לסוף כוונתו של ר' תנחום והבין את הפקחות שבתשובתו, אמר לו אכן ניצחתי בדברך, ואולם, על פי החוק מי שמנצח את המלך מושלך הישר אל גוב האריות. מיד קרא למשרתיו והללו השליכו את היהודי אל הגוב, וראו זה פלא: האריות ניצבו ליד ר' תנחום הביטו בו אך לא נגעו בו לרעה. באותו מעמד נוכח גם מומר אחד שונא ישראל, והלה התרעם על הנס שארע ליהודי, בועמו כי רב פנה אל המלך ואמר לו: נראה שאין האריות רעבים עתה, ועל כן לא נגעו ביהודי. הבא ונעשה נסיון וניווכח אם האריות רעבים או לאו, הציע המלך וקרא למשרתיו, השליכו אל הגוב את האדם הזה, ציוה והצביע על המומר. הושלך המומר לגוב האריות, ובאחת התנפלו עליו האריות ואכלו את בשרו לתיאבון.

(עפ"י מסכת סנהדרין ע"ח)

פרשת השבוע

וישנאו אותו (ל"ז - ד')

מסופר על הרה"ק רבי צבי פסח פראנק זיע"א שאמר: משנאתם של השבטים אפשר ללמוד אהבת ישראל מה היא, "וישנאו אותו" נאמר, ואחר כך כתוב "ויוסיפו עוד שנוא אותו", כלומר, הוסיפו רק מעט שנאה על שנאתם, הכל במידה ובמשקל, שכן גם בשעת המחלוקת, אשר הם החליטו בה כי מותרת היא, לא שכחו את אמת המידה ולא הפריזו בשנאתם, אלא אך כפי הערכתם שכן ראוי לנהוג.

וישמע ואובן ויצילהו מידם

(ל"ז - כ"א)

מסופר על הרה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, שאמר להרה"ק רבי ישראל משקלוב זיע"א כדברים האלה. יש הבדל גמור, בין עצת ראובן לבין עצתו של יהודה, ראובן הציע להשליך את יוסף לתוך הבור, אבל הבור היה בארץ ישראל, וכשאדם מישראל נמצא בתוך ארצו, מצבו

יותר בטוח גם אם נחשים ועקרבים סובבים אותו, אבל עצת יהודה היתה למכור את יוסף לישמעאלים, ולהוציאו לחוץ לארץ, ובגולה ובניכר, גם אם לפרקים זוכה אדם מישראל להצליח ולעלות לגדולה, בכל זאת הריהו קרוב למיתה יותר מן החיים.

הכר נא הכתונת בך היא אם לא

(ל"ז - ל"ב)

הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א נסע עם מספר תלמידיו אל הרה"ק ר' אלימלך מליזענסק זיע"א. לאחר שר' לוי יצחק נסע לדרכו, נשאר אחד התלמידים במקום, ולא המשיך לנסוע איתם. שאל אותו ר' אלימלך למה אינך נוסע עם רבך? אני כבר מכיר את רבי זה, עתה רוצה אני ללמוד את דרכו בקודש. ענה התלמיד. תפסו ר' אלימלך ואמר: אומר אתה כי כבר למדת להבין את ר' לוי יצחק הצדיק? אין אתה מכיר אפילו את איצטליתו, כי הקדושה של הצדיק ניכר גם על איצטליתו.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:20 ת"א: 5:21 ר"ת: 5:53

פרשת וישב

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:04 ת"א: 4:18

רבים, חלף פרק זמן ארוך, והמכתב כאילו נמחק מזיכרונו של הפונדקאי, במשך הזמן הזה הספיק להיות פעמיים במעזיבוו אצל הבעש"ט הקדוש, ואפילו אז לא נזכר במכתב, גם הבעש"ט לא הזכיר לו את דבר המכתב. ולכאורה, נראה היה כי עד יום מותו לא יזכר בו. ואולם לא כך היה:

ימים רעים באו על הפונדקאי, נתהפך עליו הגלגל, ראשית ירידתו נגרמה בשל הפריץ, אשר הפונדק היה שייך לו, הלה העלה את המחיר שתבע תמורת שכירות הפונדק. זו היתה רק ההתחלה, ובהמשך תכפו ובאו עליו צרות רבות, עד אשר נתרושש כליל ונאלץ לוותר על הפונדק ולחפש לו מטה לחם במקום אחר. באותה עת כבר לא היה הבעש"ט הקדוש בין החיים. שאלמלא כן היה בא אצלו הפונדקאי האומלל ומבקש את ברכתו. באין ברירה אסף הפונדקאי את מטלטליו והתכוון לפנות את הפונדק לבעלים החדשים. הלך מחדר לחדר וממחסן למחסן וקיבץ את החפצים העשויים להביא לו תועלת ברבות הימים.

במהלך חיפושיו הגיע גם אל האורווה, והחל אוסף את שמצא שם בארגונים, באחד הארגונים הסב את תשומת לבו מכתב, המכתב המונח בקרקעית הארגון, היה צהוב מיושן וניכר עליו כי מצוי הוא שם ימים רבים, הושיט הפונדקאי את ידו אל המכתב, ובהבחינו באותיות הרשומות על המעטפה הכיר בהן את כתב יד קדשו של הבעש"ט. אז נזכר: הן זהו המכתב שמסר לי הצדיק או, כששהה בפונדקי היה זה לפני כחמש עשרה שנה בערך, על מנת למסרו לשני אנשים בברודי.

הביט הפונדקאי במכתב וכל גופו החל רועד, דמעות זלגו מעיניו, דמעות של צער וחרטה, עתה, בטוח היה שכל ירידתו וכל אסונו פקדו אותו, כיון שמעל בשליחותו של הבעש"ט הקדוש. "כיצד אוכל לסלוח לעצמי על שעכבתי את מכתבו של הבעש"ט זה חמש עשרה שנה?" התייפח הפונדקאי בחשכת האורווה. מי יודע מה כתוב בו, במכתב, ועד כמה היה נחוץ למסרו לייעודו, ובעצם, חלפה מחשבה בראשו, מי יודע אם אותם אנשים, שאליהם הפנה הבעש"ט את אגרתו, נמצאים עדיין בחיים? ואז בבת אחת, התנער הפונדקאי מבכיו, ובצעד נמרץ קם והחל פוסע. "אלך עכשיו אל ברודי העיר" גמלה החלטה נחושה בלבו, "אלך אפילו ברגל! ובלבד שאמצא את שני האנשים הללו, או את בני משפחותיהם, ואמסור לידיהם את המכתב!".

אני מתפעל מאהבת ישראל שיקדה בלבו

מעשה זה סיפר הרדה"ק רבי אברהם יהושע העשיל – ה"אודה ישראל" מאפטא זיע"א: באחד מימי טבת הסגריריים נסעו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א ומקורביו בדרכים מושלגות ובוציות לפדות שבויים מישראל. בדרכם עברו ליד פונדקו של יהודי, היה זה הפונדק היחידי בחבל ארץ זה, והנוסעים סרו פנימה לתפילת מנחה. למראה האורחים הבאים תחת צל קורתו, אורו פניו של הפונדקאי, היה זה יהודי חסיד וירא שמים, שלא זכה בכל יום לקבל אורחים יהודים, ובימות החורף על אחת כמה וכמה, לא יפלא, כי כשנוכח שהבעל שם טוב הקדוש וחסידיו הם אורחיו הפעם, שמח האיש שמחה רבה, וערך לכבודם משתה גדול. במהלך השיחה נודע לפונדקאי מטרת נסיעתם של הבעל שם טוב ותלמידיו, והוא מסר לידי הצדיק סכום נכבד למען פדיון השבויים.

בטרם נפרדו ויצאו לדרך, פנה הבעש"ט למארח ושאלו אותו למצבו ולמצב בני משפחתו. "אולי ברצונך לבקש בקשה מיוחדת?" שאל. "ברוך ה'" השיב הפונדקאי, "אינני חסר דבר!". השיב הבעש"ט: אמנם לך אין כל בקשה ממני, אך לי יש בקשה ממך. ואנא אל תשיב פני ריקם. "מדוע אפוא מבקש רבנו ואינו מצוה? הן נכון אני לעשות למענו כל שביכולתי" השיב היהודי. ביקש הבעש"ט פיסת ניר, עט ודיו וכתב מכתב כלשהו. את המכתב נתן בתוך מעטפה, ועליה רשם את שמות הנמענים, היו אלה שמותיהם של שני פרנסים בקהילת ברודי. נתן הבעש"ט את האיגרת החתומה בידי הפונדקאי ואמר: בקשתי היא, כי אתה בעצמך תמסור אגרת זו לייעדה, אל תשגר אותה על ידי שליח ואף לא באמצעות הדואר. הניח הפונדקאי את המכתב בתוך כיסו ואמר: מבטיח אני למלא בעזר ה' את בקשת רבנו.

בנתיים הלכו הבעש"ט והנלווים אליו אל פתח הפונדק, ברצותם לצאת לדרך, יצא הפונדקאי לפנייהם אל האורווה, על מנת לרתום את הסוסים לעגלה, ושם באורווה, כשהתכופף להוציא את הרתמות ממקומן, נשמטה המעטפה מכיסו ונפלה לארגו סמוך. הפונדקאי שהיה עסוק במלאכתו, כלל לא שם לבו לאשר התרחש. עד מהרה יצא הבעש"ט ומקורביו לדרך, הפונדקאי ליווה אותם כברת דרך ארוכה, וכששב לביתו פרח עניין המכתב מזיכרונו לגמרי. עברו ימים

משל ונמשל

ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם

משל לאחד מבכירי השרים של המלך, שנצטווה ע"י המלך לנסוע לעיר אחת רחוקה, אשר אנשיה אינם שומעים בקולו, ואינם סרים למרותו. מטרת הנסיעה היתה להשליט שם סדר, להחזירם למוטב וליישר דרכם. לפני שנפרד השר מהמלך, אמר לו המלך, דע לך יקירי, תושבי המקום הינם אנשי ריב ומדון מלאי כעס וחימה, מראים פנים של תמימים, אבל תחת המסווה, ערמומיים הם, וכל רצונם להשחית נפשות טהורות, ללכת אחרי ההבל, לכן אמר המלך לשר, אני מצווח להיזהר מהם לבל תיגרר אחר מעשיהם הרעים, שקול כל צד ושעל שאתה עושה, וגם בזמן שאתה נמצא בבתייהם ובסביבתם, אל לך ליפול ברשתם, מלבד זאת ביקש המלך, אחרי תקופה שתהיה בחברתם, עשה כל מה שביכולתך להוכיחם כדי להחזירם בתשובה, ואם אכן כך תנהג, אעשה לך כבוד מלכים לתפארת, ארום אותך מעל כל השרים, ושמן יתנוסט לתהילה בכל המדינה, אבל אם תתפתה ותלך אחרי מעשיהם הרעים, אתה פושע וחד דינך למות, כדין כל מורד במלכות. כמוכן שהשר ששמע את האזהרות מפי המלך בכבודו ובעצמו באופן חד וברור, הפנים את הדברים בלב, ואין ספק כי יבצע אותם כמו שצריך.

הנמשל: הקב"ה מלך העולם, שלח את הנשמה הטהורה לעולם הזה, ובהיות הנשמה בגן עדן, ואח"כ בבטן אמו, ציווה עליה להישמר מיצר הרע ולהתרחק ממנו, ולא זו בלבד, אלא ציווה עליה להפוך את היצר הרע לטוב, כמו שהסבירו המפרשים את הפסוק (דברים יא – יג) 'ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם' ועל ידי שיסתופף בצלו של היצר הטוב, תתענג נפשו להנות מזיו.

משלי החיד"א

ימים רבים נדד הפונדקאי בדרכו לעיר ברודי, וכשסוף סוף הגיע למחוז חפצו היה שבור ורצוץ, עייף ויגע, והצמא והרעב נתנו בו את אותותיהם. עיר גדולה היא ברודי, והפונדקאי לא הכיר בה איש, פנה אפוא אל בית המדרש ושאל את השמש ואת המתפללים אם מכירים הם את שני הפרנסים ששמותיהם רשומים על מעטפת מכתבו של הבעש"ט, איש מבין הנוכחים לא הכירם. פנה אל זקני בית המדרש: הללו בוודאי זוכרים שמות מלפני חמש עשרה שנה, "בטוחים אנו", השיבוהו, כי לא היו מעולם בברודי פרנסים הנושאים שמות כאלה, אין זאת אלא שטעה כותב המכתב והזכיר שמות שלא היו ולא נבראו! אבל הפונדקאי עמד על דעתו: "את המכתב הזה כתב הבעש"ט הקודש, ואין זה יתכן כי יד קדשו תטעה!".

עודנו עומד ומתווכח עם אנשי ברודי, והנה נכנסו נערים במרוצה אל בית המדרש, וקראו בצהלה: "נבחרו פרנסי החודש לעירנו – שנים עשר פרנסים" ומנה את שמותיהם, בין השמות נקבו הנערים גם בשני השמות שהיו רשומים על המעטפה שבידי הפונדקאי. בלא לומר מילה עזב הפונדקאי את בית המדרש ואץ לחפש את שני הפרנסים החדשים, סוף סוף מצאם ובידיים רועדות הגיש להם את האיגרת ששיני הזמן נגסו בה. וכך היה כתוב באיגרת: אל פלוני ואלמוני, פרנסי החודש ומנהיגי הקהילה בעיר ברודי, הנה, בבוא אליכם זה המוכ"ז (המוטר כתב זה), השתדלו נא לטובתו, כי איש הגון הוא וחי כל חייו בעושר, עתה נהפך עליו הגלגל וירד מנכסיו, ולכן, אני ישראל בן שרה בעל שם טוב, מבקש מכם כי תתאמצו לבוא לעזרתו". כשסיים ה"אוהב ישראל" מאפטא את הסיפור אמר לחסידיו: "אתם מתפלאים ומתפעלים, בוודאי על רוח הקודש של הבעש"ט, שצפה וראה מראש את שעתיד לבוא על אותו פונדקאי, ואילו אני מתפעל מאהבת ישראל שיקדה בלב, עד כי מרוב אהבתו לכל אדם מישראל הביט בו ובמצבו במבט חודר, שהבהיר לו מה יהא גורל אותו אדם לאחר שנים רבות, ומסיבה זו השתדל לעזור לכל אדם גם לאחר שהוא עצמו כבר לא היה בעולם הזה".

צ'ין אדם לחברו

הוי מקבל את כל האדם בסבר

פנים יפות

מסופר על הרה"ק רבי חיים חזקיהו מדיני ה"שדי חמד דיע"א, (יומא דהילולא כ"ד כסלו), שהיה דרכו בעת לימודו, בכל פעם שנכנס מישוהו לחדרו, היה מרכין ראשו ומביט לעבר איזה כתב שהיה מונח במגירת שולחנו, ואחר כך פנה אל האיש ומדבר עמו. סיפר אחד מהמקורבים, בהבחיני בזאת, סיקרן אותי מאד מה כתוב באותו פתק שהיה מעיין בו תמיד. חשבתי שמתמא הפסוק שויתי וכיו"ב, אולם מה רבה היתה הפתעתי, כאשר נתגלה לי סוד הפתק הנ"ל, כמדומה שהיה זה לאחר פטירתו, והיה כתוב שם לא אחר מאשר "הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות" (אבות א' ט"ו) הבנתי שהצדיק שהיה עסוק וטרוד מאד בלימודו ובעיונו ובכתבית ספריו, חשש שמא ואולי לא יקבל את מישוהו מבין הבאים אליו באמצע הלימוד בסבלנות ובמאור פנים, ועל כן כתב ואת לעצמו להזכירו בכל עת על החובה להתייחס לכל אדם בסבר פנים יפות.

מסירות נפש כפשוטו של הצדיק
מסופר על הרה"ק רבי ברוך בעל ה"מקור ברוך" מסערט וויזניץ זיע"א, שבאחד הימים נלקח, על ידי הצוררים למאסר, איש לא ידע מה העילה למעצרו ומה צפוי לו. אח"כ התברר שהאשימו אותו בריגול

לטובת האויב. תוך כדי נסיעה אל הכלא, הבחינו שומריו בשני יהודים שחיפשו אוכל בשדה פתוח, ומיד תפסום, כבלו אותם בידיהם וברגליהם, ודרכו את רוביהם כדי להמיתם על אתר ביריה רח"ל. מיד קפץ הרבי והשתטח לרגלי ראש השוטרים, נשק את מגפיו והתחנן לעומתו בדמעות שליש שיהרוג אותו תחתם, עד שנתרכך לבו וציוה להתיר כבליהם ולשחררם. לימים התבטא ר' הצדיק, שזו היתה לו פעם יחידה בחיים שהתחנן לגוי.

גם על עצמו אסור לדבר לשון הרע
מסופר על הרה"ק בעל ה'חפץ חיים' זיע"א שיצא פעם מחוץ לעיר, ופגש בו בעל עגלה עם מרכבה, ושאל אותו, איפה הולכים כאן לה'חפץ חיים? שאל אותו ה"ח" בשביל מה אתה צריך אותו? ענה שהוא רוצה לקבל ברכה. אמר לו ה'חפץ חיים' סע הביתה והשם יתן לך ברכה, הוא לא כל כך צדיק כמו שאתה חושב עליו. הרים בעל העגלה את המקל שמכה בו את הסוסים, והיכה בו את ה'חפץ חיים', מפני שדיבר לשון הרע על ה'חפץ חיים'. אחר כך הגיע בעל העגלה לראדין, נכנס ל'חפץ חיים' ולאחר שהכיר אותו התעלף, לאחר שהתאושש, אמר לו ה'חפץ חיים', יהודי יקר, הרי אתה לא אשם, אני הוא האשם, כיון שדברתי לשון הרע על ה'חפץ חיים', ומכאן ראיה, שאפילו על עצמו אסור לדבר לשון הרע.

הילולא דצדיקא

שבת קודש כ' כסלו

הרה"ק רבי משולם פייביש ב"ר דוב בעריש מקרעמניץ (משנת חכמים - תקל"ה)
הרה"ק רבי בנימין זאב וואלף הלוי ב"ר שמואל מבאלטא (תקפ"ו)
הרה"ק רבי דוב בעריש מאושפיצין ב"ר משה (תלמיד החוזה הק"ו - תקצ"ח)
הרה"ק רבי ברוך מויזניץ ב"ר מנחם מענדל (אמרי ברוך - תרנ"ג)
יום ראשון כ"א כסלו
הרה"ק רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא משינאווא (איילה שלוחה - תרכ"ד)
הרה"ק רבי יוחנן מקארלין ב"ר ישראל (תשט"ז)
יום שני כ"ב כסלו
רבי אליעזר אשכנזי ב"ר אליהו (מעשי ה' - שמ"ו)
(הרה"ק רבי פינחס מאוסטראה בן הייבי ר' יעקב יוסף (תקס"ו)
יום שלישי כ"ג כסלו
רבי מרדכי הלפרין מאוסטראה ב"ר יואל (המכונה בעל שם - תקט"ז)
הרה"ק רבי אברהם מאולינוב ב"ר יצחק חריף מסמבור (תקע"א)
הרה"ק רבי אלימלך לוי מטאהש ב"ר משולם פייבוש (תש"ג)
יום רביעי כ"ד כסלו
הרה"ק רבי חיים חזקיהו ב"ר רפאל אליהו (שדה חמד - תרס"ה)
יום חמישי כ"ה כסלו
הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר צבי הירש המגיד מקרעמניץ (שבט ישראל - תק"ס)
יום שישי כ"ו כסלו
רבינו אברהם בן דוד (הראב"ד בעל ההשגות - ד"א תתקנ"ט)
הרה"ק רבי אליעזר מקאזניץ ב"ר משה אליקים בריעה (תרכ"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטביץ שליט"א
מו"ס "ב"א אורח" רפרוס יוסף הדרש" על המעשרים.
הלכות מזווה (י"ז)

א) חדר של עובד זר בבית ישראל, אע"פ שהגוי ישן שם, והוא מיוחד לו, חייב במזווה, כיון שהוא דירת ישראל. (ערוך השולחן יור"ד סימן רפ"ו ס"ג, וראה בארוכה בשערי יוסף הלכות מזווה, ודיני העסקת עובד זר בבית ישראל).

ב) נאמר בתורה וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, וכתבו הפוסקים שמקום שאין לו בעלות, אינו בכלל חיוב מזווה. לכן במקומות שהוא חברה בע"מ, כגון בבנקים וכדומה, או בכל מקום שאין בעלות, כגון בעיריה וכדומה, יש לקבוע בו מזווה בלא ברכה. (ונתבאר בארוכה בספר שערי יוסף הלכות מזווה).

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

להודות ולהלל
ולהמשיך להתפלל

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

פרשת וישב

מבית שבת טיש

מתוך סדרת "מדות טיש" על כל פרשות השבוע

ניתן להשיג בכל חנויות הספרים

נושא השבוע: זכוי הרבים

משבה

מאמר פתיחה

כבר עברו קרוב לשלושת אלפים וחמש מאות שנה, מאז קריאתו הנרגשת של יוסף הצדיק: "את אחי אנכי מבקש! הגידה נא לי איפה הם רעים!?! ועדין קריאתו מהדהדת באזנינו ומחבת את כללנו לבדק היכן אחינו בני ישראל רועים, להתמסר למענם ולקרבתם תחת כנפי השכינה. וכך היה ה' אמרי חיים" מווי'נין דורש: "את אחי אנכי מבקש" - אנכי הוא הקב"ה, שנאמר 'אנכי ה' אלוקיך', וכביכול הקב"ה בעצמו מבקש את אחיו בני ישראל, היכן הם? כי הם שרונים בעוונותיהם הרבים בגלות, וכך צריכים גם בניו לבקש את אחיהם ולהוציאם מהגלות הרוחנית בה הם שרויים. וכה גדול הוא זכוי הרבים, עד שלאחר שעלה רבי מנחם מנדל מויטפסק לארץ הקודש, שלח מכתב אל רעו הנודע רבי שניאור זלמן מלאדי בעל 'התניא', ובו התבטא, שאם היה שוקל במאזני השכל קדם נסיעתו לארץ החיים את המצוה הנשגבה הזו של זכוי הרבים, יתכן שהיה מותר על-כל העליה לשם-כך.

רבי יהודה צדקה, ראש ישיבת "פרת יוסף", היה מחנך את תלמידיו, כי לאחר שגדלו בתורה ויראת שמים, מוטלת עליהם החובה לדאוג לטובת הכלל ולזכות את הרבים בשערי תורה ודרכות, כדי לקרב את לבם של אחינו בני ישראל לאבינו שבשמים. ובעצמו אף יזם ושלח תלמידי חכמים להרביץ תורה ברבים, וליסד שערי תורה לעם שבשדות, כדי להחזיר בהם תורה ויראת שמים. רגיל היה לדרש את הדין המוציא בהלכות תפלין, כי אסור להפסיק בדבור בין תפלין של יד לבין תפלין של ראש, והיה אומר כך: "תפלין של יד מסמלות את בעלי המלאכה אשר עסקיהם ביד ובעמל כפיים, ואלו תפלין של ראש מרמזות לתלמידי החכמים שמיגעים מחם בתורה. מוטלת אכזא החובה שלא להפסיק ביניהם, ושניהם יהיו סומכים זה לזה. וכיצד? תלמידי החכמים ישפיעו תורה ורוחניות על בעלי המלאכה, ובעלי המלאכה יתמכו מיגיע כפיהם ויסיעו ללומדי התורה..."

אחד היסודות החשובים בשיתוף של ה'סבא' מנובהרדוק, היה שלא להסתפק בהקדשת החיים לעליה רוחנית עצמית, אלא להפקיר את המעמד הרוחני למען האל. וכך היה מפרש ואומר: "בכל ינפך" - יש למסור גם את הרוחניות שהיא הנפש, לעבודת השם, ויש להחליץ לזכות את הרבים מבלי להתחשב בעצמי, אף אם מתוך זה יפגע האדם מהלמוד העצמי. רגיל היה להשתמש בפתגם הידוע: "כמה נפולונים נאבדים בין הרועים", דהיינו כמה יחידים שאין איש שם על-לב אליהם, יכולים לצמח ולהיות לגדולי תורה ויראה, ואותם צריך לחפש ולברר מתוך המונים. וכן היה רגיל לומר: "יש לזרע בכל השטחים ולשמור על הפקומות המצמיחים", דהיינו לפעל באופן רחב ולהשקיע ברבים, אפילו אם לבסוף יקצרו רק חלק קטן מפרות העמל שהשקע. וכך מתאר בעטראמן בספר "תנועת המוסר": "תלמידי נובהרדוק, התמסרו גם למשימה זו של זכוי הרבים בכל קיצוניותם. הם התאגרו בגבורה הרואית ובעזרת דקדושה, הפקירו את כל ענייניהם האנוכיים ותועלתיותיהם הפרטיות, הרוחניים והחוקיים, והתגייסו בכל כחם והתלהבותם לעבודה זו. לא עמדו בפניהם כל מעצורים, לא חתו מפני-כל, שמו פניהם פחלמיש, נתנו גום ונפשם למכים ולמגדפים, ונרתמו במאבק עז למען הרבצת תורה. אצו מקומם למקום תוך סכנת דרכים וחרפת רעב, כנסו תוך מסירות נפש ילדים ונערים, יסודי ישיבות ובתי חנוה, והפקירו את כל שותם למענם".

וכך היה המהר"ש מליובאוויטש אומר: "גלויו של הבעל-שם טוב היה, שפטררת ירדת הנשמה בגוף היא כדי

להאיר את העולם, וזאת על-ידי עבודת זכוי הרבים דוקא, כי על-כל אחד לפעל ככל-יכלתו למען האל, עד אשר זכות הרבים תלויה בו". ויסוד גדול בעבודה זו, קבע הרבי מליובאוויטש, גדול מזכוי הרבים בדורנו האחרון: "יש לדעת, כי המטרה העלמית בזכוי הרבים, אינה בשביל לצבר לעצמו זכות של מצוה הרבים, אלא בשביל לקרב יהודים לאבינו שבשמים ולעשות לו נחת רוח!"

מדגש מהות המדה

זכוי הרבים היא מעלה גדולה ונשגבה, עד שאמרנו חז"ל שכל המצוה את הרבים אין חטא בא על-ידו, ומאידך מי שקמי שמחטיא את הרבים, אין מספיקים בידו לעשות תשובה. על משה רבנו שאהב וזכה את הרבים, נאמר "צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל", ולעמיתו ירבעם בונבט שחטא והחטיא את ישראל, חטא הרבים תלוי בו, שנאמר "על חטאות ירבעם אשר חטא ואשר החטיא את ישראל". חז"ל אף נתנו טעם לכך שהמצוה הרבים אין חטא בא על-ידו, שכן אם הוא זכה את הרבים ישבו תלמידיו אותם זכה בגן עדן, וכיצד יתכן שהוא עצמו ישב אז בגיהנום?! ולכן אין מכשילים אותו בחטא ואף הוא יורש גן עדן. וגדולה מעלת זכוי הרבים ממוצות אחרות, כפי שהיו צדיקים אומרים, מפני שבכל מצוה יש לאדם פניות ונגיעות, וכדי להגיע לדרגה של עשיית מצוה לשם שמים בנקיטת, צריך הוא לעמל רבות. אולם בפאשר האדם מצוה את האל, נחשב לו שעשה אותה בשלמות הגדולה ביותר, שהרי הוא זכהו בעשיית המצוה, ואלו את הפניות והנגיעות האישיות של האל לא הביא עליו, ולכן נחשב לו כאחד שעשה מצוה בשלמות. ואף גדול הוא המצוה את הרבים ממי שעושה את המצוה בשלמות הגדולה, כפי שכתב בעל "חובות הלבבות", מפני שהמצוה את הרבים, גורם לכך שהציות הולכות ומתרבות בכל-יום ובכל-עת, והכל נזקק לזכותו של המצוה. וכתב החת"ם סופר, שהמצוה את הרבים, זוכה לאריכות ימים ושנים, כדי שיכל להמשיך במעשיו למען האל, ומתברר בפנים כשרים, בעשר וקבד.

"איני יודע לתת עצות להצלחה בחנוה. אולם דבר אחד ראיתי. כי מי שמוצה את הרבים, ישילו בנים טובים. שנאמר 'אשר איש ירא אתה' במצותיו חפץ מאד' - כדי לזכות את הרבים, ואזי - 'גבור בארץ יהיה זרעו, דור ישרים יבך'".

(הגר"י מבריסק)

נמשל

למה הדבר דומה

המציאה. ארגו קטן הצע למכירה ביריד, ובו גלה צדוק מערכת של כלי נחשת מרקעים, מעשה ידי אמן. בעינו הבוחנת והפקחית הבין, כי הכלים הללו יכולים לפאר ארמונות מלכים, והוא מהר לרפש את המערכת במחיר מפלפל, שהיה כמעט פלרכוש. הוא אחז בידיו את הכלים היקרים, והמשיך להסתובב בשוק כדי לחפש להם קונה, ומזלו הטוב המשיך לרדף אחריו. באחת הסמטאות שבשוק, ראה אדם בלתי מכר שעומד ובוהן כלים שונים על גבי הדוכנים, וצדוק החליט משום-מה לנסות לגשת אליו ולהציע לו את מערכת הכלים היקרה שעמו. הלה שלח מבט קצר אל הכלים, ומיד שלף מכיסו צרור תפוח. לנגד עיניו הנדהמות של צדוק, הוציא משם צרור גדול של שטרות, שהיו פי עשרה מהמחיר ששלם על הכלים, והכסף עבר ידים בזריזות. בצעדים מתרוננים המשיך צדוק את דרכו בשוק, והנה הוא פוגש את מיטבו. הלה היה עסוק באותה עת במשאומתן קולני עם מספר סוחרים, וצדוק הטוה און לדברים. וככל שהדקות נקפו, הלכה תמיהה גדולה והתפשטה בלבו. נושא השיחה היה, רכישת גלילי בד, אותם רכש רבי פלטיאל עם בואו אל השוק, ועתה עמד על המוקח עם הסוחרים, שבקשו לרכש את היבדים במחיר נוח. מקטעי הדברים הבין צדוק, כי רבי פלטיאל עומד למכור את היבדים ברוח של עשרים אחוזים בלבד, והתקשה להבין מדוע הסוחר המהלל עושה צעד שכזה, אך כבש את תמיהתו בלבו. רק בנסיעתם חזרה, לאחר שצדוק ספר בהתלהבות על העסק המצלח שעשה בשוק, העז להעלות את תמיהתו בפני הסוחר העשיר. "הרי אני מכרתי את הכלים שרכשתי, במחיר מפלפל פי עשרה מהקרן ששלמתי. מדוע אפוא, הסכמת למכור את היבדים שרכשתי, ברוח של עשרים אחוזים בלבד?" ורבי פלטיאל השיב, כשהוא מלמד את הסוחר הצעיר פרק בהלכות עסקים: "מה לך לשאל שאלת שטות שכזו? בוא וראה מה ההבדל בינינו. אתה אמןם הרוחת סכום נאה, וההכנסה שלך היתה פי עשרה מהקרן ששלמתי, אולם הסכום כלו של הרוח אינו אלא סכום זעיר וזניח. אני לעומת זאת, מכרתי קרון שלם של יבדים, ועל כל גלילי בד קבלתי עשרים אחוזים רוח נקי. ערך אפוא חשבון כללי, והכפל את הרוח המעט שלי באלפי הגלילים שמכרתי, ומזה תוכל להבין על נקלה כי העסקה שלי היתה טובה עשרת מונים מאז שלך."

הנמשל

במשל נפלא זה, משתמש רבנו בחיי בספרו "חובות הלבבות", כדי להמשיך לנו את הרוח של זכוי הרבים. העוסק במצות ובעבודת השם לעצמו בלבד, דומה לאותו סוחר צעיר שהרויח אמןם רוח גדול, אבל הסכום כלו היה מזערי. לעומת זאת, מי שעוסק בזכוי הרבים ומשקיע מאמנו לטובת אחרים, מגדיל בכך את הרווחים שלו במדה רבה. וגם אם אמןם הרווחים שלו עצמו אינם גדולים, שכן אין זמנו ספק בידו די הצורך כדי להתקדם ולהתעלות, הרי שהרווחים הגדולים מפרי השקעתו באלת, גדולים לאין ערוך והוא צובר לעצמו זכיות רבות כחול אשר על הים לרב.

רבי פלטיאל הפרנס, זה היה כנודו בפי תושבי העירה, כנודו של פבוד בזכות היותו מנשואי הפנים בקהלה. בר אורן ובר אבהן היה, ובנוסף גם היה בעל המאה, תורה וגדלה התאחדו אצלו על שלחן אחד. נוח לבריות היה, והעשר לא העבירו על דעתו. לא פלא אפוא, כי אישיותו התחבבה על כל תושבי העירה, וכלם התחשבו בדעתו. תושב נוסף היה בעירה, ושמו צדוק. אברך צעיר, שרק לפני שנים מעטות הקים את ביתו, אך מצעיריותו חלם להפוך להיות עשיר ומכבד פרבי פלטיאל. חריף מוח וממלח היה, אולם חסר נסיון, שכן מעולם לא יצא מגבול עירתו. היה זה שנים אחדות לאחר נשואיו, וצדוק החליט לנסות לשלח את ידו במסחר, ולהתחיל לעמד על רגליו שלו בכחות עצמו. אולם חלומות לחוד ומציאות לחוד. חסר נסיונו היה בעוכריו, ולא עברה תקופה ארפה, עד שמכל הנדניה שלו לא נותרו אלא אודים עשנים. בני משפחתו וידידיו נסו למנוע ממנו לנסות שוב לשלח את ידו במסחר, אולם הוא לא אמר נואש. "כך דרכו של עולם", טען, "לעתים מרויחים ולעתים מפסידים, אולם אין להתיאש לעולם, ויש לצפות לחסדי שמים". עתה כבר היה צדוק זהיר יותר. למוד נסיון מר מכשולונותיו הצורבים, נזהר עתה שבועתים בכל צעד ושעל. עתה לא השקיע כספים בזריזות, אלא שקל כל הצעה מסחרית בכבד ראש. בקר אחד, בעודו שב לביתו לאחר תפלת שחרית, ראה בדרך את רבי פלטיאל הפרנס. "איזה סכל הייתי! הרהר צדוק בלבו, "מדוע לא פניתי עד כה אל הפרנס הממלח, שעוסק כבר במסחר עשרות שנים ונהירים לו שבילי העסקים כשבילי כר ידו? הרי בנדאי ישמח לחלק עמי מעט מנסיונו העשיר ולשמש לי כמורה נבוכים", ובעוד המחשבות חולפות במחו, פנה אל רבי פלטיאל: "בקר טוב לך, רבי פלטיאל הנכבד". הפרנס צודד אליו את מבטו, והשיב לו אף הוא בחמימות. לאוניו כבר גנבה השמועה אודות העלם הצעיר שהתמר להפך בן רגע לסוחר ותיק, ואבד במו ידיו את כל נדנתו. "צר לי שלא אוכל להתפנות אליך עתה", אמר בבהילות, "שכן נחפו אני לצאת לדרך אל היריד המסחרי הגדול שבליפציג". רק שמע צדוק את המלים היריד הגדול, ועינו אורו בבת אחת. "זו הרי הזדמנות פז בשבילי" אמר, והוסיף בבישנות: "אולי אוכל להצטרף אל מר בנסיעתו אל היריד?" רבי פלטיאל חנה בסלחנות, ואמר: "מדוע לא? אשמח מאד לארח אותך בעגלתי, וכך תהיה הדרך נעימה הרבה יותר."

זמן לא רב לאחר מכן, כבר ישב צדוק הצעיר בחברתו של הסוחר הוותיק, והדרך עברה עליהם בנעימים. רבי פלטיאל התגלה במלוא הדרתו, ולא חדל כל הדרך מלהעניק לסוחר הצעיר עצות נבונות ומחכימות בעניני עסקים, השוות את מושקלן בזהב. צדוק ישב כתלמיד צינתו, ובלע בצמא את כל עצותיו של פלטיאל, כאשר מדי פעם הוא שולח יד והירה לכיסו, ובודק אם אמתחת הפעוה שנטל עמו, אותם קבל בהלואה, לא נשמטה חלילה ממנו. והנה נכנסה הכפרה בשעריה של ליפציג הגדולה. השוק המה ורחש ככורת דבורים, וצדוק חש את עצמו כילד אובד. והנה ארע הפלא. עסקה פדאית נקרתה בדרך, וצדוק מהר לקפץ על-

מְרָגֵל

הַלְכוּת וְהַלִּיכוּת

• כְּשֶׁאָדָם מְזַכֵּה אֶת הַרְבִּים יִשְׁלוּ זְכוּת גְּדוּלָה, מִדַּת הַדִּין מְשַׁלְּמֵת לוֹ שְׂכָר טוֹב - שֶׁלֹּא לְהַבִּיא חֶטָא עַל-יְדוֹ וְלֹא הַרְהוּר עֲבָרָה, וְזֶה הוּא שְׂכָרוֹ, שֶׁשְׂכָר מִצְוָה - מִצְוָה. (רבנו יונה)

• טוֹב לְאָדָם לְמַעַט בְּהַשְׁלֵמֹת נַפְשׁוֹ כְּדִי לְהַרְבוֹת אֶת כְּבוֹד ה', לְמַעַט אֶת מוֹרְדָיו וְלְהַרְבוֹת אֶת עַבְדָיו וְיוֹדְעֵיו, כִּי מִה יִתֵּן וּמִה יוֹסִיף הָאָדָם, אִם יוֹסִיף מִלְּאֵךְ אֶחָד עַל אֲלָפֵי רַבּוֹת מִלְּאֵכֵי מַעְלָה? הֲלֹא ה' בּוֹרָא וּמְצַיָּא מִלְּאֵכֵי חַדָּשִׁים לְבָקָרִים. (הת"ם סופר)

• אֲכַלּוּ מִי שֶׁהוּא חוֹטֵא גְדוֹל - אִם מוֹכֵחַ אֲנָשִׁים וּמְצַיָּא אוֹתָם בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, עַל-יְדֵי זֶה יִמְחַלוּ לוֹ עַל-עוֹנוֹתָיו, וְיִהְיֶה בְּמַדְרַגַת צְדִיק לַחַיִּים בְּנֵעַם ה' וְלִבְקָר בְּהֵיכָלוֹ. (רבי יצחק אלפיה)

• הָאֲנָשִׁים מִזְכֵּי הַרְבִּים זֹכִים בְּעֵבוֹר זֶה לְבָנִים גְּדוּלֵי תוֹרָה שֶׁמְזַכֵּים אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, כְּמוֹ אֶלְקָנָה שֶׁהַשְׁתַּדְּל לְזִכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְעֵלוֹת לְרַגְל לִירוּשָׁלַיִם, וְאָמַר לוֹ הַקֶּב"ה: אֵתָּה הַכְרַעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְכַף-זִכּוֹת וְחִנְכָת אוֹתָם לְמִצְוֹת, וְזָכוּ רַבִּים עַל-יְדֶךָ, חַיִּיךָ שֶׁאֲנִי מוֹצִיָּא מִמֶּךָ בֶּן שִׁיכְרִיעַ אֶת-כָּל יִשְׂרָאֵל לְכַף-זִכּוֹת, וְיִחַנְּךָ אוֹתָם לְמִצְוֹת וְיִזְכּוּ רַבִּים עַל-יְדוֹ. (החפץ חיים)

• הַמְּקַדֵּישׁ אֶת-כָּל עֲתוֹתָיו לְמַעַן הַאֲלֵת, לְקַרְבוֹ לַתוֹרָה וְלְמִצְוֹת, גַּם אִם כְּתוּצָאָה מִכּוֹן אֵין לוֹ דִּי פְנָאֵי לְחַנוּךְ בְּנָיו, מִכָּל-מְקוֹם מְבַטֵּחַ לוֹ שֶׁבְנָיו יִהְיוּ מְבָרְכִים, כְּפִי שֶׁאָמַר "כָּל-הַיּוֹם חוֹנוֹן וּמְלוּוָה וְזָרְעוֹ לְבָרְכָה". (הת"ם סופר)

• הַמְּשַׁפִּיעַ עַל-בְּנֵי אָדָם רַבִּים, זְכוּתוֹ נִכְפָּלַת בְּכָף שֶׁהַשְׁפִּיעַ עַל-כָּלָם, כִּלְמָה שֶׁנִּגְרַם לְדוֹרוֹתֵיהֶם וּלְדוֹרוֹת שְׁלֹשׁ דוֹרוֹתֵיהֶם, הַכֹּל שֶׁלוֹ הוּא, כֹּל זֶה יִהְיֶה שְׂכָר הָעוֹלָם הַבָּא שְׁלוֹ. (מכתב מאלהו)

• אִם זָכִיתָ אֶת הַרְבִּים וּבָא מַעֲשֶׂה עֲבָרָה לְיָדְךָ וְהִתְגַּבַּרְתָּ עַל-יְצָרְךָ - אַל תַּחְזִיק טוֹבָה לְעַצְמְךָ, כִּי לְכָף לֹא עֲבוּדָה לְחֶטָא, לְפִי שֶׁאֲכִיתָ אֶת-הַרְבִּים. וְיֵשׁ שֶׁלֹּא זָכָה וּמִתְגַּבֵּר עַל-יְצָרוֹ, מִפְּנֵי כִּי אַחֲרֵי-כֵן יִזְכֶּה אֶת-הַרְבִּים, וְלְכָף כְּבָר לְפָנֵינוּ לֹא עֲבוּדָה לְחֶטָא. (פלא יועץ)

• כְּשֶׁשׁ שֶׁהִמְחִיטָא חֲבָרוֹ גְּדוֹל עוֹנוֹ מִנְשׂוּאָה, כֶּךָ גַּם לְהַפְּרָה, שֶׁהַמְּצַיָּא אֶת-הַרְבִּים אֵין קוֹץ לְמַתֵּן שְׂכָרוֹ. (אגלי טל)

• לֹא נִבְרָא הָאָדָם, אֶלָּא לְהוֹעִיל לְאַחֵרִים כְּכֹל אֲשֶׁר יִמְצָא לְעֵשׂוֹת. (רבי חיים מוולוז'ין)

• "כָּל-הַמְּצַיָּא אֶת-הַרְבִּים אֵין חֶטָא בָּא עַל-יְדוֹ" - כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה הוּא בְּגִיהוֹנָם, וְתִלְמִידָיו שֶׁאֵינָם אוֹתָם יִהְיוּ בְּגוֹן עֵדוֹ, שֶׁאָמַר "כִּי לֹא-תַעֲזוֹב נַפְשִׁי לְשֵׂאוֹל לֹא-תִתֵּן חֶסֶדְךָ לְרֵאוֹת שְׂחַת". (מסכת יומא)

• כָּל-הַמּוֹכֵחַ אֶת-חֲבָרוֹ לְשֵׁם-שָׁמַיִם, זֹכֶה לְחֻלְקוֹ שֶׁל הַקֶּב"ה וְיוֹשֵׁב בְּמִחְצָתוֹ, שֶׁאָמַר "מוֹכֵחַ אָדָם אַחֲרָי". וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁמּוֹשְׁכִין עָלָיו חוֹטֵי שֶׁלֹּא-חֶסֶד, שֶׁאָמַר "חֵן יִמְצָא מִמּוֹחֵלֵק לְשׁוֹן". (מסכת תמיד)

• אִם תּוֹצִיָּא אָדָם הַגּוֹן מֵאָדָם רָשָׁע, תִּזְכֶּה בְּמַעְלָה גְבוּהָה וּמְרוֹמְמַת מְאֹד, שֶׁאֲנִי גּוֹזֵר גְּזֵרָה וְאֵתָּה מְבַטְּלָה, שֶׁאָמַר "לְכֹן כֹּה-אָמַר ה' אִם-תָּשׁוּב וְאִשְׁיבְךָ לְפָנַי תַּעֲמֹד וְאִם-תּוֹצִיָּא יָקָר מְאֹד לְכֹן תִּהְיֶה". (רש"י בירמיה)

• צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל לְקַרֵּב אֶת לְבָבוֹת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְעֵבוֹדַת ה', וְלִזְוָה יָקָרָא קַרְבָּן לֵה'. כִּי עַל-יְדֵי חֶטָא הָאָדָם תִּפְרַד הַדְּבָקוֹת שֶׁל-יִשְׂרָאֵל מֵאֲבִיהֶם שֶׁבְּשָׁמַיִם, וְיִהְיוּ נִבְדָּלִים וּמְרַחֲקִים מִהַשְׁכִּינָה, וְצוּרָה הַקֶּב"ה לְהוֹכִיחַ אֶת-הַרְחוּק וּלְקַרֵּב אֶת-לְבוֹ, וְהַגְדִּיל שְׂכָר הַמְּצַיָּא אֶת-הַרְבִּים, וְאֵין חֶטָא בָּא עַל-יְדוֹ. (אור החיים הקדוש)

• וְאִם לְמַדּוֹ - מִה שְׂכָרוֹ? אָמַר רַבָּא אָמַר רַבִּי שֵׁשֶׁת: זֹכֶה לְבָרְכוֹת כְּיוֹסֵף, שֶׁאָמַר "וּבָרְכָה לְרֵאשׁ מִשְׁבִּיר", וְאֵין מִשְׁבִּיר אֶלָּא יוֹסֵף, שֶׁאָמַר "וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל-הָאָרֶץ הוּא הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל-עַם הָאָרֶץ". (מסכת סנהדרין)

• כֹּל יָרָא וְחָרַד אֶת דְּבַר ה', צָרִיךְ לְאֶסֶף אֲנָשִׁים רַיָּקִים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אֶת מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי שָׁמַיִם, זֶה עֲשָׂרָה וְזֶה עֲשָׂרִים, וְלְקַרְבָּם אֶל-אֲבִיהֶם שֶׁבְּשָׁמַיִם, וּבְזוּהַ יַעֲלוּ אַרוּכָה וּמְרַפָּא לְכָל-מִכּוֹתֵינוּ וְצָרוֹתֵינוּ, וְיִתְקַדֵּשׁ שֵׁם-שָׁמַיִם בֵּין הַמְּרַבִּים וּבֵין הַיְחִידִים, וְהַמְּעַטִּים וְהַנְּשֹׂאֲרִים בָּהֶם יִרְאוּ וְכֹן יַעֲשׂוּ. וְהַמְּחַזְּקִים בְּדַת לְהַקִּימָה וְלְהַרְיָמָה נִקְרָאִים עַמּוּדֵי שָׁמַיִם, וְהֵם הַמְּעַמְדִים אֶת-כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְיֵשׁ לָהֶם זְכוּת כְּמוֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֲשֶׁר זָכָה וְזָכָה אֶת-הַרְבִּים, וְהֵם הַמּוֹצִיָּאִים יָקָר מְאֹד לְיֵשׁ מֵאֵין, וְהֵם שֶׁתָּפִים לְבוֹרָא יִתְבַּרַךְ בְּבְרִיאת הָעוֹלָם וּבְהַעֲמַדְתּוֹ. (רבי משה בןמכיר)

• אֵלוֹ הֵיוּ אֲנָשִׁים יוֹדְעִים כְּפֹה תוֹעֵלַת וְזְכוּת זֹכִים עַל-יְדֵי קַרְוֵי הַחֹטְאִים, הֵיוּ הוֹלְכִים וְרוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם כְּשֶׁשׁ שְׁרוּדְפִים אַחֲרֵי חַיִּים. כֹּל-מִי שֶׁאוּחַז בְּיַד הַחֹטָא וּמְשַׁתַּדֵּל שֶׁיַּעֲזוֹב אֶת דְּרָךְ הָרַע, הוּא מַתְּעַלָּה לְדַרְגָּה כְּזוֹ שֶׁאֵין אָדָם אַחֵר יָכוֹל לְהַתְּעַלּוֹת אֵלֶיהָ. (זהר הקדוש)

מהלל

מספורי חז"ל

בו ספק טמאה, כי היה בו קבר ולא יודעים את מקומו המדויק, והכהנים מצטערים להקיפו ואינם יכולים לקצר את דרכם בשדה. ברר רבי שמעון וחקר בדבר, ובא זקן אחד והעיד, שרבו יוחנן בן זכאי קצץ בשדה זה תרמוסים של תרומה, ומפני שרבו יוחנן היה כהן, סמן הוא שהשדה היה מחזק בעבר כטהור, ורק לאחר מכן נאבד בו קבר. הלך רבי שמעון וזרע בו תרמוסים, ונעשה שם גס, והמת החל לנוע בקברו עד שהעפר שעליו נעשה תחנת, וכך הצליח רבי שמעון לצון את הקבר וטהר את כל השדה. וכשראה רבי שמעון שאותו זקן לועג למעשהו ומתפלל על שטהר את השדה, נתן עיניו בו והלה שבק חיים. (מסכת שבת)

אחד מגדולי מזכרי הרבנים היה התנא רבי חייא, שעליו אמרו חז"ל "כפמה גדולים מעשי חייא" וכנו אותו 'רבי חייא רבא' - דהינו רבי חייא הגדול. פעלו הגדול בזכרי הרבנים היה בהרבצת התורה שלו, עד שפעם, כפי שרש"י לקיש צין מערת קבורה ונעלמה ממנו מערת רבי חייא, כדי ללמד שלא כל אחד ראוי להתקרב אליו, התענה שלש מאות תעניות כדי שיראהו בחלומו ולא ראהו. חלשה דעתו ואמר: "רבנו של עולם! וכי לא פלפלת בתורה כמוהו?!" יצאה בת קול ואמרה לו: "תורה כמותו פלפלת, אולם תורה כמותו לא רבצת, ולא עוד אלא שהיה גולה ממקום למקום כדי ללמד תורה". התענה ריש לקיש עוד שלש מאות תעניות, עד שהתגלה לפניו רבי חייא ואמר לו: "דע לה, כי מי שלומד תורה לעצמו ואינו מלמד לאחרים, נוח לו של נברא!" כי רבי חייא מסר נפשו על הרבצת התורה. רבי חייא עלה לארץ ישראל כדי לחזק בה את התורה שנחלשה לאחר גרות אדרינוס קיסר רומי, והחל בפעולותיו להשיב עטרה לישנה. תחלה זרע פשתן, וכשגדל הפשתן היה עושה מהם חבלים וטונה מהם רשתות. לאחר מכן היה יוצא למדבר, שבו אין חשש גול וצד צביים, שוחטם ומאכיל את בשרם לעניים. את העור היה מעבד לקלף ועליו היה פותב מגלות מהתורה, והולך למקום שאין בו תורה ומלמד לחמשה נערים כל אחד חמש אחד. לאחר שהנער דע היטב את החמש, היה מדריך אותו ללמד לחבריו את מה שהוא יודע, וכך היה מביא את כל החמשה להכיר את כל חמשת חמשי התורה, והיו מלמדים אותם לנערים אחרים. וכך היה גם נוטל ששה נערים אחרים, ומלמד לכל אחד מהם סדר אחד של המושנה, ומבקש מהם ללמד זה לזה ולאחרים. וכך הצליח לזכות את הרבים ולהפיץ תורה במקומות רבים, עד ששבה התורה לשכן בארץ ישראל. וכאשר היו רבי חנינא ורבי חייא מתנבאים ביניהם, היה רבי חנינא אומר לו: "אתי אתה מתנבא? והרי אם חלילה תשתכח התורה מישראל, אחזירה עלי ידי פלפולי". ענה לו רבי חייא: "אתי אתה מתנבא? והרי אני עשיתי שהתורה לא תשתכח מישראל", ואז ספר לו את פעולותיו למען הפצת התורה, שלא תשתכח חלילה תורה מישראל. (רבי חייא רבא)

יפתח הגלעד היה אחד משופטי ישראל בתקופת השופטים שאחר תקופת הושע בן נון, והושע את עם ישראל בשעה שפאו בני עמון להלחם עמו. כשחזר מהמלחמה פשה הוא עטור נצחון, יצאו בני אפרים נגדו בטענה על כך שלא הזמין אותם להשתתף עמו במלחמה, אולם הוא טען שבקש מהם לבוא לעזר לו ולא באו, וכך פרצה מלחמת אחים ביניהם, ולמרבית הצער נהרגו מבני אפרים ארבעים ושנים אלף איש. ואמרו חז"ל שסבת הדבר היתה כך. בשעת המלחמה נדר יפתח נדר, שכל מי שיצא מדלת ביתו, יקריבו לקרבן לפני ה', פאות תודה לה'. הוא היה בטיח כי מביתו יצא כבש או עז לקראתו, ואותו יקריב לקרבן, אולם לצערו יצאה בתו מביתו לקבל את פניו, וכיון שפך נאלץ לקיים בה את נדרו. לפי האמת היה יפתח צריך ללכת לחכמי הדור ולהשאיל על נדרו בפניהם, אך מפני כבודו לא רצה ללכת לפניהם בן אלעזר הפכה שהיה חי באותו דור, ופניהם לא בא אליו מאותה סבה. וכשפאו בני אפרים לפניהם כדי לומר לו שהם רוצים להלחם עם יפתח, היה צריך להוכיח אותם ולומר: "מדוע לא פאתם אליו כדי להתיר את נדרו? ועכשו נזעקתם ובאתם כדי להלחם עמו?" ומפני ששטק ולא הוכיחם, ישב הקב"ה על פסא שופט צדק ואמר: "מאחר שיפתח שם נפשו בכפו כדי להציל את ישראל מיד מואב ועמון, ובני אפרים באו לעשות עמו מריבה והתקבצו לעשות עמו מלחמה, לכן יצא יפתח ויהרג בהם". ומי אפוא הרג את כל אותם ארבעים ושנים אלף איש? בגלל שפניהם לא מחה בדם של בני אפרים ולא הפר את נדרו של יפתח. ולא פניהם בלבד, אלא כל מי שספק בידו למחות ואינו מוחה, ויש בידו יכלת להחזיר את ישראל למוטב ואינו מחזיר, נזקקים לחובתו כל הדמים הנשפכים בישראל. ולמה הם דומים? לספינה שנקרע בה בית אחד, אין אומרים נקרע בה בית אחד, אלא כל הספינה נקרעה בלה. (תנא דבי אליהו)

לאחר שיצא רבי שמעון בן יוחאי מהמערה, בה היה טמון במקומו של עשרה שנים, לאחר שהשלטון הרומאי רצה להרג אותו, אמר: "הרי התרחשו לי נסים גדולים בכל השנים הארוכות בהן ישבתי במערה. שהרי בראו לי מן השמים עץ חרוכים למאכלי ומעין של מים חיים נבע בסמוך למערה, והקב"ה שמר עלי מפני משמר לבל ימצאוני הרומאים. ומפיון שפך, רוצה אני לעשות דבר אחד כדי לזכות את הרבים, כדי שלא ינפו לי משכרי בעולם העליון בגלל שעשוי לי גס. וכך גם נהג יעקב אבינו, שבשעה שפא שלם לשכם, שלם בגופו שנתרפא מצליעתו, שלם במקומו שלא נחסר מקומו כלום אפלו שנתן לעשו מתנות רבות, ושלם בתורתו שלא שכח מאומה בטרם הדרה, ומיד 'יחן את פני העיר', ותקן לבני שכם מטבעות משלהם, ובנה להם שוקים ומרחצאות. ואף אני רוצה לעשות דבר מה לתועלת הכלל". התענו רבי שמעון ושאל אם יש דבר מה לתקן, ואמרו לו שיש שם שדה אחד שיש

מתפל

אמרות ופתגמים

לְקַבֵּ"ה בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. מִי שֶׁמְחַזֵּר אֶת בְּנֵי-אָדָם בְּתַשׁוּבָה, זֹכֶה וְיוֹשֵׁב בְּיַשִּׁיבָה שְׁלִמְעֵלָה, וְהַקֶּבֶ"ה מְבַטֵּל אֶת-הַגְּזֵרוֹת בְּשִׁבְלֹו. (ספר המידות)

• הָאָדָם הַמְעוֹזֵר אֶת לֵב בְּנֵי-אָדָם לְלַמֵּד לִירְאָה אֶת-ה', יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּכָל-אֲשֶׁר יוֹלֵד מִזֶּה, לְהִתְעוֹד בְּעֶדן נֶצְחִי אֲשֶׁר עִין לֹא רֵאתָהוּ. הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשִׁי יִלְאֶה מִלְּהַקִּיף אֶת-כַּמּוֹת וְאִיכוֹת מִצְוֹת הַרְבִּים אֲשֶׁר יִלְווּ אָדָם זֶה, הֶעֱמֵל מֵעַט וְהִשְׁכֵּר רַב לְאֵין עֶרְךָ וְשַׁעוֹר. (רבי ישראל מסלנט)

• לְדַעֲתִי, כָּל־יָמֵי חַיֵּי הָאָדָם, אִם אִם יִהְיֶה אֵלַי שְׁנַיִם, לֹא עוֹלָה עֲבוֹדָתוֹ נֶגֶד זְכוּת הַרְבִּים, לְהֵאִיר אֶת-עֵינַיִקְהָם וְזוֹרְעָם אַחֲרֵיהֶם לְדוֹר־דוֹרִים. (רבי אברהם סקאל'סק)

• אִם כִּשְׂהָאָדָם שֶׁלֹּם בְּגוֹפּוֹ וְנִשְׁמָתוֹ, אִינוּ נִקְרָא שְׁלֹם עַד שְׂיִגְרָם שְׁלָמוֹת גַּם לְזוּלָתוֹ. (רבי אורי מודינ'סק)

• אִלּוּ הָיָה הָאָדָם עוֹסֵק בְּמִסְרֵי נַפְשׁ לְטוֹבַת הַרְבִּים, בְּמִדָּה כַּזֹּה שֶׁהוּא מִתְאַמֵּץ אֶף לְטוֹבַת אֶחָד מִבְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ, הָיָה יָכוֹל לְיִסֵּד מֵאָה יְשִׁיבוֹת... (הסבא מנבחר'סק)

• הָעוֹסְקִים בְּזְכוּי הַרְבִּים, זֹכִים לְסִיעָתָא דְשִׂמְיָא הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהוּא מְסַגֵּל לְפִי בְּשִׁרְוֹנוֹתָיו. (קרייא דאיגרתא)

• צִרְיָה לְהִיּוֹת קִדְּם זֹכֶה וְאֶחָר־רַבֵּה לְזַבּוֹת, כִּי הַזֹּכֶה הוּא תְנַאי כְּדֵי שְׂיִגְיֵעַ לְהִיּוֹת מְזַבֵּה הַרְבִּים בְּאֵמֶת. (רבי יוחנן לוינשטיין)

• הַמְּיֻטֵּיב עִם-הַרְבִּים וְהַמְּזַכֵּה אֶת-הַרְבִּים, זְכוּת זֶה תִּשְׁאַר בְּיָדוֹ שֶׁהוּא עֲצָמוֹ לֹא יֵאָבֵד מִן-הַרְבִּים. (הסבא מנבחר'סק)

• הַמְּשִׁתַּמֵּט מִעֲבוֹדַת הַרְבִּים בְּאוֹמְרוֹ "קֶטֶן אֲנִי בְּעֵינַי", שֶׁאֵל אוֹתוֹ: "וְכִי קֶטֶן אַתָּה מְדוּד הַמְּלָךְ, שְׂאָמַר 'אֲנִי תוֹלַעַת וְלֹא-אִישׁ, וְאִף-עַל-פִּי־כֵן אֶלְמָדָה פִּשְׁעִים דְּרַבִּיךָ"... (פתגמים נבחרים)

• לְמָה נִזְקָקִים רְאִשֵׁי יִשְׁיבוֹת וּמְרַבִּיצֵי תוֹרָה לְכַתַּת רְגְלֵיהֶם לְמַעַן יִשְׁיבוֹתֵיהֶם? לְזַבּוֹת בְּכָה אֶת-הַיְהוּדִים הַנִּדְחִים שְׂאִינָם זֹכִים לְלַמֵּד תוֹרָה, אֲשֶׁר זֹכִים לִיהֲנוֹת מֵאוֹרָם שֶׁל הַרְבִּים הַמְּבַקְרִים בְּעֵרְיָהם וּמְזַרְחִים עֲלֵיהֶם מֵאוֹרָם. (החפץ חיים)

• הָאִישׁ הַמְּזַכֵּה אֶת-הַרְבִּים, אִם הוּא עֲצָמוֹ מִתְעַלָּה וּמִתְקַדֵּשׁ מְאֹד עַל-יְדֵי כֵן. (הסטייפלר)

• כָּל-הַמְּלַמֵּד תוֹרָה בְּרַבִּים לְיִשְׂרָאֵל לְשֵׁם-שָׁמַיִם, הַמְּקוּם מֵרַחֵם עָלָיו וְנוֹתֵן בּוֹ חֲכָמָה וְיִנְיָה וְדַעַת וְהַשְׁכָּל, וְנוֹתֵן חֶלְקוֹ עִם שְׁלֹשָׁה צְדִיקִים, אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב. (תנא דובי אליהו)

• כָּל-הַמְּלַמֵּד אֶת בְּרֵי-חִבְרוֹ תוֹרָה, זֹכֶה וְיוֹשֵׁב בְּיַשִּׁיבָה שְׁלִמְעֵלָה, שְׂנַאֲמַר "אִם-תִּשׁוּב וְאֲשִׁיבָה לְפָנַי תַּעֲמִד". וְכָל-הַמְּלַמֵּד אֶת בְּרֵי עַם-הָאָרֶץ תוֹרָה, אֶפְלוּ הַקֶּבֶ"ה גּוֹזֵר גְּזֵרָה מְבַטְלָה בְּשִׁבְלֹו, שְׂנַאֲמַר "וְאִם-תוֹצִיא יָקָר מֵזוּלָל כְּפִי תִהְיֶה" (מסכת בבא מציעא)

• כָּל־יָמֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹצִיא דְבָרֵי תוֹרָה מֵזוּלָל, הָרִי הוּא חָשׂוּב כְּאוֹתוֹ הַפֶּה שֶׁנּוֹתֵן דַּעַת וְתוֹבָנָה, כְּפִיו שֶׁל-הַקֶּבֶ"ה, וְמָה אֲנִי בּוֹרֵא עוֹלָמוֹת וּמְחַיֶּה מֵתִים - אִף אַתָּם כֵּן. (סדרש תהילים ומשל)

• כָּל הַמְּכַנִּים בְּרִיָּה אַחַת תַּחַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, מַעֲלִים עָלָיו כְּאִלּוּ יִצְרוּ וְרָקְמוּ וְהִבְיָאוּ לְעוֹלָם. (תוספתא הוריות)

• וְצִרְיָה אִתָּה אֲחִי לְדַעַת שְׂוָדִיוֹת הַמְּאָמִין, אֶפְלוּ זֶה שֶׁהִגִּיעַ לְקִצָּה תִקּוֹן נִפְשׁוֹ לְפָנַי הַקֶּבֶ"ה, וְאֶפְלוּ נִתְקַרַּב לְמַעֲלַת הַנְּבִיאִים בְּטִיב מְדוּתֵיהֶם וְיָפִי הַנְּהַגְתָּם וְהַשְׁתַּדְּלוּתָם בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִינוּ מַגִּיעוֹת לְזִבְיוֹתָיו שֶׁל-הַמְּדַרְיָה בְּנֵי-אָדָם, וּמְדַרְיָה הַרְשָׁעִים אֵל עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁכְּזִבְיוֹתָיו נִכְפְּלוֹת בְּמַעֲבֵר הַיָּמִים וּמְחֻזָּר הַזְּמַנִּים. (חובת הלבבות)

• וּמְצַדִּיקֵי הַרְבִּים כְּפוֹכְבִּים, אֵין דֵּי לְשֶׁלֶם לוֹ שְׁכָרוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּחַיָּו כָּאֵן, אֲלֵא הָרִי הֵם כְּפוֹכְבִּים גַּם לְעוֹלָם הַבָּא. לְנֶצַח לְעוֹלָם וָעַד. (לב אליהו)

• לֹא דֵי לְצַדִּיק שְׂיִקְנָה חַיִּים לְעַצְמוֹ, אֲלֵא יִקְנֶה אוֹתָם לְזוּלָתוֹ. וְהַחֵסֶם - הוּא לִזְכוּת נִפְשׁוֹת הָאֲנָשִׁים וּמוֹשָׁף אוֹתָם לְעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂיִקְנֵנוּ כָּלֵם אֶת הַחַיִּים הַנִּצְחָיִים, בְּנַאֲמַר "וְלִקַּח נִפְשׁוֹת חֵסֶם", (הרלב"ג)

• הַמְּזַכֵּה אֶת-הָאָדָם וְהוֹפְכּוֹ מִחַיִּב לְזַכָּאי, כְּאִלּוּ בְּרָא אָדָם קָדָשׁ, שְׁכָל-אָדָם עוֹלָם בְּפָנָיו עֲצָמוֹ הוּא, וְזֹכֶה הַמְּזַכֵּחַ לְמַעֲלוֹת גְּדוֹלוֹת, שֶׁהַקֶּבֶ"ה גּוֹזֵר וְהוּא מְבַטֵּל. (חובת הלבבות)

• מִי שֶׁמְּקַרַּב אֶת-הַחֻקִּים לְעֲבוֹדַת ה', יִתְבָּרַךְ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מְסוֹרוֹת בְּיָדוֹ. מִי שֶׁמְּזַכֵּה אֶת-הַרְבִּים - נַעֲשֵׂה שְׂתָף

כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְיַד בֵּית הַקְּבָרוֹת, בִּקְשׁ רַבִּי עֲקִיבָא שְׂיִצְיָאוּ לוֹ סֶפֶסֶל לְשִׁבְתָּ עָלָיו, וְאָמַר: "אֲחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂמַעוּ. לֹא חֲכָם אֲנִי, כִּי יֵשׁ חֲכָמִים יוֹתֵר מִמֶּנִּי. אִף לֹא עֲשִׂיר אֲנִי, כִּי יֵשׁ עֲשִׂירִים גְּדוֹלִים מִמֶּנִּי. וְאֵם תֹּאמַר שֶׁאֲנִשִׁי דָרוּם מְכִירִים אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, מֵהִיָּכֵן מְכִירִים אוֹתוֹ אֲנִשִׁי הַגָּלִיל? וּמֵהִיָּכֵן מְכִירִים אוֹתוֹ הַנְּשִׂים וְהַטָּף הַרְבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְכָאֵן וְהִטְרִיחוּ אֶת-עַצְמָם לְלוֹת אֶת-הַפְּנוּחַ? וְאֵם בְּשִׁבְלֵי עֲקִיבָא בְּאֵתָם, הָרִי כְּמָה עֲקִיבָא יֵשׁ בְּשׂוּק, אֲלֵא יוֹדַע אֲנִי שֶׁלֹּא הִצְטַעַרְתָּם אֲלֵא בְּשִׁבְלֵי כְּבוֹד הַתּוֹרָה וּבְאֵתָם לְשֵׁם מִצְוָה, וְיִוָּדַע אֲנִי שֶׁשְׂכָר גְּדוֹל מְבַטֵּחַ לְכָל־יָמֵי שְׂקִים מִצְוֹת הַלְוִיָּה הַמּוֹת. וְעַכְשָׁן מִתְנַחֵם אֲנִי עַל הַשְּׂכָר הַגְּדוֹל בְּזְכוּת הַכְּבוֹד הַגְּדוֹל שֶׁחֲלַקְתָּם לְבְנֵי הַפְּנוּחַ, וְיִוָּדַע אֲנִי שֶׁבְּנֵי בְּרֵיהֵמָה הַבָּא הוּא, מִפְּנֵי שֶׁזָּכָה אֶת-הַרְבִּים לְבוֹא לְמִצְוָה זֶה, וְכָל־יָמֵי שְׂמִיכָה אֶת-הַרְבִּים, אֵין חֲטָא בָּא עַל־יְדוֹ". (מסכת שמחות)

לְתַנָּא רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה בֶן צְעִיר בְּשֵׁם שְׂמַעוֹן, שֶׁנֶּפֶל לְמִשְׁכָּב. יָשַׁב אָבִיו רַבִּי עֲקִיבָא בְּבֵית הַמְּדָרְשׁ, וְלֹא בִטַל תוֹרָה אֶפְלוּ רַגְעַ אֶחָד, וְהָעֵמִיד אֲנָשִׁים שְׂיָנְסוּ לְהַקְל מִסוּרָיו. לְפִתְעַ הִגִּיעַ אֶחָד הָאֲנָשִׁים וְהוֹדִיעַ לְרַבִּי עֲקִיבָא בְּצַעַר, כִּי מִחַלְתּוֹ שֶׁל הַבֶּן הוֹלְקַת וּמְכַבְדָּהּ, וְרַבִּי עֲקִיבָא הִגְבִיר אֶת-הַתְּמַדְתּוֹ. עָבַר עוֹד זְמַן מָה, וְשִׁלַּח נוֹסֵף הִגִּיעַ וְסַפַּר כִּי הַמְּצַב הַחֲמִיר עוֹד יוֹתֵר וְהַבֶּן כָּבֵד נוֹטֵה לְמוֹת, שְׁלַח נוֹסֵף הִגִּיעַ וְסַפַּר שֶׁגִּסְסוֹתוֹ שֶׁל-הַחוּלָה הַחַלָּה, וְהַרְבִּיעִי בָּא וְסַפַּר כִּי נִשְׁמָתוֹ נִסְתַּלְקָה לְגַנְזֵי מְרוּמִים. קָם רַבִּי עֲקִיבָא, חָלַץ אֶת-תְּפִלִּין וְקָרַע אֶת-בְּגָדוֹ, וְהַכְרִיז: "אֲחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂמַעוּ! עַד-עַתָּה הָייְנוּ חַיִּים בְּלִמּוּד תּוֹרָה, אוֹלָם עַתָּה מוֹטֵל עֲלֵינוּ חַיִּב לְכַבֵּד אֶת-הַנַּפְסוֹת, וְנַצַּא עַתָּה לְקִרְאתוֹ". סָגְרוּ הַתְּלַמִּידִים אֶת-סִפְרֵיהֶם וַצָּאוּ אַחַר רַבִּי עֲקִיבָא לְלוֹת אֶת-בְּנוֹ הַפְּנוּחַ, וְיַחַד עִמָּם הִתְאַסַּף הַמּוֹן רַב שֶׁל אֲנָשִׁים שְׂבָאוּ לְלוּיָהּ.

מספר

ספורי צדיקים

ספור המעשה, נמנו צדיקי ירושלים ואמרו: "כמה גדולים צדיקים במיתתן. ומפני שהיתה לו לרבי נסים מסירות נפש בחייו על מצוה זו, לכן זכה שגם לאחר מותו נעשה שליח מהשמים לזכות את הרבים, ולזרוז בלמוד תורה בחצות הלילה". (אוצרות האגדה)

עומד המגיד הירושלמי הנודע, רבי שלום שברון, ליד ארון הקדש שבבית הכנסת "זכרון משה" שבירושלים, ונושא דבריו הוא 'זכוי הרבים'. "איך אפשר להגיע לידי זכוי הרבים?" שואל רבי שלום ומשיב: "אספר לכם מעשה שהיה. הדבר היה בערב יום הדין, כאשר אברהם צעיר למים התהלך בין רחובות ירושלים, כשעל פניו נסוכה ארשת מתוחה של אימת יום הדין. הזמן קצר, והוא מחפש דרך כיצד לצבור זכיות נוספות לקראת ראש השנה, והנה נצנץ רעיון במוחו לזכות את הרבים, כי הרי בכך אפשר לצבור חבילות חבילות של זכיות. אותו יום היה בשבת קדש האחרונה של אותה שנה, הסוכה לראש השנה, והנה הוא נכנס לבית הכנסת הסמוך ומביט על המתפללים. התפלה עמדה לקראת סיומה, וחלק מהמתפללים כבר החלו לקבל את טליתותיהם, ולהכניסן לתוך שקיקי הטליתות שעמם. והנה הוא נחרד לראות, כיצד כמה מהם לא מקפידים על ההלכה המפורשת האוסרת לקבל את הטלית בקפידה בדייק על הקפלים המדויקים, ואז גמלה בלבו ההחלטה. המתפללים החליפו ביניהם ברפת 'שבת שלום' ופנו לצאת, והנה הפתעו לשמע דפיקה על הבימה. 'יהודים יקרים! אנו עומדים ימים ספורים לפני ראש השנה, ולכן כדאי להזכיר הלכה מפורשת מהלכות שבת, שאסור לקבל טלית בקפידה, ואין מזורזים אלא למזוזים'. רב המתפללים היו פשוטי עם, והם הפו בתדהמה. 'לא ידענו דין כזה, לחשו בהפתעה, שנים ארכות אנו עוברים על אסור שבת?! ואחד המתפללים, יהודי ירא שמים, הניח הצעה על אתר לפני המתפללים. 'הבה ונקבע שעור יומי בכל שבת לאחר התפלה, שעור קצר בהלכות שבת'. ההצעה התקבלה בהתלהבות, והשעור הראשון התקיים בשבת שובה, בין כסה לעשור. שעור קבוע של עשר דקות בהלכות שבת, והשעור נמשך שבוע אחר שבוע. והנה נודע הדבר למתפללי בית הכנסת השכן ברחוב המקביל, והללו התמלאו קנאת סופרים. היתכן?! בבית הכנסת 'ההוא', שבו מתפללים פשוטי עם מתקיים בכל שבת שעור קבוע, ואלו אצלנו, בבית הכנסת של ה'חשובים', אין כלום? ומיד נפלה ההחלטה פה אחד: שעור בהלכות שבת. וכך היה גם בית כנסת שלישי בעקבותיהם, ומי יודע עד לאן התגלגלו הדברים". סיים רבי שלום את הספור ואמר בנגונו הערב שובה הלב: "ואותו אברהם מאמן חלף והלך לו. מן הסתם כלל לא ידע איזו סערה חולל בהערתו הקצרה, וכלל לא מודע אודות זכותו התפוחות והולכות לזכותו בעולם הבא. 'זכוי הרבים אדיר, דפיקה אחת על הבימה וכמה מלים טובות. כחם של מלים אהודות לפני ראש השנה', סיים רבי שלום. ומיהו אותו אברהם שרבי שלום לא גלה את זהותו? מתברר, כי זה היה רבי שלום בעצמו... (קול חוצב)

רבי יוסף חיים מבגדד בעל "בן איש חי", היה קונה מדי שנה את ארבעת המינים לכבוד חג הסוכות בהדור מיחד, והיה מפאז לשם כך הון רב. מדי שנה, משעות הבקר המקדמות ועד לשעות הצהריים המאוחרות, השתתף תור שליחודים מפל רחבי בגדד הגדולה, כדי לברך על מיניו המהדרים ולצאת ידי חובת המצוה באופן המעלה ביותר. פעם שאלוהו מקרבו: "פיצד יכול הרב למסור את ארבעת המינים שלו, עליהם שלם הון רב, לכל אחד שבא? והלא בכך גורם הרב במו ידיו, שההדור של המינים פוחת והולך, שכן המינים משחירים ממשמוש הידים הרבות"? חנה ה"בן איש חי" ואמר: "זכוי הרבים זהו ההדור הגדול" ... (אבירי בבל)

ביום גשום וסוער, פנה תלמיד חכם אחד אל החזן אי"ש ושאלתו בפיו: "מדי יום ביזמו, מוסר אני שעור לבעלי בתים בעיר רמת גן הסמוכה לבני ברק. אולם היום, עקב הגשמים המרבים והסערה הגדולה, מתלבט אני אם עלי לטרח ולנסע לשם כדי למסור את השעור?" לשאלת החזן אי"ש, כמה אנשים משתתפים בשעור ספר, כי בדרך כלל באים כעשרה אנשים בקביעות. "כמה יבואו היום, לפי השערתך?" שאל החזן אי"ש, והלה השיב: "כמדומני שאף אחד לא יבוא, למעט השמש של בית הכנסת שמתגורר בסמיכות מקום". "נו", אמר החזן אי"ש, "אם אפלו איש אחד בלבד יבוא לשעור, כדאי כבר שתטרח למענו ותבוא למסירת השעור. מפני שמצות תלמוד תורה אינה כשאר המצוות, ואינו דומה אדם שלמד באותו יום, למי שלא למד כלום, כי הלמוד היומי משנה את האדם בתכלית". (שיח צדיקים)

רבי נסים לופס, היה אחד מחשובי חכמי ארם צובא, והיה נוהג לקום מדי לילה בחצות כדי לעסק בתורה, וכך זכה לבקאות מפליגה בפרד"ס התורה. בגיל צעיר פהו עיניו, אולם הוא המשיך ללמוד כל חייו בחשק רב, ואף חבר פרוש חשוב על הרמב"ם. לאחר פטירתו, יסדו כמה חכמים מיצאי ארם צובא בירושלים חברה "שמרים לבקר" לזכרו של רבי נסים, ומנו אדם שיעור את האנשים משנתם בחצות. החברה נוסדה בשנת תרנ"א, וחבריה היו משכמים מדי לילה, ולומדים בבית הכנסת העתיק שעל שם רבן יוחנן בן זפאי בעיר העתיקה, והולכים בכך בדרך של רבי נסים להקדיש את הלילה לתורה. לימים, חלה גבאי החברה ואשפז בבית הרפואה. באחד הלילות התגלה לפניו רבי נסים לופס, ואמר לו כך: "לא תוכל לשער איזו נחת רוח גרמתם בעולם העליון, על ידי הלמוד שלכם באישון לילה, אולם זה כבר שלשה לילות שתדלתם מכך ומנעתם שעשוע מפורמים". התעורר הגבאי בבוקר, ומיד שלח לברר את העניין. והנה התברר, כי הגבאי שהחליפו נפל אף הוא למשכב, והאיש השלישי שהתמנה לכהן, התרשל בתפקידו ולא העיר את הלומדים בלילה. מיד התחזק הגבאי הראשון וחזר לעמד על משמרתו, והשתדל מאז ביתר שאת במצוה רמה ונשגבה זו של זכוי הרבים. וכשהתפרסם

רבי ראובן יוסף גרשונוביץ, חפש פלימיו ביצד לזכות את הרבים, ואף הפעיל ועודד אחרים לפעלות של זכוי הרבים. ספרה אחת הנשים הצדקניות שפעלו להפיץ תורה וטהרה בנגב, כי פעם בקשו ממנה למסור הרצאה באחת הערים, והיא נענתה לבקשה. הנשים שהשתתפו בפועל נהנו מאד, והעלו בפניה הצעה למסור להן שעור קבוע כדי לחזקן ולהפיח בהם רוח ונשמה יהודית. הייתה הרבנית במצור, שכן זמנה היה דחוק ולא היה בכחה לעשות פן, אולם הפעילים המסורים שבאזור הזמינו אותה אל הרב גרשונוביץ, ובקשו להתנדב אצלו בדבר. שמע הרב את שני הצדדים, ולאחר מכן פנה אל האשה ואמר: "אני מתחנן בפניך, להמשיך במסירת השעורים, כי יש בזה מצוה נשגבה של זכוי הרבים". ומיד לאחר מכן התענגו ושאל על בני ביתה וילדיה של הרבנית, אם הם זקוקים לעזרה וחס מיוחד. נענתה האשה וספרה, כי באמת יש לה כמה בעיות הזקוקים לפתרון ומנה אותן, ומיד קם הרב ואמר בנחרצות: "בטוח אני, כי בנכם פלוני שאתם דואגים לעתידו הרוחני, יגדל בתורה וביראת שמים, ובתכם שאזקקה לרפואה שלמה תבריא לחלוטין, ואף שאר ילדיכם יגדלו ויפריחו לתפארה. ומהיכן בטוח אני בזאת? מפני שאמון בעל הגמול לשלם שכר טוב לאלו שעוסקים בקרוב בניו אליו. תפרו שמו, ואם הכל יבוא בביתכם על מקומו בשלום, תוכלו להתמיד בפעולותיכם למען זכוי הרבים". הדברים הנלהבים הפיחו בה כחות לעבודת הקדש, ואכן זכתה לראות את פרות עמלה בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא. (ניצוצי אש)

רבי גרשון קליבנסקי, היה אוד מצל מאש שעבר תלאות ומארכעות ברוסיה הסובייטית בתקופת מלחמת העולם השנייה, הגלה לסביר הקפואה וסבל ישורים קשים, אולם שמר מכל משמר על התורה והמצוות מתוך מסירות נפש מפליאה. בזכרונותיו הוא מספר על התקופה הראשונה עם הגיעם לסביר, פאשר לא היה בידיהם לוח עברי ולא ידעו ביצד יצליחו לשמור על השבתות והמועדים, על יום הכפורים וחג הפסח במועדם, ולבם נפל בקרבם. והנה ישועת ה' כהרף עין, ואלי ביתם נכנסה אשה יהודיה אחת ללא הודעה מקדמת, ובידיה ספר קטן. הביט רבי גרשון בספר ולהפתעתו גלה, כי לפניו הספר הנודע "קצור שלחן ערוה", אולם שבעתים הפה בתדהמה פאשר גלה בין דפיו לוח יהודי לחמשים שנה. השמחה הייתה עצומה, ובזכות אותו ספר זכו כל הגולים היהודים בסביר הרחוקה להנצל מאיסורי פרת חליה, ועלה בידם לשמור על כל החגים והמועדים במלואם. ולא רק הם זכו לכו, אלא אף מכריהם שהיו עמם בקשרי מכתבים, קבלו מהם מכתבים בהם רמזו להם על 'הדוד פסח' והדודה חנכה ועל מועדי בקורם... ומן השמים שלמו לה לאותה אשה שאותה את הרבים, וזכתה לאריכות ימים ושנים ונפטרה בגיל של למעלה ממתשעים שנה, כי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה. (סיביר - עדות אישית)

מעשה באברך אחד, שהתברך בכשרון נאום נפלא, עד שיצא שמו למרחוק והזמן לעתים לשאת דברי חזק בכנסים שונים. לא ידע אותו אברך אם הוא נוהג כשורה ולא היה בטוח בדרכו, כי התחבט שמא עליו להשקיע שנים ארוכות בהתעלותו הרוחנית האישית, ואחר שיהיה נאה מקים' יהיה גם נאה

דורש'. אולם מאידך, ידע את חשיבותה ומעלתה של זכוי הרבים, ולא ידע לשית עצה בנפשו. בהיותו ממשחרי פניו של רבי מרדכי צוקרמן, משרידי תלמידיו של ה"חפץ חיים", החליט להכנס אליו ולשאל בעצתו, אולם הדבר נדחה מיום מסבות שונות. בינתיים ערך אותו אברך פרמטורה לבנו שזכנס למצות, ובגעת הקדוש שזערו בבית הכנסת בשבת קדש, הגיע רבי מרדכי ונשא דברים קצרים פדרפו. אחריו נשא אבי הבן דרשה נפלאה בטוב טעם ודעת וברב כשרון נפלא, ורבי מרדכי ישב והתענג על דבריו. כשנפרד ממנו, פנה אליו ואמר: "פיון שמן השמים נתנו לך כח לדבר, עליך לנצל ולהועיל לרבים, כדי להשיב לבבות בני ישראל לאביהם שבשמים". קבל אפוא אותו אברך את תשובתו, עוד בטרם הספיק להעלותה לפני רבי מרדכי... (יחיד ודור)

ספר רבי זאב פרידמן, אוד מצל מאש השואה האזמה: "בשנת תש"ד, שהייתי במחנה רכז בסלובקיה והעסקתי בידי הנאצים הרשעים בפנוי פצצות חיות מתוך רכבות. באחד הקרונות מצאתי ספרי קדש רבים, ובהם גם מגלת אסתר מהדרת. מהרתי להטמין את המגלה בכיס, וחשבת בלבי כי הדבר יהיה לי למזכרת מהתקופה הנוראה. עברו ימים רבים, והגיע חג הפורים. נזפרתי במגלה שבידי, ופרסמתי לרבים כי ברשותי מגלה כשרה פמצות היום. השמועה התפרסמה במחנה חישמה, ועלה בידי לזכות את הרבים לקים מצות קריאת המגלה פראוי, וכלם ברכו אותי שבזכות זה אזכה להנצל מהגיהנם הלה ואחזר שוב להיות בן חורין. עברנו ישורים קשים, וכשהגענו למחנה מאוטהאוזן הנורא, לקיתי בחם גבוה והממונים העבירוני לקבוצת החולים. באין ברה, מסרתי את התפלין שלי ואת המגלה לידי ידי הטוב, אולם הוא עודד אותי ואמר לי להחזיק מעמד, ובזכות זכוי הרבים אזכה להנצל מגיא ההריגה. עוד תראה, כי בעוד ימים מספר נשתחרר מכאן ונשוב לארץ החיים, הבטיח לי חברי, ואמנם דבריו הפיחו בי כח ואמונה, ובזכותם החזקתי מעמד ונצלתי תהלה לה' לחיים". (שמע ישראל)

פעם, העלתה הצעה בפני אברך תלמיד חכם אחד, למלא את מקומו של משגיח בשיבה במשך פשעתים מדי ערב, לעסק בלמוד עם הצורבים הצעירים ולחזקם בתורה ויראת שמים. עלה האברך לשאל את רבי ישראל יעקב קניבסקי בעל "קהלות יעקב", והוא הורה לו לקבל על עצמו את התפקיד. "ידע לה", אמר לו ה'סט'פ'לר, "כי להיות ממזכרי הרבים זו זכות גדולה, וכבר קבערנו יונה ואמר, שאפילו דברים שאין התשובה מועילה להם, מתפפרים על ידי זכוי הרבים". ורגיל היה לומר, שכל גדולי ישראל בכל הדורות התעלו על ידי אמירת שעורים, ולא רק על ידי למודם העצמי. והוסיף: "פאשר מלמדים תורה לאחרים, הרי זה שקול כעשרים פעמים של חזרה". והתבטא: "אני חש זאת על עצמי. כי כל מה שלמדתי לעצמי נשפח ממני, ומה שלמדתי לאחרים זכור אצלי עד היום". (תולדות יעקב)

היה זה בזקנותו של ה"חפץ חיים", פאשר הגיעה אליו בקשתו של רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי, לבוא לעירו ולנא, כדי לעזור שם על ענין טהרת עם ישראל ולחזק ברפים כושלות. כשנודע

רבי שלמה זלמן אוירבך, היה מעודד צורבים צעירים להוציא לאור את חידושיהם ולהדפיס ספרים משלהם. נוהג היה לספר, כי פאָשר רבו רבי איסר זלמן מלצר קבל פרס מקרן צבורית על ספריו 'אבן האזל', אמר לו: "וכי לפרס של עמוד על ספרי אני זקוק? אלא יודע אתה איזו חשיבות אני מיחס לעמוד מחברים צעירים להוצאת ספריהם, ולכן הסכמתי לקבל את הפרס, כדי שהדבר יעודד תלמידי חכמים צעירים לכתוב חידושים והדפסתם". וגדולה היתה שמחתו של רבי שלמה זלמן בשעה שהיה בא אליו מחבר צעיר עם ספרו, והיה מעודדו להמשיך בדרכו זו, כשהוא נוהג לומר כי אין בהוצאת ספר בגיל צעיר משום יושרה, ואף היה נוהג לשלם לכל מחבר צעיר שהביא לו את ספרו, כדמי קדימה לספרו הבא. בדרך צחות היה מצטט ואומר בשם אחד הגדולים, כי קדם ביאת המשיח, פאָשר יפגשו שני יהודים זה עם זה, לא ישאל איש את רעהו לשמו, אלא לשם ספרו" (המאור הגדול)

פעם התפנסה אספה גדולה של רבנים וראשי ישיבות, ודנו בשאלה אם נכון הדבר לשלח תלמידי ישיבה להפיץ תורה ברבים ולמסד שעורים בשובי העולים החדשים, כדי להחזירם למוטב, או שמא יש לחשש שמא יצא שכרם בהפסדם. בראש האספה ישב רבי יחזקאל אברמסקי, נשיא ועד הישיבות, וגם רבי יהודה צדקה ראש ישיבת "פרת יוסף" היה שם. רבים מהדרשנים חוו את דעתם והכריעו לשלילה, ואולם מפיין שדבריהם נשאו באדיש, לא הבין רבי יהודה את הכרעתם. משום כך, פאָשר פנה אליו רבי יחזקאל ובקש ממנו לשאת דברים, לא פלל כלל כי דבריו יסתרו לחלוטין את דברי קודמיו, ואמר: "מציינו בגמרא, שכל המלמד את בן חברו תורה, זוכה ויושב בישיבה שלי מעלה. ונשאלת השאלה, וכי פגנת חז"ל להבטיחנו שאדם כזה יזכה למקום כבוד בעולם הבא? אלא שאם יחשב האדם שבגלל עסוקו בזכוי הרבים יפסיד את תורתו, הרי שמבטח הוא שכל מה שלא יספיק ללמוד פאן, יזכה להשלים בעולם הבא". בהמשך דבריו הזכיר פמה מספורי חז"ל שמהם עולה כי האמוראים בסליו תורה למען הצלת נפש זולתם, וצטט את הנאמר על אביי שיצא להציל יהודי מעברה, ובטל לשם כך את תורתו. לשמע הדברים, התרגש רבי יחזקאל אברמסקי ואמר: "הלא מר שפך את כל הקערה עם המים שבה", ורמז שבנאומו הקולע, דחה את דברי הקודמים לפניו, והצדק עמו. (ויכוי הרבים)

דבר הבקשה לבני המשפחה, נחרדו לבריאותו של אביהם, וטענו בפניו שאין באפשרותו לצאת לדרך הרחוקה מפני חלשתו, והתחננו לפניו לותר על כך. אולם ה"חפץ חיים" בטל את דבריהם ואמר: "וכי כיצד איכל להמשיך לשבת פה, בשעה שמוטלת עלי חובת זכוי הרבים בוילנא ולתקן שם תקון גדול?" ראו בני הבית כי הוא איתן בדעתו לנסע, ולכן נסו להתחכם ובקשו ממשמשו הקבוע להתחמק מהמקום, כדי שלא יהיה ה"חפץ חיים" עם מי לנסע. החל ה"חפץ חיים" להתכונן לנסיעה, וכשראה שהמשמש איננו בבית והבין כי מנסים להכריחו להשאיר קם בשארית פחותיו, נאחז בקירות הבית והחל לשרף את רגליו הישישות אל מחוץ לבית. וכשראו בני הבית כי מנוי וגמור עמו לצאת לדרך, הזעיקו מיד את המשמש והם יצאו יחד לוילנא. בהגיעם לשם, התפנסו אלפים לשמע את דבריו של זקן רבני הדור, והוא החדיר בהם דברי חזק על חשיבות הטירה בעם ישראל. בלילה, נכנס אליו יהודי זקן מתושבי וילנא, וה"חפץ חיים" דבר עמו ארפות בעניני אמונה, וטרם יצא הודה לו הגון על דבריו ואמר כי הפיח בו נשמה חדשה של אמונה תמימה בה'. אז פנה ה"חפץ חיים" למשמשו ואמר: "ראה נא, איני יודע אם הדרשות שדרשתי פאן בעיר הביאו באמת את המטרה לה נדרשתי, ואולם דבר ברור אחד יודע אני. אותו זמן שהיה אצלי עכשו, התחזק בזכותי בדברי אמונה, ובשבילו לבד כדאית היתה כל הטרחה שטרחתי ונסעתי מרדין לוילנא" (חידושי חיים)

גאון הצדקה היה החסיד רבי יעקב הלוי פרידמן, וכל ימיו הקדשו לזכוי רבים במצות הצדקה ותמיכה במשפחות מעוטות יכלת בדרך של כבוד. היו כאלה שנסו למנוע ממנו את המאמץ באסוף כספי הצדקה, והיו מקרים שנסו להסביר לו כי אין זה נאה לאסוף צדקה במקום, ואולם הוא עמד על שלו והסביר, כי הוא נמצא פאן לא רק בשביל לאסוף כסף, אלא גם בשביל לזפות את הרבים במצות הצדקה. פעם הגיע לחתונה ורצה לאסוף שם צדקה. נגש אליו בעל האולם ואמר: "פמה יעלה בידך לאסוף פאן, לפי השערתך? אני מוכן לתת לך שלש מאות דולר, אך עשה לי טובה ואל תאסף פאן". הסכום שהציע היה נכבד מאד, ואולם רבי יעקב לא יכול היה לשתק: "הרי פה יקרה היא מצות זכוי הרבים, ואיך אתה מסגל לקחת על עצמך אחריות גדולה כזו של מניעת יהודים ממצוה חשובה זו?" (תפארת יעקב)

ממלכה

מעשה באדם אחד שבקש לזפות את הרבים, והיה נוהג לעמוד בכל ליל שבת ולהמתין שעה ארבה לאלו שמאריכים בתפלת העמידה, שכן יש דעה באחרונים, שאין לומר זיכרו לאחר התפלה, אלא בעדות של שנים, וכיון שהלכו האריכו בתפלתם, היה מתנדב לימינם בעד נוסף. פעם נסע האיש לארצות הגולה כדי להתרים נדיביעים, ועלה לביתו של נגיד מפרסם ובעל צדקה. תהה הלה על קנקנו, וכששמע שבעל חסד הוא המזכה את הרבים, בקש לדעת פמה דברים אמורים, והפתע לשמע על מעשי החסד שכלו באמירת עדות בשנים. "ולשם מה זקוק אתה לממון?" תהה הנגיד, והלה השיב מיד: "מה אתה סח? והרי עתה, בתקופה זו שאני שוהה בגולה, נאלצתי לשכר ממלא מקום שישימש בתפקידי, וכלום אקפח את שכרו ולא אשלים לו על טרחתו"!!...

שאל פעם רבי שלמה קלוזנר מברוד: "מדוע רואים אנו הבדל גדול בין הטבה עם הבריות שעודם בחיים, שאין כליאדם זריז לקימה, לבין גמילות חסדים עם המתים שכלם רצים למצוה זו?" והשיב: "טעמו של דבר הוא, מפני שבניאדם אוהבים את האמת. פאָשר הם נתבעים לעשות משוה למען הבריות, נכנס ספק בלבם שמא אין הלכו נצרכים באמת ואולי אין פאן חסד שלם. אולם לגבי המתים אין פאן ספק, שכן הדבר נבר ונראה לעין שהוא מת, ומה מקום יש פאן לספיקות?" וסיים בחייד: "ולכן נקרא החסד שעם המתים בשם 'חסד של אמת'..."

נוהג היה ה"בני יששכר" לומר, כי הסבה שאין מברכים לפני מעשה חסד עם הבריות, מפני ההכנה שבדבר. שכן בעלי הבית יורד וטובל לפני הברכה, ומכיון עצמו למצוה בסלודין, ובינתים פרחה נשמתו שלי העני"...

אֲצִנּוֹת

כ"ס"ד, ז' אייר תש"פ

פְּרֻשַׁת וַיְעָבֵד

לְעַמּוֹן עֲבָת

אָמְנָם הַכּוֹנֵה 'וּתְתַפְּשֵׂהוּ בְּגָדוֹ' כְּלוֹמַר שְׁהַסְטֵרָא אַחֲרָא הִיא תּוֹפְשֵׁת אֶת הָאָדָם בְּגָדוֹ שִׁישְׁנָה אֶת מַלְבוּשָׁיו הַיְהוּדִיִּים, וְכַאֲשֶׁר אַף תּוֹפְשֵׁת אוֹתוֹ בּוֹזָה, אִז 'לֹאמַר' הוּא בְּעַצְמוֹ יֹאמַר אַחֲרָיְכֶם שְׁחַפֵּץ לְעַבֵּר עַל כָּל דְּבַר פִּשְׁעֵי רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן וּשְׂאָר מִרְעִין בִּישְׂיָא. וְכָל הַמִּתְחַדְּשִׁים הַיּוֹשְׁבִים שָׁמָּה חֲרָקוּ שׁוֹן, בּוֹשׂוּ וְגַם נִכְלְמוּ וַיּוֹרִידוּ לְאָרֶץ רְאָשָׁם.

אֵין לְשֵׁנוֹת מִמַּלְבוּשֵׁי הָאֲבוֹת

סִפְרַי הַגֵּר יוֹסֵף לִיבְרָמֹן זצ"ל שִׁכְאֶשֶׁר זָכָה לְהַסְתוֹפֵף בְּצַל גִּיסוֹ הַרְה"ק רַבֵּי אֶהְרֹן מִבְּעֶלְזָא זִיע"א בְּחֻצְרוֹת קְדָשׁוֹ בְּשַׁבְּתוֹת בַּתֵּל אַבִּיב, הִיָּה רִגִּיל אַחֲרֵי תִפְלַת עַרְבִית דְּלִיל שַׁבַּת לְהַפְנִים לְחֻדְרֵי דִירְתוֹ וּלְחַפּוֹת עַד בּוֹא, כִּי דָרְכוּ בַקְדָּשׁ הִיָּה לְהַפְנִים אִז בְּלוּיֵת מִשְׁמֻשְׁיָו לְחֻדְרֵי הַרְבְּנִית הַצִּדְקָנִית לְבִרְכָה בְּבִרְכַת 'שַׁבְּתָא טַבָּא'. וְסִפְרַי כִּי פִעַם בְּהַפְנִים הַרְה"ק לְחֻדְרֵי הַפְּנִימִי בּוֹ עָמַד, הִסְתַּכַּל עַל גְּלִימְתוֹ, מַלְבוּשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קַאֲפֵטוֹ, וּשְׂאָל אִיזוֹ שְׂאֵלָה בְּנוֹגַע לָהּ. כֵּן הִיָּה גַם בְּפִעַם הַשְּׁנִיָּה, וְכֵן בְּפִעַם הַשְּׁלִישִׁית כְּשֶׁשׁוּב זָכָה לְהִיּוֹת שָׁם, אַחַז הַרְה"ק בִּידוֹ הַקְדוּשָׁה בְּמַלְבוּשׁוֹ, הִרְהֵר רִגְעַ וְאָמַר בְּשִׁמְחָה:

שְׁמַעְתִּי מֵאֲבֹא מָאֲרִי, הַרְה"ק רַבֵּי יִשְׁכָּר דָּב זִיע"א, כִּי זָקְנִי הַרְה"ק רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ זִיע"א אָמַר פִּעַם: בִּיָּה שְׂאֵבִי ז"ל הַגְה"ק רַבֵּי שׁוֹר שְׁלוֹם זצ"ל, לֹא הֵלֵךְ בְּשַׁבַּת בְּגָד לְבוֹן, שְׂאֵלְמָלֵא הֵלֵךְ הוּא לֹא הִיָּיתִי יָכוֹל לְשׁוֹנוֹת. וְהַמְשִׁיחַ וְאָמַר: מִשְׁמַעְתִּי דְבָרִים אֵלֶּה מִפִּי אַבָּא מָאֲרִי ז"ל אִינִי יָכוֹל לְשׁוֹנוֹת מַלְבוּשֵׁי, אֲבָל אַתָּה בּוֹדָאֵי תוֹכַל לְלַבֵּשׁ מַלְבוּשׁ זֶה ('רַבֵּי עֲקִיבָא וְתוֹרַתוֹ, עֵמוּד פ).

(סִפְרַי סְפִיר וַיְהִלּוּם - לַהֲרַב הַגְּאוּן רַבֵּי מִנְחָם מִנְדֵל פּוֹמֵרֶנְץ שְׁלִיט"א)

רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן, וְאִדוּנִי אָבִי זָקְנִי לֹא יָדַע מְזָה. וְכַאֲשֶׁר שִׁלַּח הַגְּבִיר לְכַבֵּד אוֹתוֹ עִם סְדוּר קְדוּשָׁיו, סָבַר וְקִבֵּל. וַיְהִי כְּבוֹאוֹ אֶל בֵּית הַגְּבִיר וַיִּרְא אֶת הַחֲתָן וַיִּהְיֶה הוּא לְבוּשׁ בְּגָדִים קְצָרִים כְּדִרְכֵי הַמִּתְחַדְּשִׁים, וַיִּרַע בְּעֵינָיו, וַיִּצַר לוֹ מְאֹד, כִּי אֵין רְצוֹנוֹ לְסַדֵּר קְדוּשָׁיו לְאִישׁ כֹּהֵּ. וַיִּקְצַף עַל הַשְּׂמֵשׁ וַיֹּאמֶר לוֹ, לְמָה רְמִיתִנִּי וְלְמָה לֹא הִגְדַּת לִי, כִּי אִז לֹא הִלְכְתִּי אֶל הַחֲפָה. וַיִּשְׂא אֶת רַגְלָיו וַיִּצֵּא מִן הַבַּיִת בְּחָרִי אָפ. הָאֲנָשִׁים הַקְרוּאִים אָשֵׁר הָיוּ מֵרְאִשֵׁי גְבִירֵי הָעֵדָה וְנִכְבְּדִיָּה רְצוֹ אַחֲרָיו, וַיִּפְצְרוּ בּוֹ מְאֹד לְבָלִי לְבִישׁ אֶת הַמִּתְחַדְּשִׁים. וְהוּא בְּאֶחָד וַיְמִי יִשְׁיַבְנֵה, וַיְחֻזְקוּ בִּידוֹ וְלֹא הִנְיָחוּהוּ לְעַשׂוֹת דְּרָכּוֹ הַלְּאָה, וַיִּרְא כִּי אֵין דְּרָךְ לְנָטוֹת מֵהֶם, וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמַעוּ נָא דְבַרִּי. הֵן אֲנִכִּי לֹא אוֹבְה וְחַפֵּץ לְסַדֵּר קְדוּשָׁיו רַק לְאִישׁ יְהוּדִי הַלּוּבֵשׁ בְּגָדִים יְהוּדִים כְּמוֹנִי וְאִינוֹ מִשְׁנָה מְדֻרָּה מִנְהַג אֲבוֹתָיו כְּמִלְא נִימָה. לְכֹן, הַלְבִישׁוּ עִתָּה אֶת הַחֲתָן עִם בְּגָדִים אֲרָפִים וְכוּבַע שְׁטֵרִימִיל בְּרֵאשׁוֹ כְּמִנְהַג יִשְׂרָאֵל בְּמִדְיָנְתוֹ מְקַדְּמַת דְּנָא, וַיִּלְךְ אֶל הַחֲפָה עִם בְּגָדִים עֲבָרִיִּים וּמַלְבוּשׁ קִיטָל, וְאִז אַעֲתֵר לְכֶם לְסַדֵּר קְדוּשָׁיו. וְהִכְרַחוּ לְעַשׂוֹת כֵּן לְמִרְוֹת רְצוֹנֵם, וַיַּחֲלֵף הַחֲתָן וַיְבֵא אֶל הַחֲפָה עִם שְׁמֻלוֹתָיו בְּגָדִים אֲרָפִים.

אַחַר הַחֲפָה הִרְהִיב אִישׁ אֶחָד עִז בְּנַפְשׁוֹ וְשְׂאֵל אֶת אִדוּנִי אָבִי זָקְנִי, מַדּוּעַ שׁוֹנָא רַבְנּוֹ אֶת הַמִּתְקַדְּמִים, הָאִם אֵין בִּיכְלַת לְהִיּוֹת יָרָא ה' גַם בְּבָגְדִים קְצָרִים. וַיַּעַן אִדוּנִי אָבִי זָקְנִי בּוֹזָה הַלְשׁוֹן לְעֵינֵי כָל הַמִּתְקַדְּמִים הַנֹּאסְפִים. יָדַע תְּדַעוּ כִּי כָל אִישׁ שְׁהוּא פּוֹשֵׁט אֶת בְּגָדָיו הָעֲבָרִיִּים וְלָבֵשׁ בְּגָדִים אַחֲרִים, הוּא חָשׂוּד עַל כָּל הַתּוֹרָה, וְרִגִּיל אֵין לְפָרֵשׁ אֶת הַפְּתוּב בְּפִרְשַׁת וַיִּשְׁב (לֹט יב), 'וּתְתַפְּשֵׂהוּ בְּגָדוֹ לֹאמַר', אָשֵׁר תְּבַת 'לֹאמַר' אֵין לָהּ שׁוּם בְּאוּר, דְּהִיָּה לּוֹ לּוֹמַר 'וַיִּתְאָמַר'.

רַק כְּשֶׁהַחֲתָן לְבוּשׁ כִּיְהוּדִי וּתְתַפְּשֵׂהוּ בְּגָדוֹ לֹאמַר וּגו' (לֹט, יב).

כְּתֵב הַגְּאוּן רַבֵּי אַבְרָהָם סָג"ל אִיטִינְגָא מְדוּקָלָא זצ"ל בְּסִפְרוֹ 'דַּעַת זְקָנִים' (חֲלֹק 'שְׁמַע שְׁלֵמָה' אוֹת ח):

דְּרָכּוֹ בַקְדָּשׁ שֶׁל אִדוּנִי אָבִי זָקְנִי הַגְה"ק רַבֵּי שְׁלֵמָה קְלוּגְעֵר זצ"ל רַבֵּה שֶׁל עִיר וְאִם בְּיִשְׂרָאֵל בְּרֵאדִי, לְבָלִי לְסַדֵּר קְדוּשָׁיו לְאִישׁ הַלּוּבֵשׁ בְּגָדִים קְצָרִים. וְאֵין הַכּוֹנֵה לְאוֹתָם הָאֲשַׁכְנָזִים בְּמִדְיָנוֹת כְּאֵלֶּה שְׁמַכְרָחִים לְלַבֵּשׁ בְּגָדִים קְצָרִים עַל פִּי גְזֵרַת הַמַּמְשֻׁלָּה וְכִדּוּמָה, שִׁישׁ בְּתוֹכָם גְּדוּלִים חֲקָרֵי לֵב מֵלֵאִים דַּעַת וַיִּרְאֵת ה'. הַדְּבַר הַזֶּה נֹאמַר רַק עַל אוֹתָם הַמִּתְחַדְּשִׁים מֵאַנְשֵׁי פוֹלִין, אָשֵׁר בְּזוֹדוֹנָם וּבְרַשְׁעֵת לְבָבָם פּוֹשְׁטִים אֶת בְּגָדֵיהֶם הָעֲבָרִיִּים וְלוּבְשִׁים אֲדָרַת שַׁעִיר, לְמַעַן כַּחַשׁ בְּתוֹרַת ה' וּבְמִצְוֹתָיו, לְנִתְקַ מְעִלְיָהֶם אֶת מוֹסְרוֹת הָאֲמוּנָה. וְכָבַר יָדַעוּ זֹאת הַמִּתְחַדְּשִׁים בְּרֵאדִי, וְלֹא כְּבָדוֹ אוֹתוֹ לְסַדֵּר חֲפָה וְקְדוּשָׁיו כְּלָל.

פִּעַם אַחַת אֶרַע כִּי גְבִיר אֶחָד גְּדוּל וְנִכְבָּד, בְּעִיר בְּרֵאדִי, שְׁמוֹ לֹא אָכְנָה מִפְּנֵי הַכְּבוֹד, דְּבָרוֹ בּוֹ נִכְבְּדוֹת עֲבוּר בְּתוֹ עִם בְּחוּר חֲרִיף וְבָקִי עָצוּם מַעִיר אַחֲרַת אָשֵׁר אִדוּנִי אָבִי זָקְנִי הַקְדוּשׁ יָדַעוּ הֵיטֵב כִּי הִיָּה לוֹ כְּמָה פִּעַמִּים פְּתַחוּן פֶּה בְּהִלְכָה לְפָנָיו. וַיְבֹא הַגְּבִיר הַהוּא אֶל אִדוּנִי אָבִי זָקְנִי זצ"ל לְשַׁאֲלַ בְּעִצְתוֹ, אִם יְבוֹא עִמּוֹ בְּלוּלָאוֹת קִשְׁרֵי הַחֲתָנוֹ, וְזָקְנִי זצ"ל הֵלֵל וְשַׁבַּח לְפָנָיו אֶת הַבְּחוּר, וַיֹּאמֶר לְדָבָק טוֹב, וְעַל פִּי דְבָרָיו עָשָׂה הַגְּבִיר הַשְּׂדוּף. וְאוּלַם הַפְּלָה בַת הַגְּבִיר רוּחַ אַחֲרַת הִיָּתָה עִמָּה, וַתַּבְחַל נַפְשָׁה בְּבַעַל תְּלִמִּיד חָכֵם וַיִּרְא ה', וּבְשַׁעַת הַתְּנָאִים הַתְּנָתָה עִם הַחֲתָן שִׁיתְחַיֵּל לְעַסֵּק בְּלִמּוּדֵי חָל וּשְׁפוֹת זְרוֹת, וְלָלַבֵּשׁ בְּגָדִים קְצָרִים וְהַחֲתָן נֹאזוֹת לָהּ, אָמַר וַיַּעַשׂ. וְעַל הַחֲתָנָה כְּבָר בָּא כְּגוֹי בְּנַחֲלַת הַגְּבִיר הַהוּא

חִידוֹן אֲצִנּוֹת - נוֹשֵׂא פְּרִסָּים הֵיכֵן מְזָכֵר בְּפִרְשַׁתְנוֹ לְחָס?

פֶּתְרוֹן הַחִידָה - פְּרַשַׁת כִּי תְבוּא:

ש. הֵיכֵן נֹאמַר בְּפִרְשַׁתְנוֹ לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּסִיד? ת. מִשֵּׁה אֹמַר לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל שְׁבִיּוּם אֲשֶׁר בּוֹ הֵם יַעֲבִירוּ אֶת הַיִּרְדֵּן הֵם יִיקַחוּ 12 אַבְנִים גְּדוּלוֹת, יִצְפוּ אוֹתָן בְּסִיד (דְּבָרִים כו ב), וַיַּכְתֵּבוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַתּוֹרָה כּוֹלָה. שֵׁם הַזּוֹכָה בְּסִידוֹר מִתִּבְתָּא מִנְחָה מְעָרִיב בְּהוֹצַאת "עוֹז וְהַדֵּר":

פְּרַשַׁת כִּי תְבוּא:
ה' מִתְּנִיחָהוּ שְׁלֵמָה וְלָמַן אֵילֵאָם מַחִיפָה.

פֶּתְרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יִפּוֹרְסוּ מוֹ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים הַפּוֹתְרִים נִכּוּנָה יִכְנסוּ לְהַגְרָלָה אִי"ה עַל סִידוֹר מִתִּבְתָּא מִנְחָה מְעָרִיב בְּהוֹצַאת "עוֹז וְהַדֵּר". אֶת הַפְּתָרוֹנוֹת יִשׁ שְׁלּוּחַ אֵלֵינוּ עַד לַיּוֹם שְׁנֵי לְמַסְפַּר פִּקּוּס: 077-470-26-81 אוֹ לְמֵיַל: magdenot@gmail.com

נֹא לְכַתּוּב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּקָת וְטִלְפוֹן. בְּרֵאשׁ הַדָּף לְצִיּוֹן "עֲבוּר חִידוֹן לְנוֹעַר".

שמירת הלשון

לצאן קדושים

- רבי יצחק אביב**
דומ"ט את המדרש
- רבי עמרם בן דיוואן**
מגדיל חכמי ספרד
- רבי יחזקאל אייבשיץ**
מגדיל חכמי אשכנז
- רבי משה צארום**
מגדיל חכמי חסד
- רבי מרדכי שלמה פרידמן**
הארמ"ד סביא
- רבי מנצור בן שמעון**
מגדיל חכמי ישיבת ישיבת יוסף
- רבי ישראל אבן צירא**
הבבא סאלי
- רבי חיים דנינו**
מגדיל חכמי סאלי

Panel 1: A man at a podium says "אם תחליטו לפרסם את הדבר הזה תהיו מוגבלים..." (If you decide to publish this, you will be limited...). A man in the audience says "ראובן אינו לוחם לוח דבריך יקראו לחילול השם..." (Reuven is not a fighter, your words will be called an insult to God's name...).

Panel 2: A man on a phone says "חולק את כל דברי חסד במחשבות..." (I share all words of kindness in my thoughts...). A man next to him says "אתה יודע מה למינות? לא למינות..." (Do you know what to do? Not to do...).

Panel 3: A man scratches his head, saying "ככה ככה אתם אלוהים..." (Like that, like that, that's God...). A man next to him says "אחתי אק לרוב נואי ולקין..." (My sister, I'll hit her a lot...).

Panel 4: A scale of justice with a heavy pan labeled 'דברים' (Words) and a light pan labeled 'דברים' (Words). Text: "מגדיל עוונות עד לשמים" (Lifting sins to the sky).

Panel 5: A woman has a sign on her back that says "בעל לשון הרע" (Tongue of evil).

דבר הלכה:

בעלי לשון הרע

הרגיל לרכל, ותמיד מדבר דברי גנאי נקרא "בעל לשון הרע". מי שאינו נזהר בלשונו, ומספר לפעמים לשון הרע, חוטא בעבירה חמורה. אולם, אלה שרגילים תמיד לספר בגנות אחרים, לרכל ולהשמיץ, גדול חטאם עד מאד. בהרגלם הרע הם מוכיחים כי בדרך לב הם מזלזלים במצוות ה' ותכרה, והחטא נעשה להם כהיתר. הם נקראים בפי חז"ל: "בעלי לשון הרע".

זמירות לשבת

ישמח חתני בקהל אמוני, וישא ברכה מאת יי: ש-די ומלא תארות לבו מנגן וצננה יהיה סביבו, ויאר אותו וישיש נתיבו לגמור ולשבור דרכי יי: ישמח חתני בקהל אמוני, וישא ברכה מאת יי: לראשו יצוה ברכות עצומות וישא בכל עת כנהר שלומות, בא יבא כנהר גושא אלומות יזכה ויראה וישועת יי: ישמח חתני בקהל אמוני, וישא ברכה מאת יי:

מקהלות עם ברכו א-ל, הרימו קול בת וא-ל. וג' יעקב, ישמח ישראל. כיום שמחתכם, שיר מהלל א-ל. הללוהו גדלוהו כי ברוך הוא נאמן, לקבוד תחתן בחור מעם, ויעקב איש תם: הללוהו... רוכמו א-ל מאיר אורה, גבר חסדו אשר ברא. תקן וכלה היא לו לעזרה, ישיר ישראל אז את השירה: הללוהו... הךשו א-ל הו לעלמים, הללוהו כמרומים. יוסף עליכם אלה פעמים, עשר וכבוד וארך ימים: הללוהו... כימי צאתכם ממצרים, מעו בערי ערבים. עין בעין תראו פי שנים, בירושלים כלכם תיים: הללוהו.

עת דורים כלת בואי יצני, פרחת הנפן הנפן רמוני: חלף הגשם הסתיו עבר, קומי רעיתי החשק גבר. נצא השנה נליון במדבר, שם אתן דודי לך מחמד עיני: עת דורים וכו':

יפית ונעמת כשלג עינך, רכש וחלב תחת לשונך. נאי נאי וראי בעקבי צאנך, שם אקריב קרבן נסכתי ייני: עת דורים וכו':

ודדתי תברה לרעות בנינים, לראות את נפך עינך יונים. שפתותיך כלת כמו חוש שנים, בתוך עיר ציון קומי רני: עת דורים וכו':

מיום רבים לא וכלו לכתוב, את אהבתך ולקחה לא תשבות. מיום נדודך נשאתי ריבות, אם אשקחך תשמת מיני: עת דורים וכו':

<p>לפריאת הצלחה וכל טוב ללוי הודיה נתנאל והיליה וכל משפחתם היי</p>	<p>לחקרשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>להצלחת מיקי מוקיים בן שושנה עורא ובני ביתו היי</p>	<p>להצלחת משפחת שלום רסאל ורות. וליוונג הנן לילדים: שיר, אור-יה, מתן, כפיר היי</p>	<p>לרשאת והצלחת משה ברוקס בן לילי היי בתוך שאר חילי ישראל</p>
--	--	---	--	---

לעילוי נשמות: אברם פורת בר רחל | עטיה בן שרה | הרב בנימין בלנמן | שלמה בלנמן | דוד דיון בן עיישה | יוסף פתימה בן חנה | ציון באסה בן דייוז | זרה בת מנמה | סיני בת תנו | ישראל גואטה בן אמתר | שנוה ועקני | פוכי בת | שלמה בן | בסט בן קלרה | שאלו בן בר עישה | אברהם הר | ציון בן נאיר | משה זילנה | דב בן אינה | בן יוסף

דבר התורה שלי

לשאלתן השבת

הנצה שלי
דבר התורה שלי מותאם להקראה בשולחן השבת. לידים יקרים, הרגילו עצמכם לומר דברי תורה בסעודות השבת.

כי אזהר עמדי

לו הנר. לא היה כל סכוי שדוקא עכשו במקומו שבאמצע היער יבוא אדם ועוד עם נר מיתר, אך חזקה עליו מדת הבטחון ויצא החוצה כדי למצא מזור. והנה, לאחר רגעים ספורים נגש אליו איש זר והביא לו נר. חזר רבי יוסף יוזל למקום התבודדותו והמשיך ללמד. את שאריות הנר שמר למזכרת וכהוכחה למדת הבטחון. במשך כעשרים ושתים שנים שמר רבי יוסף יוזל על נר זה, עד השרפה שפרצה בנובהרדוק, שאכלה את ביתו ובכלל זה את שאריות נרו. בני ביתו הצטערו מאוד על הפסד זה, אך רבי יוסף יוזל הרגיעם כי מדת הבטחון אינה זקוקה להוכחות...

(פניני הפרשה)

כאשר נמכר יוסף למצרים, נזדמנה לאחים אורחת ישמעאלים שיירדה למצרים, ונגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט" (בראשית לו, כה). היתה זו תופעה חריגה, כי בדרך כלל היתה דרכם של הערבים לשאת עטרן ונפט המדיפים ריח רע. והנה נזדמנה ליוסף שיירה שנסאה בשמים. רש"י מציין שפרסם הכתוב את משאם, להודיע מתן שכרן של צדיקים, שאין דרךן של ערבים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה נזדמנו בשמים שלא יזק מריח רע. עד כאן.

וצריך להבין, וכי זהו שכר הצדיק להתפס בידי ישמעאלים שיש להם בשמים שמדיפים ריח טוב? הוא הרי היה ילד שעשועים, וכעת הוא נמצא בצער, ואפלו יתנו לו כל מעדני עולם, מה יהנה?

אלא מבארים בעלי המוסר: אמנם בודאי עדין לא נחלץ יוסף מצרתו, אולם ה' שלח לו הזקני השגחה פרטית גם במצבים הקשים ביותר. הוא רואה שדוקא הפעם הזדמנו בשמים לסוחרים הערבים, ומה פשוט הדבר? אלא שאבא שבשמים נמצא אמי כאן ועכשו, וכזה מתמלא בתקנה גדולה לישועה השלמה.

מספר שרבי יוסף יוזל זצ"ל המכנה הספא מנובהרדוק שמר אצלו שאריות של נר ישן בגין מעשה שהיה. בימי התבודדותו בצריף בתוך יער בפרישות מכל עניני העולם הזה, לילה אחד נגמר

שבת שלום ומברק?

זמירות לשבת

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, ולמדה את בני ישראל. תורה הקדושה, התחנני בבקשה, פני הצור גערין בקרשה: צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועף בלי מים. בן בקרש חיותך לראות עקד וקבודת: אבינו מלכנו, תננו ועננו, כי אין בנו מעשים. עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו: בשעה שמתוך הקשות בא עומד על גג בית המקדש ומשמיע ל'ישראל ואומר: עניים הגיע זמן גאלתכם ואם אין אתם מאמינים ראו באורי שורח:

ושמך א-להים באפרים וכמנשה. וברך ה' וישמרך, יאר ה' פני אליך ויחנה, ושא ה' פני אליך וישם לך שוים: א-להים צ-באות שוב נא הבט משמים וראה ופקד גפן זאת, וכזה אשר נמעה ימינה ועל בן אמצתה לך: המלאך הנא' אתי מכל רע וברך את הנערים. וקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק. וידעו לרב בקרב הארץ:

קול ברמה נשמע, נהי כבי תמרוזים רחל, מכבה על-בניה, מאנה להנחם על-בניה, כי איננו. כה אמר ה', מנעו קולך מכבי, ועיניך, מרמעה: כי יש שכר לפעלתך נאם ה', ושבו מארץ אויב. ויש-תקות לאתריהך, נאם ה', ושבו כנים, לבוים: תפלה. לפני כי רעמך, ולפני ה' ישפך שוחו, ה', שמעה תפלת, ושונתי אליך תבוא. אל תסתור פניך, ממני ביום צר לך:

מכניסי רחמים הכניסו רחמינו לפני כפל הרחמים משמועי תפלה השמיעו תפלתנו לפני שומע תפלה משמועי צעקה השמיעו צעקתנו לפני שומע צעקה. מכניסי רמעה לפני מלך רמעתנו לפני מלך מורעה ברמעות. השתדלו ותרבו תתנה ובקשה לפני מלך א-ל ר' ונשא:

ממקור מלכנו תופיע. ותמלך עלינו כי מחכים אנו לך. מרי המלך בציון. בקרוב יביטו לעולם ועד השכון. התגדל ותתקדש בערך וירשלים ערך לדור ודור ולנצח נצדום. וענינו תראית מלכותך כדבר האמור בשרי עקד. על ידי דוד משה צדק:

- להקרות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- לעילוי נשמת מרדכי קישו ברמן בן סופיה ז"ל אלברטו אברהם ברמן בן סופיה ז"ל תנצב"ה
- לעילוי נשמת מרדכי קישו ברמן בן סופיה ז"ל אלברטו אברהם ברמן בן סופיה ז"ל תנצב"ה
- לעילוי נשמת מרדכי קישו ברמן בן סופיה ז"ל אלברטו אברהם ברמן בן סופיה ז"ל תנצב"ה
- לעילוי נשמת מרדכי קישו ברמן בן סופיה ז"ל אלברטו אברהם ברמן בן סופיה ז"ל תנצב"ה

אברהם נינו סבן בן אינס	יוסף בן יוסף תמני	אמוהב בת יונה	יעקב בן קמלה	אודילה בת שרה כהן	נתן בן בחלה כהן	רחל חיה בת אולנה ועומר אוליא בן זמורה	פנחס אברהם בן מנחם	סוירה בת נאורה שלום	תומר חדד	ניסים אוהיון בן נורדכי זמורה	יוסף בן יחיא בגדלן	דוד בוסקילה בן איטו	עמרם קדוש בן שבא	נחמה בן יוסף	משכן שילדה 4:1
------------------------	-------------------	---------------	--------------	-------------------	-----------------	---------------------------------------	--------------------	---------------------	----------	------------------------------	--------------------	---------------------	------------------	--------------	----------------

בזשלי מגידים

זמירות לשבת

רחם, נא ה' א- ליהנו על ישראל עמך, ועל ירושלים עירך, ועל ציון משכן כבודך, ועל מלכות בית דוד משיחך, ועל הבית הגדול והקדוש:
 כאיל הערג על אפיקי מים, כן נפשי תערג, אלקי א- להים. צמאה נפשי, לא- להים לא- ל- ח, מתי אבוא, ואראה, פני א- להים:

המזל על משיחך, ותשקח במעשיך, ויאמרו לך חוסידך, בצדקך עמוסידך. תקדש ארון, על כל מעשיך, כי מקדשיך, בקדושתך קדשת, נאה לקדוש, פאר מקדושים:
 אין ערוך לך ה' א- ליהנו בעולם הזה, ואין זולתך מלכנו, לחיי העולם הבא. אפס בלתי גואלנו לימות המשיח, ואין דומה לך מושיענו לתחתית המתים:

י-ה אכסף נעם שבת המתאמת ומתאחדת בסגולתך. משך נעם וראתך לעם מבקשי רצונך. קדשם בקדש השבת המתאחדת בתורתך. פתח להם נעם ורצון לפתוח שערי רצונך: היה הנה שמור שומרי ומצפים שבת קדשך. כאיל הערג על אפיקי מים כן נפשי תערג לקבל נעם שבת המתאחדת בשם קדשך. הצל מאחרי לפרש מן השבת לבלתי תהיה סגור מהם. ששה ימים המקבלים קדשה מושבת קדשך. וטהר להם באמת ובאמונה לעבודך:
 והיו רחמיך מתגללים על עם קדשך. להשקות צמאי חסדך מנהר היוצא מעדן. לעטר את ישראל בתפארת המפארים אותך (ביום שבת) על ידי שבת קדשך. כל ששה ימים להנחילים נחלת יעקב בתורך:
 השבת נעם הנשמות, והשביעי ענג הרוחות, ועדן הנפשות. להתעדן באהבתך וראתך. שבת קודש נפשי חולת אהבתך. שבת קודש נפשות ישראל בצל כנפך יחסין. ורצון מרשך ביתך:

- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- לעילוי נשמות מאידן בן זוהרה ז"ל בל"ב"ע י"ט חשוון ה'תשפ"ב
- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999
- להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

תקציר: התבורה שצופה בהתרחשות המוֹרָה בכית החיים רצה לכוון העֵרָה ומודיעים לכל עובר ושב על ההתרחשות המפעימה. בני העֵרָה ממְהֵרים להגיע ונדהמים לראות את המתים בהמוניהם ממהרים ללכת בכוון הנגדי. הם מנסים לדבר עמם אך אלו מתעלמים מהם משום מה.

המלמד הוא: **רבי שמואל רוזנבוים**

- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**
- **רבי שמעון בן יוחאי**

זמירות לשבת

רבונו העולמים ודעתי כי הנני בדרך לבר בחמור ביד היוצרי, ואם גם אתאמין בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני להושיעני ולחמך נפשי, מבלי עין עזר ותך אין עזרה וישועה:

אבא שבשמים, אומר לנו אנכי אסתיר פני ביום ההוא. אבא רבי נחמן אומר: ואפלו בהסתרה שבתוך ההסתרה בודאי גם שם נמצא השם והברכה. גם מאחורי הדברים הקשים העוברים עליך אני עומד:

שיר למעלות אשא עיני אל הקרם מאין ובא עזרי: עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ: אל יתן למוט רגלך אל ינום שקרך: הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל: ה' שמרך ה' צלך על יד ימין: יומם השמש לא יכבה ורחם בלילה: ה' ישמרך מבלי רע ישמר את נפשך: ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

ארון עולם אשר מלך. בקרם כל יציר נקרא: צעת נעשה בהפצו כל. אוי מלך שמו נקרא: ואחרי ככלות הכל, לבדו ימלך נורא: והוא תהו והוא תהו, והוא תהו בתפארה: והוא אהרן ואין שני. לתשיליו ולתהבריה:

בלי ראשית בלי תכלית, ולו העו והמשרה: בלי ערך בלי דימיון. בלי שני ותמורה: בלי חבור בלי פרוד. גדול כח וגבורה: והוא א-י ותי גואלי. וגורו חבלי ביום צרה: והוא נסי ומנוסי. מנת בוכי ביום אקרא:

והוא רופא והוא מרפא. והוא צופה והוא עזרה: בידו אפקיד רוחי. בעת אישן ואעירה: ועם רוחי גויתי. במקדשו תגל נפשי. משיחנו ישלח מתרה: ואז נשיר בבית קדשי. אמן אמן שם הנורא:

- **להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999**
- **להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999**
- **להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999**

לעילוי נשמת: **לעילוי נשמת משה יחזקאל בן מרים ז"ל בל"ב ע"ו אדר ה'תשפ"ג הנצב"ה**

שלמה בן טובה אנוכר בן ניסים | גבריאל בטש | יהושע בן דוד | יונה יונית בת סליטאן | עווד יעיש | סאלם בן ריימונד | יחיאל קרוואני | שלמה בן יחיאל קרוואני | נעמה יהודה בת יחיאל | מנחם דקלו בן נירה ה"ו | לאה זורגר בת ינטי | משה בן מאיר יצחק | עדה ברבר בת רחל יעקב | שמואל חזאי בן סליטאן (שלמה) | שלום חיים בן חיים חסן | ד"ר רות סייילס בת רות שמוחה | משה בן שיריה | רוח ה' תנחום בן עזרן הם וכל בני ישראל השוכבים עימם בכלל הרחמים והסליחות. וכן יהי רצון ונאמר אמן. ת.ג.ב.ה.

רבי
רפאל אנטווייה
מחסידי חסד מרוקו

רבי
שייאל משה דושינסקי
המגידווי מוסישביסקא

רבי
יעקב חיים סופר
ב"ר יצחק חיים

רבי
יחזקאל ברוך
מחסידי חסד

רבי
יוסף חיים זוננפלד
המגידווי חסד

רבי
יצחק אוחנה
מחסידי חסד

רבי
אברהם אמואל
מחסידי חסד

למעשה, לא חשקתי לקחת על עצמי על רבנות כעת, כאשר אני בגיל 28 שנים בלבד... אולם העיר אכן זקוקה לרנע למורה ולמנהיג, בכמה ענינים שכבר הספקתי לדאוג...

אני סמוכים ובטוחים שרובנו יבצע הכל על הצד הטוב ביותר!

במשך תקופה שמוש רבי יוסף קרבה של ניהולת.

סוף סוף! רב במשרה מלאה!

זו היתה עסקה טובה! זכתה עירנו לרב מיוחד במינו!

אכן, כל המכתבים הללו הם שאלות בהלכה לרבנו יוסף קארו, שיצא שמו בכל הארץ! יעשה יצילת.

מה זה פה, לשבת הראי? תראה כמה מכתבים הגיעו לכאן!

שידורים חסידים

והנה בעין שתיז על פלגי מים אשר פריזו ותן בעתו ועלהו לא יבול, וכל אשר יעשה יצילת. והיו למשפט שאסוף ורחקו כל מבלעדי ישיש עליו אלסוף כמשוש התן על בלה.

והביאותים אל הר קרשי ושמותים בבית תפילתי עוליתיהם וזכותיהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים. והנה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבירים בארץ אשר והגדחים בארץ מצרים והשתחויו לה' בחר הקדש בירושלים.

ובכן צדיקים וראוי וישמחו וישרים יעלו וחסידים ברנה יגילו.

ובכן תן כבוד לעמך התלה לראיך ותקנה טובה לדרושך ופתחון פה למתלים לך, שמתה לארץך ששון ועירך וצמחתה כרן לדוד עבדך ועריכת נר לכן וישי משיחך במתה בימינו.

והאר עינינו בתורתך, ודבק לבנו במצותיך, ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך, ולא נבוש ולא נכלם ולא נשאל לעולם ועד.

ואני רוב חסדך אבוא ביתך אשתתוה אל תיכל קרשך בראתך, מה טבו אחליך יעלב משכנתך ישראל.

ואני נתתי לך שכם אחר על אחיך אשר לקחתי מיד האמרי בתרבי ובקשתי. ואתה קדוש יושב ההלות וישראל.

ובאו האבירים בארץ אשר והגדחים בארץ מצרים, והשתחויו לה' בחר הקדש בירושלים.

ואתה קדוש בקרשה של מעלה, ועל ידי זה ישפע שפע רב ככל העולמות ולתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם ולפתורנו ולקדשנו בקדשך העליונה, אמן סלה. ואמר ביום ההוא הנה אליקנו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו. ואנחנו עמך ונאן מרעיתך נודה לך לעולם לדור ודר נספר תהלתך.

<p>לרפואת והצלחת לורט מלול בת הכינה הי"ו</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>לרפואת והצלחת פולט אביטל בת הכינה הי"ו</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>לרפואת והצלחת סימו (שמחה) בן שטרית בת חסיבה הי"ו</p>
--	--	---	--	---

לעילוי נשמת:

- אליאס גיור בן באגי
- מאיר פתימה בן סוכה
- יעקב ביוסן בן אסתר
- מרדכי רבינו בן פרחה
- הראל דוד בן חזל
- דוד נתנאל בן אסתר
- דוד נתנאל בן אסתר
- משה חזן בן חסידה
- משה חזן בן חסידה
- אסתר חזן בן חסידה
- אסתר חזן בן חסידה
- עדי מולאי
- אלישע בן ז'נס
- משה בן אסתר
- דוד בן יפה
- סימונטוב בן לונה
- מנחם בן עליה לוגסי

תקציר: לאחר פטירת דודו, רבי יוסף מחליט לגלות למקום תורה ומוצא עצמו מוסר שעורים ודורש בפרים בעיר ניקופול. יהודי העיר ופרנסי העיר מאוד מתרשמים ממנו ומציעים לו את משרת רב העיר, שלא מזמן נפטר. תמורת תשלום הולם.

-
- דודו ציון**
דודתו את מורה
-
- רבי **משה הלברשטאם**
חבר סניף ישיבת החסידי
-
- רבי **יצחק יעקב וייס**
בית ספר ישיבת מנחת יצחק
-
- רבי **יהושע עכאה**
בית ספר חסידים - ירושלים
-
- רבי **יהושע שחרבני**
בית ספר חסידים - ירושלים
-
- רבי **חיים שמואלביץ**
ראש ישיבת מנחת יצחק
-
- רבי **בן ציון קואינקה**
ראש ישיבת ירושלים

שידורים חסידים

ותן לנו יצר טוב, לעבדך כאמת ויבראה ובאהבה.

א ופדוני ה' ישכון ובאו ציון ברכה.

וקו ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים, ורועו ולא יגעו ולכו ולא ייעפו.

וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מרבתי ארץ.

ושמחת בחגך... ותהיית אך שמה.

ושננתם לנגני ודברתם כם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך.

עלינו על כל הארץ. ומשמני הארץ ורב דגן ותירוש. ולירושלים עירך ברחמים תשוב. ותשכן בתוכה באשר דברת. ובנה אותה כקרוב גימיו בנין עולם. וכסא דוד עבדך מתרה לתוכה תבין. ונשגב ה' לבדו ביום ההוא. ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר.

והריקתי לכם ברכה עד בלי די.

ושהר לבנו לעבדך כאמת. וידע כל פעול כי אתה פועלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה כאפו ה' אליקו ישראל מלך מלך מלך - ה' אליקו ישראל מלך מלך מלך מלך - ומלכותו בכל משלה.

וידעו כי אתה שמך ה' לברך

<p>לרפואת והצלחת אסתר וזאנה בת עליזה הי"ו</p> <p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>לרפואת והצלחת ר' יצחק וזאנה בן זוהרה הי"ו</p> <p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>	<p>לרפואת והצלחת יהודה מלול בן חנינה הי"ו</p> <p>להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999</p>
--	---	--

לעילוי נשמת:	משה סולוד	זאב פרגל	שמעון ענו	אלהו	נחל כדורי	שמחה	שרון הניד	ששנה בת בנירה	סולטנה	רחה זוהר	חנה שרה
	בת מנשה	בת רחל	ז"ל בן רחה הי"ו	בן שמואל וסעידה	בת נורים	בת זוהרה גלייבר	בן ישראל וברכה	אשר בן ששנה תהי בת גורית	בת (ששנה) בת מסעודה אבורה	בת גילה שם טוב	בת אורבזה בן דגן חנו

רוח ה' תגייסנו בני עדין הם וכל בני ישראל השוכבים עימם בכלל הרחמים והסליחות. וכן יהי רצון ונאמר אמן. ת.ג.צ.ב.ח.

בצל המגפה השחורה

זה לא נראה טוב.
בוא נלך מפה.

הצלת
נקשות!

אין זכר לילד...
מוזר...

הוא בלע כמיות של מים!..

הילד איננו,
ואנה אני כא?...?

הנה...
אוי, הוא
מחסר הכנה.

בנס הצליחו להחזיר
את הילד לחיים...

והכל בגלל איזו קטטה קטנה עם
ה'תכטיט' של סגדר הקצב. התפוח
לא נופל רחוק מהעץ...

רבי ישראל אהרן
רוב של אשדוד

רבי יעקב שריק
מחבסי מריקו

רבי יוסף פתוח
מחבסי מריקו

רבי יהושע מאמר
מחבסי מריקו

רבי רב צבי קרלשטיין
ראש ישיבת עולמי אשדוד

רבי רב יפה
מחבסי ישיבת נפר ומריקו

רבי אהרון לוי שטיינמן
ביתא מוסת גולי החרוץ

שידורים חסידים

קדש את שמך על מקרישי
שמך, וקדש את שמך
בעולמך, ובישועתך תרים
ותגיהי קרננו למעלה,
והושיענו בקרוב למען
שמך.

קדשנו כמנוחתיך ותן
חלקנו בתורתך ושבוענו
ממוכך ושמחתנו בישועתך
ושחר לבנו לעבדך באמת.

צוה ישועות ועקב.
ציון הלא תשאלי לשלום
אסירך.

צמאה נפשי לאלקים
א-ל-הי מתי אבוא
ואראה פני אלקים.

קול צהלה ורנה. שפתינו
או תרננה. אנה ה' הושיעה
נא. אנה ה' הצליחה נא.

ענבי הגפן בענבי הגפן,
דבר נאה ומתקבל.

עצו עצה ותפר, דברו דבר
ולא יקום, כי עמנו א-ל.
עשה שלום כמרומו
הוא ברחמי ועשה שלום
עלינו, ועל כל עמו ישראל,
ואמרו אמן.

פתה שערי שמים
להתפלתנו.
פתחו שערים ויבא גוי
צדיק שמר אמונים.

עוד אבינו חי.
עוד ישמע בערי יהודה
ובחצות ירושלים קול ששון
וקול שמחה קול חתן וקול
כלה. קול מצהלות חתנים
מחפתם ונערים ממשחה
נגינתם.

עורה כבודי עורה הנבל וכנור
אעירה שחר.
עו ותרר לבושה ותשחק ליום
אחרון.

על ידי נגונים ומחיות כף
מתמתקין כל חרינים.
עם ישראל חי.

נעלה נעלה, נעלה נעלה,
לבית המקדש ברנה, נעלה,
ברנה, נשתחוה, ברננה, נעלה,
ברננה, נשתחוה.
נגיל ונשיש בזאת התורה.

סימן טוב ומוזל טוב יהא לנו
ולכל ישראל.

עברו את ה' בשמחה באו
לפניו ברננה.

ויווג הגון וראוי בקרוב
אוד בת מיכל הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת החתן והכלה
שלמה ומיכל דרשן הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת
אהרון בן עליה הי"ו

תקציר: ביום קיצי אחד, ילדי העירה משתובכים באגם. לצדם, על הדשא, מאניש עוסק בהאכלת הפרות המיעדות לשחיטה. כאשר כמה מהילדים לועגים לו, מאניש דוהר לעברם עם הפרה לתוך האגם וחלקם ממחרים להתחבא בתוך המים. לאחר כל ההמלה, החבורה אינה מצליחה למצא ילד אחד ששטה עמם בתוך האגם.

המשורר יבוא בעזרה!

- דודו עזרי**
דודתו אהובה
- רבי**
שמואל חיים מנכוס
- רבי**
שמואל חיים מנכוס
- רבי**
שמואל חיים מנכוס
- רבי**
שמואל חיים מנכוס
- רבי**
שמואל חיים מנכוס
- רבי**
שמואל חיים מנכוס
- רבי**
שמואל חיים מנכוס
- רבי**
שמואל חיים מנכוס
- רבי**
שמואל חיים מנכוס
- רבי**
שמואל חיים מנכוס
- רבי**
שמואל חיים מנכוס

שידים חסידים

משקה, כמנהגם יבוא ויגל לבנו. שמעתי שהיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.

ת

תורת אמת נתן לנו, כרוך אשר בחר בנו. תורת ה' תמימה משיבת נפש, עדות ה' נאמנה מחכימת פתי. תחשב טוב ויהי טוב.

בגן עדן מקדם. שמחו את ירושלים ונילו בה כל אהבה שישו אתה ממוש כל המחבילים עליה. שמחו בבנין שלם באור פניך תבתיקם, ורננו מדין ביתך ונתל עדך תשקם. שמחו ה' א-להינו באליהו הנביא עבדך, ובמלכות בית דוד

שומרים הפקר לעירך כל היום וכל הלילה. שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין ובא עזרי. שישו ושמחו בשמחת תורה, ותנו כבוד לתורה כי טוב סתרה מכל סתורה מפני ומפנינים וקרה נגלי ונשיש בואת התורה כי היא לנו עז ואורה. שמח תשמח רעים האהובים בשמחך וצריך

ש

שאו שערים ראשכם והנשאו פתחי עולכם, ויבוא מלך הכבוד. שבתו וירושלים את ה' הללי אלקיך ציון. שהתינו וקיסמו והגיענו לאמן תהו. שומר ישראל א"ל שמור שארית ישראל.

ר

רחמנא דעני לעני ענינא. רבי שמעון בן יוחאי אומר: חס ושלום שתשפת תורה מושרא"ל, כי לא תשכח מפ"י דעו.

- להצלחת **יעקב ורחל אבותיכם ומשפחתם הי"ו**
- להצלחת **מנשה וקוליקר הי"ו**
- להקדשות **ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999**
- להצלחת **ינון דרשו ומשפחתו הי"ו**
- להצלחת **הרב גלעד גבאי בן פורטונה מול ומשפחתו הי"ו**

- לעילוי נשמת: **שמעון עוזרי**
- משולם ונזל **רשעבי**
- יוסף **בן מרים טולידנו**
- דעון **בן שלום ככר**
- חנה **בת דינה**
- אוריון **בן חנה**
- תנינה **בן זכריה**
- ג' **בן פרימה פנחס**
- משה **בן רבקה אהרונב**
- חנה **כחם מנושה גולד מן שרה**
- מרת **אסתר בת רינה טרבלסי**
- צביה **בן רינה בנימי**
- סעדה **בת תנינה**
- תמיר **בן שמעון**
- יוסף **בן חנה מנושה גולד מן שרה**
- ג' **בן פרימה פנחס**

היכון משפחה

עם פסקי הגאון רבי יצחק וילברשטיין שליט"א

זוהי עבודת
לדמות את מורדך

רבי
שלום עראקי
מחבר ספר

רבי
שלום אהרון לוינסקי
רבה של בני ברק

רבי
עבדאללה סומך
ראש חסידי בני ברק

רבי
משה פינשטיין
מנהל תוסקים

רבי
יצחק בן וואלף
רבה של סטאן-מדיסון

רבי
יצחק אוחנה
רבה של קרית סטאן

רבי
יואל טייטלבוים
ראש ישיבת סטאן

קבלת ספגניות בחסר ישר

עברתי על אסור גזל ועלילי לשלם על הספגניות, או שמא איני צריך לשלם עליהן?

תשובה: א) הבחור צריך לשלם לבעל התנוה על כל עשרים הספגניות, כי נתינתן נחשבת ל"נתינה בטעות"! שכן אלו בעל המאפייה היה מודע לכך שלקוח עמד להכנס אל חנותו כדי לקנות את הספגניות, והבחור שכנע אותו שלא לקנותו כאן, ושלחו למאפייה אחרת "כי היא מעלה יותר", וכל זאת כדי לזכות בספגניות לעצמו - הרי שבעל המאפייה לא היה נותן לו את הספגניות במתנה, כי הוא התנהג כמשלם רעה תחת טובה בכך ששמנע רוח מהמוכר, ושדל לקוח שלו להעדיף לקנות במאפייה אחרת (ראה שלחן ערוך חשון משפטי"ר מ"ו ס"א).

שם ספגניות הרבה יותר מצלחות וטעימות מאשר במאפייה הזאת....

ואכן, החבר הלך למאפייה האחרת וקנה בה את הספגניות.

השעה עשר הגיעה סוף סוף, ומידענו הבחור נכנס אל המאפייה של בעל החסד וקבל את עשרים הספגניות שגשגרו. הוא ובני משפחתו אכלו ושבעו מהספגניות המשבחות. לאחר מכן, כשעלה על יצועו, התעוררו בקרבו נקיפות מצפון... למחרת, השכם בבקר, הוא בא ושאל: האם

מעשה בכחור עני שעמד באחד מימות התוכה בסמוך למאפייה, והריח את ריחן הטוב של הספגניות. הוא עמד נבוך מחוץ לחנות ולטש עיניו לעבר הספגניות החמות. המוכר, שהבחין בעינו החדה בבחור, הבין שהוא חפץ מאוד בספגניות, אך אין לו כסף.

הוא יצא אליו ואמר לו: "בוא לכאן כל ערב בשעה עשר, כשאני סוגר את החנות, ואתן לך את כל הספגניות שישארו."

הבחור הודה לו מקרב לב. הוא מהר לביתו בשמחה רבה והודיע לכל אהיו ואהיו: "יש לי בשורה טובה - היום פערב אביא לכם ספגניות משבחות!"

כבר ברבע לעשר הגיע הבחור למאפייה והמתין בכליון עינים לרגע הסגירה. מבעד לחלון הראה הוא הצליח להבחין כי נותרו במגש עשרים ספגניות. אלא שבשעה חמשה לעשר הוא רואה את חברו מתקרב למאפייה. "מה אתה מחפש פה?" שאל את חברו.

החבר השיב: "כעת נערכת בביתנו מסבת חנכה. נשלחתי לקנות עשרים ספגניות..." **נפלו פניו של מידענו הבחור. הוא נלחץ וקשוב בלב:** 'כבר הבטחתי לאחי שאביא להם ספגניות, וכעת חברי עומד לקנות את כל הספגניות הנותרות...'.

ואז הוא פנה אל חברו ואמר לו: "שמע נא, בהמשך הרחוב, במרחק של שלושים מטר מכאן, ישנה מאפייה מעלה. תוכל למצא

כמו כן, תנאו של בעל המאפייה היה שיתן לבחור את הספגניות הנשארות שלא יעלה בידו למכרן, והספגניות שקבל הבחור אינן נחשבות ל'נשארות', אלא ל'מכורות', פי **עמדו להמכר**, אלא שהבחור סבל על ידי מזמתו את המכירה.

ומכיון שלמעשה הבחור לא עמד בתנאי קבלת הספגניות ולקחן ללא רשות, **הרי שעליו לשלם את דמיהן ולבקש מחילה מהמוכר** (ואם הוא מתבייש לפנות אליו בעצמו, יעשה זאת על ידי שליח).

לסכום: הבחור ישלם על הספגניות את מחירן המלא ויבקש מחילה מהמוכר.

שידורים חסידים

ביותר, מה אהבתי תורתך כל היום היא שיתתי אתה בחרתנו מכל העמים ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצוותיך וקרבנתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת. אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד.

אשר ברא ששון ושמחה תתן וכלה. גילה רנה רינה וחדה אהבה ואתה ושלום ורעות. אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' אלקיו. אשרי מי שגיד בתורה ועמלו בתורה, ועושה נחת רוח ליוצרו. אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבים עליכם

אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם משהירין ומי משהיר אתכם, אביכם שבשמים, ואומר "מקוה ישראל ה'", מה מקוה משהיר את המאמץ, אף הקדוש ברוך הוא משהיר את ישראל. אנא עבדא דקדשא בריך הוא. ארין אשר תמיד עיני ה' א- ליהודך פה, מראשית השנה ועד אחרית שנה.

אין כאלקינו אין כארוננו, אין כמלכנו, אין כמורשינו. אין שום ואיש. איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חן, חן חן ונתתוק. אל תירא ישראל. אלה תמדה לבי, חוסה נא ואל תתעלם. א- לי אתה ואורך אלקי ארומקד. אם אין אני לי, מי לי. וכשאני לעצמי, מה אני. ואם לא עבשתי, אימתי.

אבינו מלכנו, פתח שערי שמים לתפלתנו. אהללה אלקי ואשמחה בו, ואשימה תקותי בו. אהודנו כסוד עם קרובו, אלקי צורי אהסא בו. אור רע צדיק ולישרי לב שמחה. אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי תירי, לחוות כנעם ה' ולבקר בחיכלו. איהה טוב ה'.

<p>לעילוי נשמת יצחק גרין בן שרה ז"ל נלב"ע י"ד אב תשפ"ג תנצ"ה</p>	<p>לעילוי נשמת דניאל אביטל בן חסידה ז"ל נלב"ע כ"א סיון תשס"ד תנצ"ה</p>	<p>לעילוי נשמת רוחש שושן בת חביבה ז"ל נלב"ע י"ד טבת תנצ"ה</p>
<p>להקדשות ניתן לפנות למשרכת 073-222-4-999</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למשרכת 073-222-4-999</p>	<p>להקדשות ניתן לפנות למשרכת 073-222-4-999</p>

לעילוי נשמת:

מרים בנימין	יוסף בן	מרים אדר	ניסים בן	פאונה	מונה בן	חננאל בן	אליהו בן	יוסף בן	לואיזה	תואודור	חזל בת חנה	שאויל פראג	יעקב בן	דניאל בן
בת זרה	אברהם גרושם	בת רחל	חנה בגדדי	שיפורה בת	עזיזה שעבי	אורלי שם	עזיזה בת	ויאולה גויטע	עליזה בת	בן חנה	קטסה	בן הלן תיבכה	מסעור	מנחם טסה

רוח ה' תניחם בען עדן הם וכל בני ישראל השוכבים עיפם בכלל הרהמים והסליחות. וכן יהי רצון ונאמר אמן. ת.נ.צ.ב.ה.

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

מפרכת השיבני פון

ירושלים

תהלים בנות "צדיק המזוזות רח' פולנסקי 13 שבת שעה 12:30

אבות ובנים "תורה וחי"ם לואיליפסקי 39 רמות א חצי שעה אחרי ר"ת

אבות ובנים "שבת אחים" רח' שמואל הנביא 11 שבת שעה

אבות ובנים "משכן משה" רח' האנפה 2 מתחיל בר"ת

אבות ובנים "בני תורה" רח' בר יוחאי 5 מתחיל בר"ת

אלעד

תהלים בני"ם "סלונים" בן זכאי 10 שבת בבוקר

חיפה

"ישיבת מורשה - תפארת שלמה" רח' השילוח 6 אבות ובנים 9:00 תהלים 15:00

בני ברק

"משכן יחזקאל" רח' חברון 25 שיעור ליל שבת אבות ובנים 40 דק אחרי שקיעה

אבות ובנים "בעלזא" הרב זוננפלד 3 מוצ"ש שעה אחרי ערבית

מעל 800 ילדים

פרסום ראשון: בכניסה לאתר החרמון הסורי כבר עומדים שני ישראלים שדורשים 150 שקל לכניסה בלי ציוד סקי ובלי רכבל

בקרוב בקיסקים נבחרים בסוריה

ירצון להפסיק

הבקשה
שדך
נמצאת
ברחוב
האמונה

כשיוצאים עם הילדים לסיבוב...

דיקטטורים גומרים רע, כדאי לזכור את זה

האמת שרציתי לומר תודה לשומר בקניון, על השמירה, ועל תחושת הביטחון שהוא משרה, אבל לא רציתי להעיר אותו בשביל זה.

בחור ישראלי נסע על כביש מהיר בארצות הברית כחצי שעה לפני שבת, פתאום הוא ראה בזוית העין, אדם חובש כיפה עומד ליד רכב בצד הכביש עם מכסה מנוע פתוח. הוא היה בנסיעה מהירה אך קיבל החלטה מיידית לעצור לסייע לו. הוא בלם בחדות, ירד לשוליים וחזר עד לאותה המכונית. הם הכניסו ג'ק מתחת האוטו, הרימו אותו ותוך כמה דקות סידרו את הבעיה. כשסיימו, לחץ יד לאותו אדם ואמר "שבת שלום ונסיעה טובה". אך אותו איש לא הבין. הבחור ניסה באנגלית: "גוד שבת", אבל הבנאדם לא הבין. הוא שאל אותו "אתה יהודי?" והוא ענה שלא. "אז מה הכיפה על הראש שלך?" "אה", חייך האיש, "זה לפני שסבתא שלי נפטרה, היא הוציאה כיפה מהמגירה ואמרה: כל פעם שתהיה בבעיה, שים את זה על הראש. מישהו כבר יעצור לעזור לך..."

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

רבותינו ו'יאמר אלהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר" (בראשית לו, כא).

ראובן רצה להציל את יוסף כפי שמעידה עליו התורה, למען הציל אתו מ'ידם להשיבו אל אביו, ולכן אמר לאחים להשליכו לבור, והבור רק אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו. ולא מובן, אם ראובן רצה באמת להציל את יוסף מדוע זרק אותו לבור מלא בנחשים ועקרבים, הרי הגמרא אומרת (יבמות) שאדם שראה את חברו נופל לבור שיש בו נחשים ועקרבים יכול להעיד עליו שמת ולהתיר בכך את אשתו להינשא לאחר, דודאי יעקצוהו וימיתוהו בארס שלהם. וא"כ כיצד ראובן הציע לאחים לעשות כדבר הזה? אלא מבאר אור החיים הקדוש שראובן ידע שמוטב לו לאדם ליפול בידי חיות רעות מליפול בידי אדם שהוא בעל בחירה ורצון, נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמינו וביד אדם שהוא בעל בחירה ורצון, ונפלה נא ביד להזיק ולהרע אף למי שלא נגזר עליו משמים להינזק, ולכן אפילו אם מגיע לאדם פלוגי להמשיך לחיות, אם נתפס בידם של אנשים רעים בעלי בחירה עלולים הם להזיק ולהרע לו. אולם לחיות ולבהמות אין בחירה, ואע"פ שעל פי רוב הם עושים את תפקידם ולכן חזקה על אדם שנפל לבור נחשים ועקרבים שהוא מת, מ"מ אם רצון ה' יתברך בכך, מבטל הוא את רצון הבעלי חיים הממיתים והמזיקים, ונותן להם הוראה שלא לפגוע בו לרעה, וימשיך לחיות. ומכאן אמרו שעדיף שאדם יפיל עצמו לתוך אש, או לבור נחשים ועקרבים ולא יתמסר בידי שונאיו, כי מעטים הסיכויים שהם ירחמו עליו וינצל. אך אם נופל ביד החיות ולבהמות, אם הוא צדיק ולא הגיע זמנו למות, אין רשות לחיות ולבהמות להרע לו. ובאמת כך מובא במדרש: מעשה בקוצר אחד שעבר לידו לוכד נחשים וראה נחש ארסי מת, שאל את הקוצר, כיצד מת הנחש? אמר לו: קוצר אני, הוא היה על ראשי והרגתיו. זאת אומרת שעל אף שנחשים ממימים, מ"מ אין הדבר נטול בחירה, הם בשה"כ שליחים של הבורא יתברך, ואם הקב"ה יורה להם שלא יגעו באדם ולא יזיקו אותו- הם לא יגעו ולא יזיקו.

שבת שלום ומבורך!

הרבי מקלויזנבורג עבר את מחנה אושוויץ, הוא פעם אמר: "לדבר אחד אני מתגעגע לשואה, כשצעדנו יחד בצעדת המוות היינו כולנו מגולחים למשעי, צעדנו אחד לצידו של השני, ואף אחד לא ידע האם האיש שצועד לצידו הוא ליטאי או חסיד, אף אחד לא ידע שאני אדמו"ר, שילבנו זרועות, כדי להתחמם יחד בקור המקפיא ולשמור על חום גופו אחד של השני, לזה אני מתגעגע."

הרגע שאתה פותח מצלמה על צילום קידמי

חוברת עילוי נשמות

קוה, באמת?
אני בטוח
שאקבל.

לא... חושב...
בטח לא בימי מלחמה
נוראה כזו, פשידנמרק
פבלשה על ידי
הגרמנים.

דנמרק, תש"ג (1943)

אוח...
תמיד בקטע
הזה נקרעת
לי החלצה...

לא נורא, תקבל
חדשה לבר-מצוה,
לא?

הענין הוא ש...

עצוב?? אני שמח ומודה לך על
שנצלנו ממות בטוח, בזכות הקשרים
של דוד בינים, והצלחנו לברח
ולהגיע לדנמרק. אבל, תגיד
לי אתה, מה כל כך סודי,
שאתה מכריח אותי לטפס
כל כך גבוה?

ואתה לא
עצוב?

אני לא. המוצב הפלכלי
שלנו גרוע, ואיני רוצה
להכפיד על אבי.

הראש!

כאן!